

בנק אגוד לישראל

בערבון מוגבל

תמצית דוחות כספיים

30 בספטמבר 2009

3	דוח הדירקטוריון
72	סקירת ההנהלה
86	הצהרות המנהל הכללי הראשי והחשבונאית הראשית
91	תמצית דוחות כספיים

דוח הדירקטוריון לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2009

בישיבת הדירקטוריון של הבנק, אשר התקיימה ביום 26 בנובמבר 2009, הוחלט לאשר את הדוחות הכספיים הבלתי מבוקרים של הבנק והחברות המאוחדות שלו ליום 30 בספטמבר 2009. הדוחות ערוכים על פי הנחיות המפקח על הבנקים ובהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות "דיווח כספי לתקופות ביניים".

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות ההיסטוריות מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה והוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו כלכליות ובעיקר התפתחויות המשבר הפיננסי העולמי ואי הוודאות הכרוכה בהשלכותיו, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים בריבית, שערי חליפין ואינפלציה, התנהגות המתחרים ושינויים ספציפיים שיפורטו להלן.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "מתעתד", "צפי", "אמור", "חזוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", "מתכננים", וביטויים דומים להם כגון: "יכול", "יהיה".

השימוש בביטויים צופי עתיד אלו, כרוך בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהוא מבוסס על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר עשויים לא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר על תחזיות לעתיד בנושאים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם ועל תוכניות העבודה ותקציב הבנק לשנת 2009. הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הנכלל בדוחות אלה, לרבות בגין השפעת נסיבות או אירועים שיקרו לאחר פרסום הדוחות על מידע כאמור.

כללי

תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 התאפיינו במגמה מעורבת, בתחום הפעילות הכלכלית. השנה החלה בהמשך לנסיגה בפעילות הכלכלית אשר אפיינה את הרבעון האחרון של שנת 2008, וזאת על רקע המשבר הפיננסי והריאלי אשר פקד את משקי העולם. החל מאמצע הרבעון השני חלה התמתנות בנסיגה כאשר ברבעון השלישי נצפו אינדיקציות המצביעות, לכאורה, כי המשק הישראלי החל להתאושש מהמשבר הכלכלי. שינוי זה במשק נוצר כתוצאה מהתרחבות בפעילות המקומית (צריכה ציבורית ופרטית), מגידול מתון ביצוא שנבע מעלייה בסחר העולמי, מעליות שערים במדדים המובילים בשוקי ההון בעולם ומחזרה לצמיחה חיובית במשק. מנגד, מעיבים חששות מהשלכות אפשריות של גירעונות תקציביים בעקבות סיוע נרחב של ממשלות וממדיניות מוניטרית מרחיבה. אי הוודאות באה לידי ביטוי, בין השאר, בעליה במחירי הסחורות, בכלל ושל הזהב בפרט. התאוששות הביקושים תרמה לעליית התוצר המקומי הגולמי ברבעון השלישי בקצב שנתי של 2.2%, בהמשך לעליה בקצב שנתי של 1% ברבעון השני וקצב צמיחה שנתי שלילי של כ- 3.2% ברבעון הראשון של השנה. המדד המשולב למצב המשק עלה בשיעור של 3.2% ברבעון השלישי לאחר ירידה בשיעור של 5.1% במחצית הראשונה של השנה.

תעסוקה וצריכה פרטית

נתוני שיעור הבלתי מועסקים מכוח העבודה האזרחי הגיעו, מחד, לרמה של 7.9% בחודשים אפריל מאי, שיעור גבוה מזה כשנתיים. מאידך, החל מחודש יוני מסתמנת ירידה בשיעור זה עד לרמה של 7.6% בחודש אוגוסט. ההוצאה לצריכה פרטית עלתה ברבעון השלישי של שנת 2009 בקצב שנתי של 8.9% בהמשך לעליה בקצב שנתי של 6.4% ברבעון השני וירידה בקצב השנתי בשיעור של 5.2% ברבעון הראשון. ביציאות של ישראלים לחו"ל נרשמה מגמה של ירידה חדה (15%) ברבעון הראשון של השנה, ירידה מתונה יותר ברבעון השני של השנה (9%) ועליה ברבעון השלישי (2%) אל מול התקופות המקבילות אשתקד. מכירות ברשתות השיווק עלו בתשעת החודשים הראשונים של השנה בשיעור ממוצע של 3.4% לרבעון לעומת רבעון קודם בהשוואה לגידול בשיעור ממוצע של 2.8% לרבעון לעומת רבעון קודם בתקופה המקבילה אשתקד. כמו כן, חלה עליה ברכישות בכרטיסי אשראי בשיעור ממוצע של 6.7% לרבעון לעומת רבעון קודם בהשוואה לשיעור ממוצע לרבעון של 1.9% לעומת רבעון קודם בתקופה המקבילה אשתקד.

סחר חוץ, תנועות הון ושערי חליפין

בתשעת החודשים הראשונים של השנה הסתכם הגירעון המסחרי ב- 4.2 מיליארד ש"ח לעומת גירעון של 9.9 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה חדה בשיעור של 58%. בסיכום התקופה חלה ירידה הן ביצוא והן ביבוא. שיעור הירידה ביבוא היה 34% ושיעור הירידה ביצוא היה 28%, מכאן שהסיבה לקיטון בגירעון נובעת מירידה חדה יותר ביבוא מאשר הירידה ביצוא.

יבוא הסחורות בתשעת החודשים הראשונים של השנה הסתכם ב- 33.5 מיליארד דולר, לעומת 50.9 מיליארד דולר בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הירידה היתה בחומרי גלם לתעשיות מכונות ואלקטרוניקה, חומרי אנרגיה ויהלומים. מנגד, הסתכם יצוא הסחורות ב- 29 מיליארד דולר, לעומת 41 מיליארד דולר בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה התמקדה בכימיקלים וזיקוק נפט ובתעשיות טכנולוגיה מעורבת – מסורתית.

בתשעת החודשים הראשונים של השנה נרשמה התחזקות בשערו של השקל אל מול הדולר בשיעור של כ-1.2%. מגמת הייסוף של השקל מול הדולר נובעת, בין היתר, מגידול בעודף מאזן התשלומים בעקבות רמות יבוא נמוכות מהיצוא.

בתחילת חודש אוגוסט הודיע בנק ישראל על הפסקת רכישות המט"ח הקבועות, אך על המשך ההתערבות במקרים של תנודות חריגות בשער החליפין אשר אינן תואמות את התנאים הכלכליים הבסיסיים, או כאשר שוק המט"ח אינו מתפקד כראוי. ואמנם, כאשר המשיך ייסוף השקל מול הדולר רכש בנק ישראל דולרים הן באוגוסט (4 מיליארד דולר) והן בספטמבר (1.6 מיליארד דולר).

מול הלירה שטרלינג והאירו נחלש השקל בתקופה זו בכ- 9% ו-4% בהתאמה.

מדיניות פיסקאלית

במהלך חודש יולי 2009 אושר תקציב המדינה - לראשונה אושר בארץ תקציבי דו שנתי. הגירעון הממשלתי הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 21.9 מיליארד ש"ח בהשוואה לעודף בסך של 1.3 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בהוצאות הממשלה חלה עליה בשיעור של 6% בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד. מנגד, בהכנסות הממשלה חלה ירידה בשיעור של 8% בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד. הכנסות המדינה ממיסים הסתכמו ב- 132.5 מיליארד ש"ח, כ- 76.6% מהתכנון התקציבי וירידה בשיעור של 10.4% בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד.

מחירים ומדיניות מוניטארית

בהתאם למדיניות המרחיבה של בנק ישראל הופחתה הריבית מרמה של 2.5% בדצמבר אשתקד ועד רמה של 0.5% בחודש אפריל 2009 ונותרה ללא שינוי עד חודש אוגוסט 2009. בחודש ספטמבר העלה בנק ישראל את הריבית ב- 0.25 נקודות האחוז לרמה של 0.75% על רקע העלייה בשיעורי האינפלציה וחריגתה מתחומי היעד שנקבע בהחלטת הממשלה לשנת 2009. בסיכום תשעת החודשים הראשונים של השנה עלה מדד המחירים לצרכן בשיעור של 3.4% מתחילת השנה, בין היתר כתוצאה מעליות במיסים עקיפים.

שוק ההון

שוק ההון הבינלאומי רשם מגמה מעורבת. לאחר שפל במרס השנה הוסיפו מדדי המניות המובילים בעולם עשרות אחוזים לערכם. מדדי המניות הישראליות הגיבו באופן דומה ועל רקע שיעורי ריבית נמוכים עלו מדדי "המניות וההמירים", "ת"א 100", "ת"א 25" וה"תל טק", בתשעת החודשים הראשונים של השנה בשיעור של 57%, 64%, 52% ו- 82%, בהתאמה.

העליות במחירי המניות הקיפו את כל הענפים ובמיוחד את חברות הביטוח, ההשקעה ואחזקות וחברות הנדל"ן בשיעור של 106%, 144%, ו- 97%, בהתאמה מתחילת השנה. מדד הבנקים עלה בשיעור של 82% מתחילת השנה.

יחד עם זאת, חלה ירידה במחזורי המסחר היומי של כל המניות וההמירים בשיעור של 16% יחסית למחזור המסחר היומי הממוצע של שנת 2008 ועמד על היקף ממוצע של כ- 1.6 מיליארד ש"ח ליום.

בשוק אגרות החוב נרשמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה עליות שערים. המדד הכללי של האג"ח רשם עליה בשיעור של 14%, האג"ח הצמודות למדד המחירים לצרכן רשמו עליה בשיעור של 22.6%, מדד האג"ח צמודות המט"ח רשם עליה בשיעור של 5.5%.

מחזור המסחר היומי הממוצע הסתכם ב- 4.2 מיליארד ש"ח לעומת 4 מיליארד ש"ח בממוצע בשנת 2008.

מתחילת השנה גייס הסקטור העסקי מהציבור כ- 25 מיליארד ש"ח באמצעות הנפקות והרחבת סדרות של אג"ח (מזה כ- 43% היוו אגרות חוב שהונפקו ע"י הבנקים), לעומת כ- 17.6 מיליארד ש"ח בכל שנת 2008.

רווח ורווחיות (מאוחד)

תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכמו ברווח נקי בסך 83 מיליון ש"ח, לעומת רווח נקי בסך 75 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 10.7%. הרווח הנקי מפעולות רגילות הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של 2009 ב- 85 מיליון ש"ח, גידול של 13.33% (בתקופה המקבילה אשתקד לא נרשם רווח או הפסד מפעולות בלתי רגילות). תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות לתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכמה ב- 6.8%. תשואת הרווח הנקי להון העצמי (לפי בסיס הון ממוצע) לתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכמה ב- 6.7%, לעומת 6.2% בתקופה המקבילה אשתקד.

הרבעון השלישי של שנת 2009 הסתכם ברווח נקי בסך 20 מיליון ש"ח, לעומת רווח נקי בסך של 14 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 42.9%. הרווח הנקי מפעולות רגילות לרבעון השלישי של שנת 2009 הסתכם בסך של 22 מיליון ש"ח, גידול של 57.1% (בתקופה המקבילה אשתקד לא נרשם רווח או הפסד מפעולות בלתי רגילות). תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות לרבעון השלישי של שנת 2009 הסתכמה ב- 5.1%. תשואת הרווח הנקי להון העצמי (לפי בסיס הון ממוצע) הסתכמה ברבעון השלישי של שנת 2009 ב- 4.7% לעומת 3.2% ברבעון המקביל אשתקד.

השינויים העיקריים ברווח הנקי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 לעומת התקופה המקבילה אשתקד, נבעו מהגורמים הבאים:

- עליה בשיעור של 5.1% ברווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים.
- עליה בשיעור של 23.0% בהכנסות התפעוליות והאחרות.
- ירידה בשיעור של 0.2% בהוצאות התפעוליות והאחרות.
- עליה בשיעור של 71.4% בהפרשה לחובות מסופקים.
- עליה בשיעור ההפרשה למיסים מ- 44.7% ל- 48.5% אשר נבעה מקיטון ביתרות המס הנדחה בשל הפחתת מס חברות (ראה פירוט בהמשך).

הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 165 מיליון ש"ח לעומת 132 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 25%. תשואת הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים על ההון העצמי הסתכמה ב- 13.3% לעומת 11.1% בתקופה המקבילה אשתקד ו- 6.8% בכל שנת 2008.

התפתחות ההכנסות, ההוצאות וההפרשה למיסים

הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים הסתכם בתשעת החודשים הראשונים ב-472 מיליון ש"ח לעומת 449 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 5.1%.

הגורמים הבאים גרמו לעליה ברווח מפעילות מימון:

- עליה במרווח המימוני, הנבעת בעיקרה מעליה בפרמיות סיכון האשראי ובמרווח על אחזקת אגרות החוב בתיק ניירות הערך של הבנק, בקיזוז חלקי שנגרם על ידי ירידה במרווח הפקדונות, כתוצאה משיעור הריבית הנמוך במשק.
- עליה בהיקף הממוצע של נכסים נושאי תשואה בשיעור של כ-2.7%.
- גידול בסך של כ-19 מיליון ש"ח ברווחים ממימוש והתאמת ערך של אגרות חוב (לא כולל הפרשה לירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני).
- הפרשות לירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני בסך 21 מיליון ש"ח באגרות חוב קונצרניות, לעומת 30 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.
- גידול בסך של כ-8 מיליון ש"ח בהכנסות מימון מפעילות באופציות (כולל השפעת ההצגה על פי שווי הוגן).

מנגד, הגורמים הבאים קיזזו חלקית את ההשפעות הנ"ל:

- הצגת פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים על פי שוויים ההוגן (כנדרש לפי כללי חשבונאות) גרמה להוצאות מימון בסך של כ-4 מיליון ש"ח, לעומת הכנסות מימון בסך של כ-2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.
- ירידה בתשואה על ההון הפנוי כתוצאה מירידת הריבית השקלית במשק.

ניתוח תמציתי של שיעורי הכנסה והוצאה לפי בסיסי הצמדה (למידע מפורט ראה תוספת א' לסקירת ההנהלה):

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר								
2008				2009				
היקף הנכסים	תרומה לרווח המימוני כולל השפעת נגזרים	פער הריבית ללא השפעת נגזרים	פער הריבית כולל השפעת נגזרים	היקף הנכסים	תרומה לרווח המימוני כולל השפעת נגזרים	פער הריבית ללא השפעת נגזרים	פער הריבית כולל השפעת נגזרים	
ב-%	מיליוני ש"ח	ב-%	ב-%	ב-%	מיליוני ש"ח	ב-%	ב-%	
51	265	1.72	1.62	11	7	0.95	0.26	מטבע ישראלי
38	81	0.77	0.74					לא צמוד
	23							צמוד מדד
	96							מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
								אופציות
								הכנסות מימון אחרות, נטו
100	* 472	1.41	1.05	100				סה"כ

* רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים.

המגזר השקלי הלא צמוד – חלה עליה של 0.39 נקודות אחוז בפער הריבית לעומת התקופה המקבילה אשתקד. העלייה נובעת בעיקרה מגידול בפרמיית סיכון האשראי אשר קוזזה בחלקה כתוצאה מהשפעת המכשירים הנגזרים המוצגים על פי שווים ההוגן.

המגזר השקלי הצמוד למדד – חלה ירידה של 1.13 נקודות אחוז בפער הריבית לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הירידה נובעת בעיקרה הן ממדידת מכשירים פיננסיים נגזרים על פי שווים ההוגן, והן מירידה במרווח על אחזקת אגרות החוב בתיק ניירות הערך של הבנק.

מטבע חוץ – חלה עליה של 0.13 נקודות אחוז בפער הריבית, הנובעת בעיקרה משער חליפין ממוצע גבוה לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

ההפרשה לחובות מסופקים הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים ב- 84 מיליון ש"ח לעומת 49 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 71%. הגידול בחובות המסופקים נובע בעיקרו מהמשבר הכלכלי שהחל ברבעון השלישי של שנת 2008.

שיעור ההפרשה לחובות מסופקים מכלל האשראי לציבור עמד בתשעת החודשים הראשונים של השנה על 0.59% (בחישוב שנתי), לעומת 0.34% בתקופה המקבילה אשתקד ו- 0.51% בשנת 2008.

היקף החובות הבעייתיים ליום 30 בספטמבר 2009 עלה בשיעור של 23% לעומת סוף התקופה המקבילה אשתקד וירד ב-7.4% לעומת סוף שנת 2008. הגידול לעומת סוף התקופה המקבילה אשתקד הינו בסעיף חובות בהשגחה מיוחדת ונגרם בעיקר בשל המשבר הכלכלי. לעומת זאת, היקף האשראי שאינו נושא הכנסה ירד בשיעור של כ- 2.4% לעומת סוף התקופה המקבילה אשתקד.

שיעור יתרת החובות הבעייתיים מתוך ההון העצמי עמד ביום 30 בספטמבר 2009 על כ- 55% לעומת כ- 54% ביום 30 בספטמבר 2008, וכ- 73% ביום 31 בדצמבר 2008.

שיעור יתרת החובות הבעייתיים מתוך סך האשראי עמד ביום 30 בספטמבר 2009 על כ- 5.5% לעומת כ- 4.5% ביום 30 בספטמבר 2008 ו- 6.2% ביום 31 בדצמבר 2008.

להלן נתוני האשראים הבעיתיים לפי הסיווגים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים (במיליוני ש"ח):¹

ליום 31 בדצמבר	יתרה ליום 30 בספטמבר		
	2008	2008	
117	125	122	אינו נושא הכנסה
54	62	101	אורגן מחדש ²
-	*-	5	מיועדים לארגון מחדש
18	19	15	בפיגור זמני
748	383	667	בהשגחה מיוחדת ^{5,3}
937	589	910	סה"כ אשראי מאזני ללווים בעיתיים ¹
			סיכון אשראי חוץ מאזני בגין
92	187	86	לווים בעיתיים ^{5,4,1}
53	*-	62	אג"ח של לווים בעיתיים
1,082	776	1,058	
			נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים
61	84	-	של לווים בעיתיים
1,143	860	1,058	סיכון אשראי כולל בגין לווים בעיתיים ¹

* סכום נמוך מ- 500 אלפי ש"ח

¹ לא כולל חובות בעייתיים המכוסים על ידי בטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לוויים (הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313).

² אשראי שאורגן מחדש במהלך השנה השוטפת וכן אשראי שאורגן מחדש בשנים קודמות עם ויתור על הכנסות. (לא כולל אשראי שאורגן מחדש בשנים קודמות ללא ויתור על הכנסות: 30 בספטמבר 2009 – 42 מיליון ש"ח, 30 בספטמבר 2008 – 39 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2008 – 35 מיליון ש"ח).

³ מזה חובות בגינם קיימת הפרשה ספציפית שנכתה מהחבות (למעט אשראי לדירור שבגיניו קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור) – בסך 196 מיליון ש"ח לעומת 82 מיליון ש"ח ב- 30 בספטמבר 2008 ולעומת 234 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, ואשראי לדירור שבגיניו קיימת הפרשה לפי עומק פיגור בסך 17 מיליון ש"ח לעומת 23 מיליון ש"ח ב- 30 בספטמבר 2008 ו- 24 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008.

⁴ כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לוויים, למעט בגין ערבויות שנתן לווה להבטחת חבות של צד שלישי.

⁵ הגידול ביתרת החובות בהשגחה מיוחדת, מאזנית (כולל נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים) וחוץ מאזנית בין 31 בדצמבר 2008 לבין 30 בספטמבר 2008, נובע בעיקרו מסיווג שבוצע ברבעון הרביעי של שנת 2008 בגין שני לקוחות, האחד בענף השירותים הפיננסיים והשני בענף היהלומים, כתוצאה מהמשבר בשווקים. בגין אחד מהם בוצעה בנוסף גם הפרשה ספציפית.

הרווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 388 מיליון ש"ח לעומת 400 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של כ- 3%.

ההכנסות התפעוליות והאחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 235 מיליון ש"ח לעומת 191 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 23.0%.

העמלות התפעוליות הסתכמו ב- 186 מיליון ש"ח לעומת 181 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 2.8%.

הרווח מהשקעות במניות נטו, הסתכם ב- 38 מיליון ש"ח לעומת 3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מהגורמים הבאים:

- גידול ברווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות - רווחים של כ- 29 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים לשנת 2009 (מזה 15 מיליון ש"ח בגין מכירת שליש ממניות בזק) לעומת הפסדים של כ- 6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.
- הכנסות מדיבידנד הסתכמו ב- 9 מיליון ש"ח, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד (מזה 6 מיליון ש"ח מבזק, לעומת 5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד).

ההכנסות האחרות הסתכמו ב- 11 מיליון ש"ח לעומת 7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע מכך שבתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 נכללו בהכנסות האחרות עיקר רווחי היעודה לפיצויים לתקופה זו בסך של כ- 5 מיליון ש"ח, כאשר בתקופה המקבילה אשתקד לא נכללו הכנסות כאמור.

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 458 מיליון ש"ח לעומת 459 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 0.2%.

הוצאות השכר הסתכמו ב- 259 מיליון ש"ח, לעומת 263 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 נכללו הוצאות עקב תשואה שלילית של קופת הפיצויים, לעומת הכנסות עקב תשואה חיובית בתקופה הנוכחית (עיקר ההכנסות בתקופה הנוכחית מיינו להכנסות אחרות, כאמור לעיל). מנגד, חל גידול בהפרשות לרכיבי שכר שונים אשר קיזז את ההשפעה הנ"ל.

הוצאות פחת ואחזקת בניינים וציוד הסתכמו ב- 87 מיליון ש"ח לעומת 78 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 12%. העלייה נובעת בעיקרה הן מגידול בהוצאות אחזקה עקב עליה במספר הסניפים ושטחי המטה והן מגידול בפחת מחשב.

ההוצאות האחרות הסתכמו ב- 112 מיליון ש"ח לעומת 118 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 5%.

שיעור הכיסוי של ההוצאות התפעוליות והאחרות על ידי ההכנסות התפעוליות והאחרות עמד בתשעת החודשים הראשונים של השנה על 51.3% לעומת 41.6% בתקופה המקבילה אשתקד ו- 39.9% בכל שנת 2008.

שיעור ההוצאות התפעוליות והאחרות מתוך סך ההכנסות (רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים והכנסות תפעוליות ואחרות) עמד בתשעת החודשים הראשונים של השנה על 64.8% לעומת 71.7% בתקופה המקבילה אשתקד ו- 75.7% בכל שנת 2008.

ההפרשה למיסים בתשעת החודשים הראשונים של השנה הייתה בשיעור של 48.5% לעומת 44.7% בתקופה המקבילה אשתקד ו- 51.9% בכל שנת 2008. ההפרשה למס לתקופה הנוכחית כוללת קיטון של יתרת נכס מס נדחה ולפיכך הכרה בהוצאות מס בסך של כ- 10 מיליון ש"ח אשר נובעת מהפחתה הדרגתית של שיעורי המס הסטוטורי החלים על תאגידים בנקאיים החל משנת 2009 עד לשנת 2016 כאשר שיעור המס הסופי יעמוד על 29%, למידע נוסף ראה באור 11(א). שיעור המס הסטוטורי בשנת 2009 הוא 36.2% לעומת 36.8% בשנת 2008.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 נרשם **הפסד מפעולות בלתי רגילות** אחרי מיסים בסך 2 מיליון ש"ח אשר מורכב מהפרשה לירידת ערך בסך 4 מיליון ש"ח, בגין נכס אשר מיועד למכירה, בקיזוז רווח נטו בסך 2 מיליון ש"ח ממכירת נכס.

התפתחות הנכסים וההתחייבויות

מאזן הבנק הסתכם ביום 30 בספטמבר 2009 ב- 30,984 מיליון ש"ח לעומת 34,103 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, ירידה בשיעור של 9% ולעומת 31,041 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2008, ירידה בשיעור של 0.2%.

האשראי לציבור הסתכם ביום 30 בספטמבר 2009 ב- 19,013 מיליון ש"ח לעומת 18,539 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, עליה בשיעור של 2.6% ולעומת 19,314 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2008, ירידה בשיעור של 1.6%. היתרה הממוצעת של האשראי לציבור בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 עמדה על 18,685 מיליון ש"ח, לעומת 18,444 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 1.3%.

פיקדונות הציבור הסתכמו ביום 30 בספטמבר 2009 ב- 25,801 מיליון ש"ח לעומת 27,799 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, ירידה בשיעור של 7% ולעומת 26,032 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2008, ירידה בשיעור של 0.9%. היתרה הממוצעת של פיקדונות הציבור בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 עמדה על 26,670 מיליון ש"ח, לעומת 26,640 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ניירות ערך הסתכמו ביום 30 בספטמבר 2009 ב- 4,659 מיליון ש"ח, לעומת 6,920 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, ירידה בשיעור של 32.7% ולעומת 5,584 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2008, ירידה בשיעור של 16.6%. הקיטון בתיק ניירות הערך משקף את ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על רקע סביבת הריבית הנמוכה. היתרה נכון ליום 30 בספטמבר 2009 מתפלגת כדלקמן:

כ- 72% מתיק ניירות הערך מושקע באגרות חוב ממשלתיות. כ- 6% מושקעים באגרות חוב של בנקים וכ- 17% מושקעים באגרות חוב קונצרניות בעיקר של חברות ישראליות, זאת בהתאם למדיניות הבנק הרואה בהשקעה בחלק מאג"ח אלו כתחליף לאשראי, על רקע שינוי בתמהיל מקורות האשראי של הפירמות.

כ- 95% מהתיק מסווג כניירות ערך זמינים למכירה (ראה פירוט נוסף בבאור 2 לדוחות הכספיים). ניירות הערך בתיק הזמין למכירה מוצגים במאזן לפי שוויים ההוגן, כאשר הפער בין השווי ההוגן לעלות המופחתת נזקף לקרן הון, למעט ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני אשר אינן נזקפות לקרן הון אלא לדוח רווח והפסד.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 נזקפו לרווח והפסד ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני בגין אגרות חוב בסך של כ- 21 מיליון ש"ח ובגין מניות בסך של כ- 5 מיליון ש"ח. לעומת סך של 30 מיליון ש"ח ו- 1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד בהתאמה.

לאחר ירידות אלו, קרן ההון נטו הינה חיובית ועומדת על כ- 92 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס), ומורכבת מקרן הון חיובית בסך 122 מיליון ש"ח, בקיזוז קרן הון שלילית בסך (30) מיליון ש"ח.

בסוף דצמבר 2008 קרן ההון נטו הייתה שלילית ועמדה על כ- (85) מיליון ש"ח (לפני השפעת המס), מזה קרן הון שלילית בסך (166) מיליון ש"ח, בקיזוז קרן הון חיובית בסך 81 מיליון ש"ח.

להלן התפלגות קרן ההון והשווי ההוגן בתיק הזמין למכירה ליום 30 בספטמבר 2009 (במיליוני ש"ח):

קרן הון נטו	קרן הון חיובית (רווחים שטרם מומשו)	קרן הון שלילית (הפסדים שטרם מומשו)	הערך במאזן (המהווה שווי הוגן)	
42	42	-	192	מניות
36	36	-	3,168	אגרות חוב ממשלתיות
3	5	(2)	283	אגרות חוב של בנקים אגרות חוב קונצרניות:
8	9	(1)	174	חברות ממשלתיות
14	21	(7)	239	ענף הנדל"ן
(11)	9	(20)	371	אחרות
11	39	(28)	784	סה"כ אג"ח קונצרניות
*92	122	(30)	4,427	סה"כ תיק זמין למכירה

* קרן הון זו מהווה חלק מההון העצמי של הבנק, לאחר השפעת המס, בסך של כ- 63 מיליון ש"ח - ראה דו"ח על השינויים בהון העצמי – התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 נרשמה תנועה חיובית נטו בקרן ההון לאחר השפעות המס בסך של 116 מיליון ש"ח.

להלן התפלגות קרן ההון השלילית (הפסדים שטרם מומשו), לפי שיעור הירידה מתחת לעלות ולפי טווחים של משך הזמן* בו השווי ההוגן נמוך מהעלות (במיליוני ש"ח):

ליום 30 בספטמבר 2009					
סה"כ	מעל 12 חודשים	9-12 חודשים	6-9 חודשים	עד 6 חודשים	
22	17	-	3	2	עד 20%
8	8	-	-	-	20%-30%
-	-	-	-	-	30%-40%
-	-	-	-	-	מעל 40%
30	25	-	3	2	סה"כ

* נקודת ההתייחסות לקביעת משך הזמן בו השקעה הייתה בפוזיצית הפסד שטרם מומש הוא תאריך המאזן של תקופת הדוח שבמהלכה ארעה ירידת הערך לראשונה, ללא קשר לשיעור הירידה.

מדיניות ונהלי הבנק בדבר בחינת הצורך בביצוע הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, מפורטים בפרק "מדיניות חשבונאית קריטית ואומדנים חשבונאיים קריטיים" בדו"ח השנתי של 2008, וכמו כן קיימת הרחבת הגילוי בפרק זה בדוח הנוכחי.

להלן פירוטים נוספים ליום 30 בספטמבר 2009 (במיליוני ש"ח):

הערך במאזן (המהווה שווי הוגן)	תיק זמין למכירה:
192	מניות ¹
3,164	אגרות חוב ממשלתיות:
4	ממשלת ישראל
3,168	ממשלת טורקיה
131	אגרות חוב של בנקים ² :
152	בנקים בארץ
283	בנקים בחו"ל
174	אגרות חוב קונצרניות ³ :
239	חברות ממשלתיות ⁴
371	ענף הנדל"ן ⁵
784	אחרות ⁶
4,427	סה"כ תיק זמין למכירה
	תיק למסחר:
	מניות:
16	חברות ישראליות
1	חברות זרות
17	
203	אגרות חוב ממשלתיות - ישראליות
12	אגרות חוב אחרות
215	
232	סה"כ תיק למסחר
4,659	סה"כ תיק ניירות הערך

¹ כולל 22 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר הינה 85 מיליון ש"ח בגין מניות בזק, אשר נמכרו לאחר תאריך המאזן – ראה באור 16.

² כולל 7 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 74 מיליון ש"ח.

³ כל אגרות החוב הקונצרניות הינן של חברות ישראליות למעט יתרה של 35 מיליון ש"ח אשר הונפקה על ידי מנפיק זר.

⁴ כולל 7 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 120 מיליון ש"ח.

⁵ כולל 41 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 33 מיליון ש"ח.

⁶ כולל 49 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 67 מיליון ש"ח.

הנכסים האחרים הסתכמו ביום 30 בספטמבר ב- 532 מיליון ש"ח לעומת 3,115 מיליון ש"ח סוף שנת 2008 ו- 1,422 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2008.

ההתחייבויות האחרות הסתכמו ביום 30 בספטמבר ב- 1,289 מיליון ש"ח לעומת 3,234 מיליון ש"ח סוף שנת 2008 ו- 1,931 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2008.

עיקר הקיטון בנכסים אחרים והתחייבויות אחרות נובע מירידה בשווי ההוגן למכשירים פיננסיים נגזרים, בעיקר עקב ירידה בפעילות באופציות על רקע התנהגות השווקים בתקופה האחרונה.

ההון העצמי של הבנק הסתכם ביום 30 בספטמבר 2009 ב- 1,917 מיליון ש"ח לעומת 1,569 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008 ו- 1,597 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2008. הגידול, הן מסוף שנת 2008 והן מסוף התקופה המקבילה אשתקד נובע מעיקר מהנפקת זכויות לבעלי מניות בסך של 149 מיליון ש"ח וכמו כן מגידול בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו" ומרווחיות הבנק.

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון היה ביום 30 בספטמבר 2009 14.5% לעומת 11.5% בסוף שנת 2008 ו- 11.4% ביום 30 בספטמבר 2008. יחס ההון, ללא כתבי התחייבות נדחים, לרכיבי סיכון היה ביום 30 בספטמבר 2009 9.3% לעומת 7.9% בסוף שנת 2008 ו- 7.8% ביום 30 בספטמבר 2008. מגבלת בנק ישראל קובעת יחס הון כולל מינימאלי של 9%. בנק ישראל קבע לבנק יחס מינימאלי של הון ללא כתבי התחייבות נדחים לרכיבי סיכון של 7%. מדיניות הבנק הינה לשמור על יחס הון מזערי של 11.5% במהלך שנת 2009 ולהגיע בסוף השנה ליחס הון כולל של 12%. יחס זה מחמיר לעומת דרישות הנוהל הבנקאי התקין ונקבע על מנת לעמוד בדרישת דירקטוריון הבנק. הגידול ביחס ההון הראשוני נובע מהנפקת זכויות שבוצעה בספטמבר 2009 בהיקף של 149 מיליון ש"ח, נטו. הגידול ביחס ההון הכולל נובע הן מהנפקת הזכויות כאמור, והן מגיוס שטרי הון בספטמבר 2009 אשר הוכרו על ידי בנק ישראל כהון משני עליון, בהיקף של כ- 357 מיליון ש"ח - ראה פירוט בפרק "השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו".

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך והינו מבוסס על תוכניות העבודה של הבנק בכל הקשור לעמידה בדרישות ולשיפור יחס הלימות ההון והרכבו, לרבות הקטנת רכיבי סיכון, או הגדלת ההון הראשוני באמצעות הנפקת זכויות, הנפקת הון משני עם ו/או ללא ערבויות מדינה. המידע עשוי שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי כתלות בעיקר בגורמים אלה: שינויים רגולטורים שיחולו (ככל שיחולו) בנושא דרישות יחס ההון בו על הבנק לעמוד, ומידת ההצלחה של הבנק לגייס הון באמצעות ביצוע הנפקות.

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו

א. באסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק מיום 26 באפריל 2009, אושרה הגדלת הון המניות הרשום של הבנק, אשר עמד על 650 אלף ש"ח (מחולק ל-65 מיליון מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ערך נקוב) לסך של 900 אלף ש"ח, על ידי הוספת 25 מיליון מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ערך נקוב כל אחת, להון מניות הבנק, (להלן: "תוספת ההון הרשום").

באותו מועד נקבע כי תוספת ההון הרשום תשמש אך ורק למטרה של הנפקת זכויות לבעלי המניות של הבנק, כפי שיהיו במועד כל הנפקת זכויות שתבוצע מעת לעת, מתוך תוספת ההון הרשום, בתמורה לסכום כולל שלא יעלה על 150 מיליון ש"ח (להלן: "מטרת תוספת ההון הרשום"). עוד נקבע, כי במידה ולצורך הנפקת זכויות לבעלי המניות של הבנק בתמורה לסכום כולל של 150 מיליון ש"ח, לא יידרש שימוש בכל המניות שתתווספנה להון המניות הרשום של הבנק, במסגרת תוספת ההון הרשום, שימוש במניות שיוותרו מתוך תוספת ההון הרשום ידרוש בנוסף להחלטת דירקטוריון גם החלטה של האסיפה הכללית, ברוב של 75% מבעלי המניות הנוכחים והמשתתפים בהצבעה.

כן נקבע, כי היה והבנק יבקש לעשות שימוש בתוספת ההון הרשום שלא למטרת תוספת ההון הרשום (כמוגדר לעיל) הבנק יהא רשאי לעשות כן, ובלבד שהשימוש המוצע אושר מראש על ידי האסיפה הכללית ברוב של 75% מבעלי המניות הנוכחים והמשתתפים בהצבעה. אין בהחלטת הבנק כאמור לעיל כדי להגביל את הבנק לעשות שימוש בהון הרשום הקיים של הבנק או בכל הון רשום חדש, ככל שיהיה ואשר אינו כלול בתוספת ההון הרשום נשוא החלטה זו. הנפקת מניות לצורך מטרת תוספת ההון הרשום תבוצע מתוך תוספת ההון הרשום בלבד. תקנון התאגדות ותזכיר הבנק תוקנו בהתאם, ותיקנום אושר במסגרת אותה אסיפה.

באוגוסט 2009 פרסם הבנק תשקיף הנפקה בדרך של זכויות לכל בעלי המניות הרגילות של הבנק (להלן: "תשקיף הבנק") ותשקיף מדף (להלן: "תשקיף המדף של הבנק"). ביום 14 בספטמבר 2009 השלים הבנק הנפקה של 14,711,462 מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ע.נ. כל אחת של הבנק וזאת במסגרת תשקיף הבנק. כל בעלי השליטה בבנק ניצלו את מלוא הזכויות שהוצעו להם על פי תשקיף הבנק מכח אחזקותיהם במניות הבנק. ההנפקה הגדילה את הון המניות של הבנק ב-149 מיליון ש"ח (נטו, לאחר הוצאות הנפקה). לפירוט נוסף לגבי תוצאות ההנפקה ראה דיווח מיידי שפרסם הבנק ביום 15 בספטמבר 2009.

ב. במטרה לשמור על יעילות מבנה ההון וליצור כרית ביטחון נוספת, פועל הבנק (עצמאית ובמסגרת חברת הבת אגוד הנפקות) להנפקת כתבי התחייבות, לצורכי הון משני עליון והון משני רגיל, בסך כולל של עד מיליארד ש"ח.

במסגרת תשקיף המדף של הבנק המוזכר לעיל, יכול הבנק להנפיק שטרי הון נדחים, העשויים להימנות על ההון המשני העליון של הבנק בכפוף לאישור המפקח על הבנקים.

כמו כן, ביום 31 באוגוסט 2009 פרסם תשקיף מדף של חברת הבת אגוד הנפקות בע"מ (להלן: "תשקיף אגוד הנפקות"), אשר במסגרתו יכולה אגוד הנפקות להנפיק אגרות חוב כתבי התחייבות נדחים, וכן שטרי הון נדחים, העשויים להימנות על ההון המשני של הבנק (עליון ותחתון).

ביום 8 בספטמבר 2009 פרסמה אגוד הנפקות הצעת מדף במסגרת תשקיף אגוד הנפקות, על פיה הונפקו (בדרך של מכרז) שתי סדרות של שטרי הון נדחים, סדרה 1 במסגרתה הונפקו 260,006 יחידות של 1,000

ש"ח ערך נקוב תמורת ערך הנקוב ומסדרה 2, הונפקו 96,528 יחידות של 1,000 ש"ח ערך נקוב תמורת ערך הנקוב. לפירוט נוסף לגבי תוצאות ההנפקה ראה דוח מיידי שפרסמה אגוד הנפקות ביום 10 בספטמבר 2009. ביום 30 בספטמבר 2009 קיבל הבנק את אישור בנק ישראל להכרה בשטרי ההון הנדחים הנ"ל כהון משני עליון לצורך יחס הון מזערי של הבנק.

ביום 9 ביולי 2009 הודיעה חברת מדרוג על הוצאת דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים (הון משני תחתון) המונפקים על ידי הבנק ו/או על ידי חברת הבת אגוד הנפקות בע"מ מרשימת מעקב ועל הורדת דירוגם מ-Aa3 אופק יציב ל-A1 אופק יציב. דירוג הפיקדונות (Aa3) ופיקדונות זמן קצר (P-1) נותר ללא שינוי. כמו כן, הודיעה מדרוג על דרוג A2 למסגרת בסך של עד 400 מיליון ש"ח להנפקת שטרי הון נדחים (הון משני עליון).

חלק מהמידע בפסקה זו הנו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, והינו מבוסס על תוכניות העבודה של הבנק ועל הערכתיו לגבי מידת היענות של הציבור להנפקות עתידיות, וכן לקיומם של תנאי שוק מתאימים. המידע והצפי לגבי עשויים שלא להתממש, כולם או חלקם, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי כתלות בגורמים העיקריים הבאים: מידת היענות הציבור להנפקות עתידיות, אי קיום תנאי השוק התומכים בהנפקות עתידיות, או שינויים רגולטוריים לנושא יחס ההון.

ג. במסגרת הסכם בין שלמה אליהו אחזקות בע"מ ("אליהו"), נכסי שרודר בע"מ ("שרודר") וישעיהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ ("לנדאו") (להלן "קבוצת בעלי השליטה") מיום 18 בנובמבר 1999 לבין בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן "לאומי") ניתנה ללאומי אופציה מסוג Put לחייב את גרעין השליטה לרכוש את כל החזקותיו של לאומי בבנק, ולאומי העניק לגרעין השליטה אופציה מסוג Call לחייב את לאומי למכור לגרעין השליטה את המניות המוחזקות. ביום 17 בנובמבר 2003 מימש לאומי את אופציית ה-Put באופן חלקי וזאת ביחס לחלקו של אליהו בלבד למכירת שליש מהחזקותיו בבנק. לאחר שביום 30 במאי 2004 ניתן לאליהו אישור המפקח על הבנקים לרכישה מלאומי של 3.84% מהון המניות בבנק, רכשה אליהו מלאומי, ביום 3 ביוני 2004, 1,901,206 מניות רגילות של הבנק בתמורה למחיר של 21.93 ש"ח למניה ובסך כולל של 41,700,000 ש"ח והגדילה את אחזקותיה בבנק נכון לאותו מועד ל-27.7% וחלקו של בנק לאומי ירד נכון לאותו מועד ל-7.7%.

במקביל להודעת המימוש של האופציה, נחתם הסכם בין לאומי לבין שרודר ולנדאו ("הסכם הארכה") במסגרתו הוארכה אופציית ה-PUT ואופציית ה-Call שנתנו בהסכם מיום 18 בנובמבר 1999 ליתרת מניות הבנק המוחזקות על ידי לאומי וזאת לתקופה של עד 17 בנובמבר 2010 במחיר ובתנאים כפי שנקבעו בהסכם הארכה. ביום 28 ביוני 2009 הושלמה עסקה בין לאומי לבין נכסי שרודר ולנדאו על פי הסכם הארכה הנ"ל, במסגרתו מכר בנק לאומי את מלוא החזקותיו בבנק (3,802,412 מניות) לשני בעלי המניות הנ"ל (בחלקים שווים ביניהם), בתמורה לסכום כולל של 107,784,000 ש"ח (53,892,000 ש"ח כל אחד). כתוצאה מעסקה זו חדל לאומי להיות בעל עניין בבנק.

הסכמים מהותיים

פרט להסכמים בדרך העסקים הרגילה, התקשר הבנק במהלך שנת 2009 בהסכמים הבאים, העשויים להיחשב כהסכמים מהותיים:

- ביום 27 באוגוסט 2009 נחתם בין הבנק לבין חברת הבת אגוד הנפקות בע"מ הסכם פיקדונות בקשר לתשקיף מדף שפורסם על ידי חברת הבת ביום 31 באוגוסט 2009 ולתמורות ההנפקה על פי דו"חות הצעת המדף להנפקת תעודות התחייבות על פי תשקיף המדף. ראה פירוט בבאור 6(ב)(11).
- להתחייבויות נוספות הנוגעות לתשקיף הבנק ולתשקיף אגוד הנפקות בע"מ מאוגוסט 2009, ראה פרק "השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו" ובאור 14.

כמו כן, ראה פירוט הסכמים מהותיים משנים קודמות בדוח השנתי של 2008.

להלן מידע בדבר תביעות נגד הבנק וחברות מאוחדות שלו, דרישת תשלום נגד הבנק, ותובענה לסעד הצהרתי נגד הבנק אשר הינן בסכומים מהותיים העולים על 1% מהון הבנק:

- א. התחייבות תלויה בקשר עם החברה המאוחדת כרמל – אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ (להלן "החברה"): ביום 2 בנובמבר 1997 הוגש בבית המשפט המחוזי בתל אביב כתב תביעה נגד החברה ושלושה בנקים אחרים למשכנתאות בסכום כולל של כ- 500 מיליון ש"ח. כמו כן הוגשה בקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית. התביעה עוסקת בנושא עמלות בגין ביטוח חיים ורכוש. פרטים נוספים ראה בבאור 6(ב)(14)(א) לדוחות הכספיים ובדוח הסקירה של רואי החשבון המבקרים.
- ב. בחודש דצמבר 2007 הוגשה לבנק דרישת תשלום בסך כולל של 10 מיליון דולר ארה"ב, בקשר עם פעילות בתחום שוק ההון של מיופה כח בחשבון. לאחר שהבנק דחה את דרישת התשלום, הגיש הנאמן בפשיטת רגל של מיופה הכח דו"ח לבימ"ש, ובו העלה טענות כנגד הבנק בקשר לניהול חשבונות, הגם שלא נתבקש בו סעד כספי כנגד הבנק. פרטים נוספים ראה בבאור 6(ב)(13)(ב) לדוחות כספיים.
- ג. התחייבות תלויה בקשר עם הבנק והחברה המאוחדת - חברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ (להלן "החברה"): ביום 22 ביוני 2009 הוגש בבית המשפט המחוזי במחוז מרכז כתב תביעה מתוקן נגד הבנק ונגד החברה על ידי שתי חברות אמריקאיות (האחת מהן בפירוק בישראל), בטענה לשחרור מטעני פלדה אשר יובאו לישראל עבור צד ג' וזאת מבלי שצד ג' ישלם עבורם. כתב התביעה המתוקן הוגש לאחר דיונים ממושכים בהליכי פטור מאגרה. סכום התביעה המצוין בו הוא כ- 155 מיליון דולר ארה"ב, אך הועמד לצרכי אגרה על 10 מיליון ש"ח. פרטים נוספים ראה בבאור 6(ב)(14)(ב) לדוחות הכספיים ובדוח הסקירה של רואי החשבון המבקרים.
- ד. ביום 29 לאוקטובר 2009 הוגשה בבית המשפט המחוזי – מרכז, על ידי זאבי תקשורת אחזקות בע"מ (בכינוס) וזאבי תקשורת – מימון וניהול בע"מ (בכינוס), תובענה לסעד הצהרתי נגד הבנק ושישה בנקים אחרים שעניינה, על פי הנטען בה, ניסיון של הבנקים לגבות מהמבקשות הפרשים בגין מה שמכונה בתובענה "ריבית הפרה" על הלואה שניתנה להן על ידי הבנקים ואשר מניות "בזק" שימשו לה כבטוחה. ההפרשים מצטברים על-פי הטענה, נכון ליום הגשת התובענה, לסכום של כ- 840 מיליון ש"ח לכל הבנקים (להלן: "סכום ההפרש בגין ריבית הפרה"), מעבר לריבית ההסכמית כהגדרתה בתובענה. אין בתובענה התייחסות ל"חלקו" של כל אחד מבנקים בסכום ההפרש בגין ריבית הפרה, אך מצויינים אחוזי ההשתתפות של הבנקים במימון, כאשר חלקו של הבנק הוא 4%. פרטים נוספים ראה בבאור 6(ב)(13)(ג).

פעילות חברות מוחזקות עיקריות

החברות המוחזקות העיקריות של הבנק הינן:

אגוד השקעות וייזום (א.ש.י) בע"מ - החברה משמשת כזרוע ההשקעות הריאליות של הבנק. תרומת החברה לרווח הנקי של הבנק הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 6.4 מיליון ש"ח, לעומת 5.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח כלל את רווחי חברת הבת שלה אגוד שוקי הון והשקעות בע"מ (עוסקת בניהול ובחיתום של הנפקות בשוק ההון) שהסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 0.02 מיליון ש"ח לעומת 0.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בחודש מאי 2009 נפדתה מלוא השקעת החברה בקרן הנץ האדמונית ונמכרה מלוא ההחזקה במניות חברת הניהול של הקרן, חברת אם האדמונית בע"מ. לפדיון ומכירה אלו אין השפעה על הרווח וההפסד של החברה ושל הבנק.

חברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ - החברה עוסקת במתן שרותי נאמנות לקרנות נאמנות, למחזיקי ניירות ערך הנסחרים בבורסה, להנפקות פרטיות ובמתן שרותי נאמנות פרטיים. בדבר עסקת התקשרות של החברה להעברת שירותי הנאמנות לאגרות חוב לכלל פיננסים נאמנות 2007 בע"מ – ראה פירוט בבאור 6(ב)(10). העברת הפעילות במסגרת ההתקשרות עולה בקנה אחד עם מדיניותה של החברה למזער את פעילותה במתן שירותי נאמנות לאג"ח קונצרני. תרומת החברה לרווח הנקי של הבנק הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 1.7 מיליון ש"ח לעומת 1.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

אימפקט ניהול תיקי השקעות בע"מ - החברה עוסקת בניהול תיקי השקעות ובייעוץ פיננסי. תרומת החברה לרווח הנקי של הבנק הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 2.1 מיליון ש"ח לעומת 1.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

אגוד ליסינג בע"מ – החברה עוסקת במימון רכבים וציוד בשיטת הליסינג. יתרת המימון שהעמידה החברה ללקוחותיה הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2009 ב- 332 מיליון ש"ח לעומת 343 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008. תרומת החברה לרווח הנקי של הבנק הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 5.8 מיליון ש"ח לעומת 7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

אגוד הנפקות בע"מ – החברה הוקמה על מנת לעסוק בהנפקה של תעודות התחייבות ובהשקעה של סכומי ההנפקה בבנק.

בחודש אוגוסט 2009 פרסמה החברה תשקיף מדף להנפקת סדרות של אגרות חוב, כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון. ראה פירוט נוסף בפרק "השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו" סעיף ב' ובבאורים 10, ו-14(ב).

שיפוי לחברות בנות:

ביום 30 ביוני 2009 אישר דירקטוריון הבנק הוצאת כתבי שיפוי בלתי חוזרים ובלתי מותנים לחברות מאוחדות – ראה פירוט בבאור 6(ב)(9).

- בחודש מאי 2009 נחתם הסכם תוספת שכר לשנת 2009 עם ועד הפקידים.
- בשנת 1997 נחתם הסכם בין המנהלים ומורשי החתימה לבין הבנק בו נקבע בין היתר כי המנהלים ומורשי החתימה הותיקים של הבנק (אוכלוסיית זכאים של כ- 170 עובדים), הזכאים לפנסיה תקציבית במתכונת מסוימת שהונהגה בבנק עד אותו זמן (להלן - "הפנסיה המחייבת"), יקבלו פנסיה מקרן הפנסיה "עמית" עימה התקשרו הבנק והעובדים ומהבנק, באופן משולב, כאשר ההסכם קובע את נוסחת השילוב. על נוסחת שילוב זו קיימת מחלוקת בין ועד המנהלים ומורשי החתימה לבין הבנק. עמדת הבנק היא שחבות הבנק לגמלאי היא בגובה ההפרש שבין סכום הפנסיה הראשונה שהגמלאי יקבל מ"עמית", עם צאתו לגמלאות, לבין סכום הפנסיה המחייבת (ככל שיתקיים הפרש כזה באותו מועד), ואשר אותו יהיה על הבנק לשלם לגמלאי מידי חודש, כשהוא צמוד במלואו למדד המחירים לצרכן. עמדת המנהלים היא שחבות הבנק לגמלאי היא בגובה ההפרש (ככל שיתקיים כזה), בין סכום הפנסיה שהגמלאי יקבל מעמית לבין סכום הפנסיה המחייבת, כפי שיהיה אותו הפרש מידי חודש (סכומי ההפרש שעל הבנק לשלם כאמור להלן – "סכומי ההשלמה"). ועד המנהלים והבנק מנהלים בעניין זה הליך של יישוב המחלוקת מחוץ לכותלי בית המשפט. להערכת הנהלת הבנק, בהתבסס על חוות דעת יועציו המשפטיים, לא ניתן לכמת כיום את מידת והיקף הסיכון באשר לחבות אפשרית של הבנק בתשלום סכומי ההשלמה, הן נוכח קיומה של המחלוקת האמורה לעיל בקשר לפרשנות נוסחת השילוב, והן כיוון שלא ניתן לצפות את תדירותם או היקפם של המצבים בהם ייווצר הפרש כלשהו בין סכום הפנסיה המחייבת לבין סכום הפנסיה המשולם על ידי קרן "עמית" ("ההפרש"), אשר עלול לחייב תשלום של סכום ההשלמה כאמור. אם תתקבל פרשנותם של העובדים הזכאים, וככל שאכן ייווצר ההפרש, עלול הבנק להיות מחויב בתשלום סכומי ההשלמה בכל מקרה של היווצרות ההפרש כאמור.

נציין כי נכון למועד הדוחות הכספיים, לא קיים פער מהותי בין יתרת ההפרשה האקטוארית בהתאם לעמדת הבנק לבין יתרתה בהתאם לעמדת המנהלים, וזאת בהתבסס על הערכות אקטואר הבנק.

בתחילת חודש יולי 2009 הפחיתה "עמית" את תשלומי הפנסיה ב- 10%. הסכום במחלוקת אשר נובע מהפחתה זו חל בפועל על אוכלוסייה של כ-22 גמלאים בלבד ואינו מהותי.

תיאור מצב המיסוי

- א. בשנת 2008, במסגרת ביקורת שנערכה על ידי רשות המיסים (מחלקת ביקורת מע"מ) בחברה בת של הבנק – אגוד מערכות בע"מ, חברה פרטית העוסקת במתן שירותים בתחום המחשוב לבנק (להלן – "החברה"), התנהלה חקירה בהקשר לפעילותה של החברה כעוסק לצרכי מע"מ. ביום 18 ביוני 2008 התקבלה בחברה שומת מס עסקאות לתקופות חיוב ספטמבר 2005 עד מרס 2008. במסגרת השומה נטען כי החברה מסרה ציוד (חומרה ותוכנת מחשבים) לבנק והוסף מס עסקאות בגובה היתרה להפחתה של מס התשומות שנתבע עם רכישת הציוד בתוספת 10% והפרשי הצמדה וריבית (כ- 7 מיליון ש"ח). ביום 17 ביולי 2008 הגישה החברה השגה על השומה הנ"ל.

בחודש יוני 2009 התקבלה בחברה החלטת רשות המיסים בדבר דחית ההשגה. הצדדים הגישו בקשה מוסכמת לבית המשפט לדחיית מועד הגשת ערעור, במטרה לשקול אפשרות הגשת ערעור על החלטה. להערכת ההנהלה בהתבסס על הערכת יועציה המשפטיים, סיכויי הערעור להתקבל, סבירים. יובהר כי מכיוון שמדובר בהפרשי עיתוי, הרי שגם אם הערעור, ככל שיוגש, ידחה, לא צפויה לכך השפעה מהותית על תוצאות פעילות החברה והבנק.

ב. ביום 1 ביולי 2009 פורסם צו מס ערך מוסף בנושא העלאת מס השכר והרווח על מוסדות כספיים. כמו כן, ביום 14 ביולי 2009 עבר בכנסת חוק ההתייעלות הכלכלית אשר קבע בין היתר הפחתה הדרגתית נוספת של שיעור מס החברות. ראה פרטים בפרק "עדכוני חקיקה" ובבאור 11(א).

ג. בחודש אוקטובר 2009 התקבלה בבנק שומת מס מפקיד השומה בגין שנות המס 2005 ו-2006. הבנק חולק על שלטונות המס באשר למספר נושאים בשומה הנ"ל ולכן הגיש בחודש נובמבר 2009 השגה לשלטונות המס. להערכת הבנק, בהתבסס על יועציו המשפטיים, לבנק טענות טובות לגבי הנושא העיקרי שבמחלוקת (אשר חבות המס בגינו מסכמת בסך של כ- 12 מיליון ש"ח), ולכן סיכויי ההשגה להתקבל בנושא זה טובים. לפיכך, לא נרשמו בספרי הבנק הפרשות נוספות בגין השומה האמורה.

תיאור עסקי הבנק לפי מגזרי פעילות

האבחנה בין המגזרים משמשת את הנהלת הבנק לצורך קבלת החלטות על המדיניות העסקית ולניתוח התוצאות העסקיות של הבנק. אפיון המגזרים מתבסס בעיקר על פי סוגי הלקוחות ותחומי פעילות הכלולים בכל מגזר ומגזר. נתוני תוצאות המגזרים נערכו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים בדבר "מגזרי פעילות עיקריים". תיאור מפורט של מגזרי הפעילות ואופן מדידתם ניתן בדוחות השנתיים ליום 31 בדצמבר 2008. פרטים נוספים בדבר מגזרי פעילות ראה בבאור 15 לדוחות הכספיים.

פעילות הבנק מתמקדת במגזרי פעילות כמפורט להלן:

מגזר לקוחות פרטיים – מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית וללקוחות בעלי עושר פיננסי, לרבות שירותי ייעוץ בהשקעות. כמו כן מספק המגזר שירות ללקוחות עסקיים בעלי אובליגו עד 400,000 ש"ח. המגזר כולל את מגזר מימון לדיור.

מגזר לקוחות עסקיים – המגזר מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים ללקוחות עסקיים אשר קבלת אשראי מהווה את תחום פעילותם העיקרי, מחברות גדולות במשק ועד לקוחות עסקיים בעלי אובליגו מעל 400,000 ש"ח.

מגזר יהלומים – המגזר כולל לקוחות פעילים בענף היהלומים אשר רובם חברים בבורסת היהלומים ברמת גן.

מגזר ניהול פיננסי – כולל את פעילות הבנק על חשבון עצמו בתחום ניירות הערך, ניהול נכסים והתחייבויות, ניהול סיכוני השוק והנזילות, פעילות חדרי עסקות של הבנק ופעילות החברה המאוחדת אגוד השקעות וייזום (א.ש.י), המהווה את זרוע ההשקעות הריאליות של הבנק.

אחרים והתאמות - כולל פעילויות אשר לא ניתן לשייכם באופן ספציפי למגזרים.

להלן תמצית התפתחות הרווח הנקי לפי מגזרי פעילות, במיליוני ש"ח:

רווח נקי (הפסד)		
לתשעה חודשים שהסתיימו		
ביום 30 בספטמבר		
2008 *	2009	מגזר
13	13	לקוחות פרטיים
52	41	לקוחות עסקיים
3	(2)	יהלומים
8	34	ניהול פיננסי
(1)	(3)	אחרים והתאמות
<u>75</u>	<u>83</u>	סך הכל

* סווג מחדש

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר לקוחות פרטיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009

לקוחות פרטיים במיליוני ש"ח	עו"ש עסקי (2)	מימון לדיור	שוק ההון (1)	סך הכל
34	3	12	1	50
-	-	-	-	-
29	3	4	1	37
-	-	-	-	-
63	6	16	2	87
2	-	-	-	2
1	-	2	-	3

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות הפרשה לחובות מסופקים רווח נקי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008 *

לקוחות פרטיים במיליוני ש"ח	עו"ש עסקי (2)	מימון לדיור	שוק ההון (1)	סך הכל
37	4	11	-	52
-	-	-	-	-
23	4	3	1	31
-	-	-	-	-
60	8	14	1	83
2	-	(2)	-	-
2	1	2	-	5

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות הפרשה לחובות מסופקים רווח נקי

(1) מתן שירותים בתחום שוק ההון.

(2) לקוחות עסקיים בעלי אובליגו עד 400 אלפי ש"ח.

* סווג מחדש.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר לקוחות פרטיים (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009

לקוחות פרטיים במיליוני ש"ח	עו"ש עסקי (2)	מימון לדיור	שוק ההון (1)	סך הכל
97	10	35	1	143
-	-	-	-	-
83	9	11	3	106
-	-	-	-	-
180	19	46	4	249
8	1	-	-	9
5	-	7	1	13

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008 *

לקוחות פרטיים במיליוני ש"ח	עו"ש עסקי (2)	מימון לדיור	שוק ההון (1)	סך הכל
112	11	30	-	153
-	-	-	-	-
64	9	11	4	88
-	-	-	-	-
176	20	41	4	241
6	1	(2)	-	5
6	1	5	1	13

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי

(1) מתן שירותים בתחום שוק ההון.

(2) לקוחות עסקיים בעלי אובליגו עד 400 אלפי ש"ח.

* סווג מחדש.

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי בתשעת החודשים הראשונים של השנה הסתכם ב- 13 מיליון ש"ח בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות המגזר הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 249 מיליון ש"ח לעומת 241 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של כ- 3%. הכנסות המימון הסתכמו ב- 143 מיליון ש"ח לעומת 153 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של כ- 7%, הנובעת בעיקרה מירידה בהכנסות המימוניות בתחום הפיקדונות בעקבות ירידת הריבית השקלית. הירידה קוזזה בחלקה על ידי עליה בהכנסות המימוניות בתחום האשראי בעקבות הגידול בהיקף תיק האשראי בתחום המימון לדירור. ההכנסות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב- 106 מיליון ש"ח לעומת 88 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 20%, הנובע בעיקר מגידול בהיקפי פעילות הלקוחות וכן מרווחי קופת הפיצויים. בהוצאות חלה עליה בשיעור של כ- 1%. ההפרשה לחובות מסופקים במגזר הסתכמה ב- 9 מיליון ש"ח לעומת 5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מימון לדירור - שינויים בהיקף הפעילות וברווח הנקי

יתרת האשראי המאזני להלוואות לדירור הסתכמה בסוף ספטמבר 2009 ב- 4,583 מיליון ש"ח, גידול בשיעור של 13.7% לעומת דצמבר 2008. ההלוואות שהועמדו במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכמו ב- 1.1 מיליארד ש"ח, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הנקי הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 7 מיליון ש"ח לעומת 5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 40%. סך הכנסות המגזר הסתכמו ב- 46 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 לעומת 41 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 12%, הנובע בעיקרו מגידול בהיקפי התיק.

מידע על הלוואות חדשות שבוצעו לרכישת דירת מגורים בביטחון משכנתא והיקפי מחזור הלוואות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008	לתשעה		
	חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2008	2009	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
**1,191	**1,044	949	כספי הבנק
15	12	3	כספי האוצר
*-	*-	*-	הלוואות עומדות
1,206	1,056	952	סה"כ הלוואות חדשות
**107	**92	176	הלוואות שמוחזרו
1,313	1,148	1,128	סה"כ הלוואות שבוצעו

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

** סווג מחדש.

מוצרים חדשים

- הבנק ממשיך בתהליך רחב היקף לגיוס לקוחות פרטיים - במסגרתו השיק את מבצע "חשבון הפוך", המעניק חבילה ייחודית וכוללת של הטבות בנקאיות בניהול חשבון עו"ש למעבירי משכורת. להערכת הבנק החבילה נותנת מענה מיטבי לצרכי הלקוחות: פטור מריבית חובה, ריבית זכות אוטומטית ופטור חלקי מעמלות. ההטבות מותנות בהעברת משכורת בסכום מינימאלי ובהיקף הפעילות בחשבון. מהלך זה הינו ייחודי ונוגע בליבת פעילות הלקוח הקמעונאי והפרטי עם הבנק ומהווה שלב נוסף ביישום האסטרטגיה העסקית של הבנק.
- במקביל הבנק מפתח ומשווק מוצרים חדשניים בתחום הפיקדונות בכלל ובתחום הפיקדונות המובנים בפרט, המאפשרים גיוון השקעות ופיזור סיכונים. כמו כן, הבנק משיק מעת לעת מבצעים בתחום המשכנתאות בהתאם למצב השוק ולצרכי הלקוחות.
- בהתאם לאסטרטגיה העסקית של הבנק, הכוללת שימת דגש בתחום הבנקאות הקמעונאית, בוחן הבנק אפשרות להתקשר עם גוף פיננסי לצורך רכישת זכויותיו של אותו גוף בתיק הלוואות צרכניות. נכון למועד הדוחות הכספיים, סכום ההלוואות שתירכשנה, ככל שתירכשנה, אינו מהותי ביחס לסך כל האשראי שהעמיד הבנק לציבור.
- כמהלך תומך להבלטת מיצוב הבנק, השיק הבנק מיתוג חדש אשר משתלב בתוכנית האסטרטגיה הרב שנתית. פרטים נוספים ראה בפרק "שונות".

להלן תמצית תוצאות הפעילות של המגזר העסקי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009			
עסקיים	בניה ונדל"ן	שוק ההון (1)	סך הכל
במיליוני ש"ח			
40	25	9	74
-	-	2	2
32	4	5	41
-	-	(1)	(1)
72	29	15	116
10	3	9	22
9	5	(4)	10
9	5	(4)	10

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות
הפרשה לחובות מסופקים
רווח נקי מפעולות רגילות
רווח נקי (הפסד)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008 *			
עסקיים	בניה ונדל"ן	שוק ההון (1)	סך הכל
במיליוני ש"ח			
42	27	7	76
1	-	7	8
22	4	2	28
-	-	(1)	(1)
65	31	15	111
14	-	-	14
5	11	1	17

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות
הפרשה לחובות מסופקים
רווח נקי

(1) פעילות בניירות ערך.

* סווג מחדש.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של המגזר העסקי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009

עסקיים	בניה ונדל"ן	שוק ההון (1)	סך הכל
124	73	24	221
1	-	6	7
68	11	17	96
(1)	-	(2)	(3)
192	84	45	321
24	18	9	51
20	18	3	41

במיליוני ש"ח

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה
לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008 *

עסקיים	בניה ונדל"ן	שוק ההון (1)	סך הכל
119	70	20	209
2	-	14	16
58	13	16	87
-	-	(1)	(1)
179	83	49	311
20	3	-	23
16	28	8	52

במיליוני ש"ח

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה
לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי

(1) פעילות בניירות ערך.

* סווג מחדש.

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי בתשעת החודשים הראשונים של השנה הסתכם ב- 41 מיליון ש"ח לעומת 52 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 21%.

הכנסות המגזר הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 321 מיליון ש"ח לעומת 311 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה בשיעור של כ- 3%. הכנסות המימון הסתכמו ב- 228 מיליון ש"ח לעומת 225 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 1%. הגידול נובע בין השאר מעליה בהכנסות המימוניות בתחום האשראי, אשר קוזז בחלקו כתוצאה מקיטון בהכנסות בגין ההון הפנוי של הבנק, עקב ירידת הריבית השקלית. ההכנסות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב- 93 מיליון ש"ח לעומת 86 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 8%. עיקר הגידול נובע מדבידנדים וכן ממכירת מניות בזק אשר קוזז בחלקו כתוצאה מירידה בעמלות אשראים. בהוצאות חלה ירידה בשיעור של כ- 1%. ההפרשה לחובות מסופקים הסתכמה ב- 51 מיליון ש"ח, לעומת 23 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. על רקע האירועים הכלכליים, ממשיך הבנק לבחון את פעילותו בתחום העסקי ומתאים את מדיניותו הן באשר להיקף חשיפתו לענפים השונים, הן לגבי מרווח בטחון על בטוחות והן לגבי פרמיות הסיכון הנגבות מהלקוחות. הרחבה בנושא ראה בפרק "חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" תת פרק "הערכות לשינויים בסביבה העסקית".

בניה ונדל"ן - שינויים בהיקף הפעילות וברווח הנקי

הרווח הנקי של פעילות בניה ונדל"ן הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 18 מיליון ש"ח, לעומת 28 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 36%. הקיטון נובע מגידול של 15 מיליון ש"ח בהפרשות לחובות מסופקים בגין לקוחות מתחום התשתיות. ההכנסות הסתכמו ב- 84 מיליון ש"ח לעומת 83 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 1%, אשר נבע בעיקרו מגידול במרווחי האשראי והיקף הערבויות אשר קוזז בחלקו כתוצאה מירידת ההכנסות בגין ההון הפנוי של הבנק.

היקף סיכון האשראי המאזני לבניה ונדל"ן הסתכם ביום 30 בספטמבר 2009 ב- 3.2 מיליארד ש"ח לעומת 3.6 מיליארד ש"ח ביום 31 לדצמבר 2008, ירידה בשיעור של כ- 11%. האשראי החוץ מאזני הסתכם ביום 30 בספטמבר 2009 ב- 3.5 מיליארד ש"ח בדומה לסוף דצמבר 2008. התפתחות היקפי סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני מבטאת את מדיניות הבנק בתחום ליווי בניה למגורים: שמירה על רמת פרויקטים קיימת, תוך התמקדות באזורי ביקוש. כפועל יוצא מכך מתאפיינים הפרויקטים שהבנק מלווה בגידול בקצב המכירות.

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

תשעת החודשים הראשונים של השנה הסתכמו בהפסד של 2 מיליון ש"ח לעומת רווח נקי של 3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות המגזר הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 38 מיליון ש"ח לעומת 47 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של כ- 19%, הנובעת בעיקרה מירידה בהיקף הפעילות של הענף וכתוצאה מכך מהקטנת חשיפת הבנק לענף.

הכנסות המימון הסתכמו ב- 28 מיליון ש"ח לעומת 36 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה, ירידה בשיעור של כ- 22%. הגורם העיקרי לירידה בהכנסות המימון הינו קיטון בהיקף האשראים למגזר. בהכנסות התפעוליות חל קיטון בשיעור של כ- 9% הנובע מירידה בהכנסות מעמלות יבוא יצוא בעקבות הקטנת הביקושים בענף היהלומים עקב המשבר הכלכלי.

ההפרשה לחובות מסופקים במגזר הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 24 מיליון ש"ח לעומת 21 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

במסגרת מדיניות הבנק, הקטין הבנק את החשיפה לענף, מרמה של 412 מיליון דולר בסוף חודש דצמבר 2008, לרמה של 323 מיליון דולר בסוף חודש ספטמבר 2009. חלקו של הענף בסך סיכון האשראי הכולל ירד מ- 7.9% בסוף דצמבר 2008 ל- 6.5% בסוף ספטמבר 2009.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 נמשכה הירידה בפעילות ענף היהלומים, עם זאת לקראת מחצית השנה חלה התאוששות מסוימת, אולם היקפי הפעילות ורמת המחירים עדיין נמוכים משמעותית לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הבנק ממשיך במדיניות של נקיטת אמצעי זהירות ובחינה שוטפת של האשראי ופועל להתאמתה לנסיבות. כמו כן הבנק בוחן באופן שוטף את פרמיית הסיכון של הלקוחות.

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי בתשעת החודשים הראשונים של השנה הסתכם ב- 34 מיליון ש"ח לעומת 8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות המגזר הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 99 מיליון ש"ח לעומת 41 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של כ- 141%.

העלייה בהכנסות המימון נובעת בעיקרה מעלייה במרווח על אחזקת אגרות החוב בתיק ניירות הערך של הבנק, ומגידול ברווחים ממימוש והתאמות של אגרות החוב, זאת, בין היתר, על רקע ירידת הריבית והמגמה של עליית שערים שאפיינה את השווקים הפיננסיים בתשעת החודשים הראשונים של 2009. עליות אילו קוזזו בחלקן בעיקר על ידי הפרשות לירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני בתיק אגרות חוב הקונצרניות של הבנק בסך של 21 מיליון ש"ח.

סכומים שלא הוקצו והתאמות

פעילויות אשר לא ניתן לשייכן באופן ספציפי למגזרים.

בתשעת החודשים הראשונים של 2009 נכלל הפסד נטו מפעולות בלתי רגילות בסך של 2 מיליון ש"ח - ראה פירוט בפרק "רווח ורווחיות".

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

פעילותו העסקית של הבנק כרוכה בסיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים נזילות. לסיכונים אלו נלווים סיכונים תפעוליים ומשפטיים.

מדיניות ניהול הסיכונים מסייעת לבנק לממש את יעדיו העסקיים בפעילויותיו הפיננסיות תוך הגדרת היקף הסיכונים, במסגרת המגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון. השיקולים המרכזיים המנחים את הבנק בניהול הסיכונים הינם השפעתם על הרווח הכלכלי, תוך התחשבות בהשלכות החשיפה הכלכלית על הרווח החשבונאי.

אחריות ארגונית

תהליכי ניהול הסיכונים בבנק מוסדרים ומפוקחים באמצעות הדירקטוריון וועדותיו, מנכ"ל הבנק והנהלה הבכירה. דירקטוריון הבנק קובע את תיאבון הסיכון ומדיניות הסיכון וכן מאשר את המגבלות הנובעות מתיאבון הסיכון, תוך מעקב תקופתי אחר העמידה בהן. בדירקטוריון נערכים דיונים אודות אופי ומאפייני הסיכונים השונים אליהם חשופה פעילות הבנק, הדרך לאמוד אותם ומידת אפקטיביות הפיקוח עליהם, לרבות דיונים לגבי הכלים ואופן השימוש בהם, אמידה, מדידה וניטור הסיכונים.

כמנהלת **חשיפות האשראי העסקי** בבנק, לרבות סיכונים האשראי ללקוחות הפעילים במגזר הפיננסי ובמגזר היהלומים, משמשת ראש אגף עסקים, גב' עדנה פרס לכיש.

סיכון חשיפות האשראי למגזר הצרכני ולמגזר המשכנתאות, מנוהל באחריות ראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות וייעוץ. החל מיום 16 בנובמבר 2008 משמש מר צביקה טבצ'ניק כממלא מקום ראש האגף.

ניהול החשיפות ל**סיכונים השוק והנזילות** מתבצע באגף ניהול פיננסי באחריות ראש האגף, מר אפרים אברהם. יצירת החשיפות מתבצעת בעיקר באמצעות חדרי העסקות, היחידה לניהול נכסים והתחייבויות, ויחידת הנוסטרו באגף. בנוסף באחריות האגף ניהול סיכונים האשראי הנובעים מהשקעות הבנק באג"ח קונצרני וכן **סיכון אשראי בגין מדינות ובנקים**.

כמנהל ה**סיכונים התפעוליים** משמש ראש אגף בקרות, ד"ר עקיבא שטרנברג.

כמנהלת ה**סיכונים המשפטיים** משמשת היועצת המשפטית הראשית של הבנק, ד"ר מוריה הופטמן-דורון, עו"ד, המכהנת בתפקידה מיום 1 בספטמבר 2009.

מערך ניהול הסיכונים - אחראי לזיהוי, הגדרה ומיפוי של סיכונים שוק ונזילות, מדידתם, יצירת תמונת הסיכון הכוללת והדיווחים אודותיה. תפקידו כולל פיתוח המודלים הפנימיים למדידת הסיכונים בכל מגזרי הסיכון (למעט סיכונים תפעוליים ומשפטיים). למערך אחריות מקצועית לניתוח ויישום הוראות באזל 2, ראש מערך ניהול הסיכונים הינו מר עמי שושני.

מערך ניהול הסיכונים הינו יחידה בלתי תלויה, הנפרדת מיוצרי הסיכון, ועובדיה אינם מקבלים החלטות עסקיות הכרוכות בנטילת סיכונים.

אגף בקרות - ראש אגף בקרות הינו ד"ר עקיבא שטרנברג. האגף אחראי על בקרת הסיכונים בבנק, לרבות בקרת אשראי, בקרת סיכונים שוק ונזילות, וכן בקרות על פעילויות המסחר של הבנק ופעילות לקוחות בשוק ההון, בקרה ותיקוף מודלים ואחריות על פעילות קצין הציות.

סיכוני אשראי

סיכוני האשראי מורכבים בעיקר מסיכון איכות תיק האשראי וסיכון ריכוזיות (גודל לווה וריכוזיות ענפית).

סיכון איכות תיק האשראי:

הסיכון להפסד כספי כתוצאה מחדלות פירעון או ירידה באיכות האשראי של לווים אשר לא יעמדו בהתחייבויותיהם כלפי הבנק, והעדר בטחונות נאותים לכיסוי חובות של לקוחות אלו. הבנק מנהל את סיכון האשראי בהתאם לתאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון.

במסגרת מדיניות האשראי של הבנק נקבעו עקרונות וכללים להעמדת אשראי, ניהולו והבקרה עליו, על מנת לשפר את איכות התיק ולהקטין את הסיכון הגלום בניהולו. כמו כן המדיניות קובעת את שיעורי ההסתמכות על בטחונות המתקבלים בבנק. המדיניות נדונה ומאושרת מידי שנה על ידי דירקטוריון הבנק. הדירקטוריון והנהלת הבנק מקבלים סקירה שוטפת על התפתחות האשראי ועמידה ביעדים שנקבעו. נהלי האשראי והבטיחות של הבנק כמו גם מערכות המיכון הרלבנטיות, נבחנים באופן שוטף על מנת להתאימם לסביבה העסקית המשתנה ולהוראות הרגולטוריות. במקביל מושקעים אמצעים ומאמצים רבים בעדכון ופיתוח כלי בקרה ממוכנים ובשיפור מערכות המידע בתחום האשראי.

• ניהול האשראי

- היבטים במתן אשראי:
השיקול במתן אשראי מתבסס בעיקרו על טיב הלקוח, כושר החזר, חוסנו הפיננסי, נזילותו, מהימנותו, ותק בענף, ותק בבנק, טיב הבטחונות שהוא יכול להעמיד, ועוד. הבנק פועל להתאים את סוג האשראי לצרכיו ופעילותו של הלקוח. במקרים בהם מתבסס הבנק על איתנותו הפיננסית של הלקוח קיימות לעיתים התניות שונות, שעיקרן שמירה על יחסים פיננסיים שונים. במסגרת היערכות הבנק ליישום מודלים פנימיים לשיפור הערכת סיכוני האשראי, משכלל הבנק את תהליכי הדירוג של הלקוחות העסקיים והלווים הקמעונאיים.
- סמכויות למתן אשראי:
מתן האשראי מבוסס על סמכויות אשראי ברמות השונות עד לדרג הדירקטוריון. החלטות למתן אשראי מעל סמכותם האישית של מנהלי הסניפים והנהלת אגף עסקים, מתבצעות ברמה של ועדות אשראי, במטרה למזער את הסיכון הכרוך בהסתמכות על שיקול דעת של אדם יחיד. במסגרת סמכויות האשראי נקבעו מגבלות על סכום האשראי אשר פרעונו נסמך על איתנותו הפיננסית של הלווה, אותו רשאי לאשר כל בעל סמכות.

- בקרה על האשראי:

הבנק מפעיל כלי בקרה ממוכנים רבים ומגוונים, הן בסניפים והן במטה, במטרה לאתר מוקדם ככל האפשר שינויים בהתנהגות הלקוח, היווצרותם של פערי בטחונות, חריגה ממסגרות האשראי המאושרות וחריגה מסמכות. הבנק משלב בכלי הבקרה מידע מגורמים חיצוניים במטרה לאתר פעילויות ואירועים העשויים להשפיע על יכולתו של הלקוח להחזיר את חובו.

לצורך איתור מוקדם של בעייתיות אצל לקוחות הבנק מופעלת בבנק מערכת ממוכנת המתרת פוטנציאל לבעייתיות אצל לקוחות שאינם מסווגים כחובות בעייתיים.

כמו כן, מתבצע ביחידת בקרת אשראי באגף בקרות, תהליך של בקרת אשראי המתבסס על הוראות ניהול בנקאי תקין וכן על אוכלוסיות לוויים שהוגדרו על ידי הנהלת הבנק.

- הדרכה:

הבנק משקיע משאבים רבים בהכשרת העובדים העוסקים בתחום האשראי, ובכלל זה הכשרת עובדים חדשים בקורסים ייעודיים, קורסים מתקדמים לעובדים ותיקים בתחום, פורום של מנהלי מחלקות עסקיות, הפקת לקחים מאירועים שונים ועוד.

כמו כן, מתבצעת הכשרה ומתקיימים מפגשי רענון בנושאי הרגולציה הקשורים לתחום האשראי, כדוגמת סקירת הוראות תקני דיווח בינלאומיים (IFRS), וכן מבוצעות הדרכות יישומיות אודות ההשלכות הרגולטריות והעסקיות של הוראות באזל 2.

• **בטחונות**

במסגרת מדיניות האשראי נקבעו עקרונות וכללים באשר לסוגי הבטחונות והיקפם. דרישת הבטחונות ושיעורם נגזרים מרמת הסיכון שהבנק מוכן לקבל על עצמו בעת העמדת האשראי. דגש מיוחד ניתן לדירוג הלוויים ולכושר ההחזר של הלקוח כקריטריון למתן האשראי בנוסף למשקל שניתן לבטחונות המקובלים.

הבטחונות מותאמים לסוגי האשראי שהם אמורים להבטיח תוך התייחסות לטווח הזמן, סוג ההצמדה, אופי האשראי ומטרתו. קביעת השווי לביטחון של סוגי בטחונות שונים נגזרת מאופיים ונזילותם, איכותם ומהירות יכולת המימוש שלהם, לרבות שינויים בערכם כתוצאה ממצבי האטה או צמיחה בסביבה העסקית של הלווה. הבנק נוהג לאמת את שווי חלק מהבטחונות על ידי קבלת הערכות שמאי או הערכות שווי עדכניות.

בבנק קיימת מערכת ממוחשבת המאפשרת ניהול הבטחונות מבחינת שוויים, תוקפם, הפקת דוחות התראה למיניהם והפקת מידע אודותם.

באשראי לבנייה הניתן בשיטת "ליווי פרויקטים" נוהג הבנק להסתמך כבטוחה, בין היתר, על זכויות במקרקעין נשוא הפרויקט, בנוסף להיקף ההון העצמי המושקע בפרויקט.

כתוצאה מהמשבר הכלכלי הוחמרה מדיניות הבטחונות – ראה גם תת פרק "השלכות השינויים בסביבה העסקית על מדיניות וניהול הסיכונים" בהמשך.

• טיפול באשראי בעייתי וגביית חובות

ענף אשראים מיוחדים שבאגף עסקים מרכז את הטיפול במרבית הלקוחות הבעייתיים של הבנק. מטרת הטיפול בראש ובראשונה היא שיפור כושר החזר של הלקוח במטרה לשרת את חובו. בהעדר יכולת כזו פועל הענף לגביית החוב, תוך ניסיון להגיע להסדר עם החייב או הפעלת הליכי גבייה משפטיים לגביית החוב ומזעור הנזק לבנק. לצורך איתור מוקדם ככל האפשר של לווים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, מופעלת בבנק מערכת ממוכנת המאתרת פוטנציאל לבעייתיות אצל לקוחות שאינם מסוגים כחובות בעייתיים. הלקוחות המאותרים על ידי המערכת נבדקים באופן יסודי ומועלים לדיון בוועדה מיוחדת, הדנה בצעדים הנדרשים לטיפול בלקוחות ובוחנת את הצורך בסיווגם כחוב בעייתי, כולל את הצורך בביצוע הפרשה לחובות מסופקים בגינם.

היערכות הבנק ליישום הוראות הדיווח לציבור של בנק ישראל - מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי:

ביום 31 בדצמבר 2007 פורסם חוזר מטעם בנק ישראל במסגרתו תוקנו הוראות הדיווח לציבור של בנק ישראל בנושא הטיפול החשבונאי בהפרשה להפסדי אשראי ובחובות פגומים, ובגילוי שניתן בנושאים אלה בדיווח לציבור של הבנקים. תחולת ההוראות החדשות נקבעה ליום 1 בינואר 2010 ואילך. ביום 27 באוגוסט 2009 הוציא בנק ישראל טיוטה לדיון לוועדה המייעצת לגבי הוראה זו, שבה מספר תיקונים להוראה (תיקונים להוראות הדיווח לציבור ולהוראות ניהול בנקאי תקין והוראת שעה בנושא ההפרשה הקבוצתית בתקופת המעבר) ובין היתר נקבע בטיטה זו כי מועד תחילת יישום ההוראה יהיה מיום 1 ביולי 2010. כמו כן קובעת טיוטת ההוראה כי הבנקים יכללו בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2010 באור פרופורמה, המתייחס להשפעת ההוראות החדשות על סעיפים מאזניים עיקריים, במידה וההוראות היו מיושמות ביום 30 ביוני 2010.

ההוראה לא תיושם למפרע בדוחות כספיים לתקופות קודמות. התאמות של יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ליום 30 בספטמבר 2010 כתוצאה מדרישות ההוראה, לרבות דרישות קביעת ההפרשה ודרישות התייעוד, יכללו ישירות בסעיף העודפים בהון העצמי. ראה גם מידע בבאור 1(ג)(3).

הבנק נערך ליישום ההוראה ובוחן את השלכות יישומה על תוצאות פעולותיו. מערכות המדידה הקיימות בבנק נבנו על בסיס הנחות והגדרות שונות מאילו שבהוראה, ולכן אינן יכולות לספק מידע רלוונטי לצרכי אומדן ההשפעות של יישום ההנחיות החדשות על הדוחות הכספיים של הבנק, ובכלל זה על היקף החובות הבעייתיים, על הפרשות לחובות מסופקים ועל הרווח מפעילות מימון. לכן, לא ניתן לאמוד בשלב זה, כמותית, את השלכות יישום ההוראה על הבנק.

יחד עם זאת, ברור כי יישום ההוראה יגדיל את היקף החובות אשר בגינם לא יירשמו הכנסות ריבית באופן שוטף, אלא רק על בסיס גביה בפועל, כתוצאה מהגדרתם כחובות פגומים. זאת, בין היתר, בגין חובות המוגדרים כיום כחובות מסופקים בחלקם ונושאים הכנסה, ובגין חובות המוגדרים כיום כחוב בפיגור זמני. יישום דרישות ההוראה מחייב שדרוג ו/או הקמה של מערכות תשתית מיחשובית על מנת להבטיח תהליך של הערכה וביצוע של הפרשה להפסדי אשראי וחישוב וביצוע הפרשה ספציפית להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי באופן נאות. הבנק נסמך על המערכות הממוכנות של בנק לאומי ועוקב, באופן הדוק, אחר השינויים

המבוצעים במערכות המיכוניות לביצוע תהליכי העבודה הנדרשים. כמו כן, בוחן הבנק ומגדיר את השינויים הנדרשים במערכות העצמאיות לצורך חישוב הפרשה הספציפית וההפרשה הקבוצתית, כנדרש בהוראה. עד לכניסת ההוראה לתוקף בוחן הבנק בצורה מקיפה את המערכות המפותחות לצורך יישומה, ומתארגן מבחינת נהלי עבודה והדרכות וכן מקיים בקרה נאותה על עמידה במועד ביעדים שנקבעו.

במסגרת הערכות הבנק ליישום ההוראה בוצעו בבנק המהלכים הבאים:

- נערכה סקירת ההוראה בפני הדירקטוריון והנהלת הבנק.
- הוקמה ועדת היגוי בראשות ראש אגף עסקים, והוקם צוות מקצועי המורכב מנציגי אגף עסקים, אגף חשבונאי ראשי ואגף משאבים לליווי הנושא, יישומו והטמעתו.
- היחידה המטפלת ביישום ההוראה בבנק תוגברה בכח אדם מקצועי נוסף.
- עודכנה המתודולוגיה לחישוב הפרשה להפסדי אשראי בהתאם להוראה.

להלן לוחות הזמנים (מעודכנים לדחייה ביישום, בהתאם לטייטה לדיון מאוגוסט 2009) לפעילויות אותן צפוי לנקוט הבנק עד ליישום ההוראה:

- המערכות המיכוניות יבחנו על ידי המשתמשים הרלוונטיים עד לסוף שנת 2009.
- סקירת ההוראה בפני מנהלי הסניפים ומנהלי המחלקות העסקיות תבוצע עד לסוף הרבעון הראשון לשנת 2010.
- הדרכה מקיפה על ההוראה והכלים המיכוניים תבוצע ברבעון הראשון של שנת 2010.
- עריכת נוהל חדש בנושא טיפול בחובות בעייתיים תבוצע עד לסוף שנת 2009.
- הדירקטוריון מבצע מעקב על עמידה ביעדים כולל עמידה בלוחות הזמנים עד לכניסת ההוראה לתוקף.

• דגשים בניהול סיכוני אשראי

באוקטובר 2009, הורה בנק ישראל לבנקים לבצע הליך של איתור ובדיקה של לקוחות מקבלי אשראי על פי פרמטרים מסוימים ("רגישים" בלשון ההוראה). איתור הלקוחות והבדיקות יבוצעו על ידי הגורמים העסקיים, תוך ליווי צמוד של יחידת בקרת האשראי של הבנק ובפיקוח הועדה המרכזת של הדירקטוריון. מסקנות הממצאים והבדיקות יועלו לדיון לוועדה המרכזת ותוכן תוכנית פעולה ליישום ההמלצות שתובא לדיון ולאישור הדירקטוריון. הבנק נערך ליישום ההנחייה.

• חשיפה לאג"ח קונצרני

הבנק רואה בחלק מהשקעת הנוסטרו באג"ח קונצרני כתחליף למתן אשראי. מסגרת ההשקעה והכללים לביצועה אושרו בדירקטוריון. מגבלות ההשקעה כוללות את היקף החשיפה, סוגי האג"ח המותרים, דירוגם, חשיפה מרבית למנפיק בודד, מגבלות פיזור ומרווח מינימלי לפי דרוג. כמו כן נקבע מדרג סמכויות לגבי ההשקעה באגרות חוב ספציפיות.

תהליך קבלת החלטות לגבי השקעות בתחום זה מבוצע באגף ניהול פיננסי בהתאם למדרג סמכויות. המגבלות לגבי ההשקעה באג"ח הקונצרני מבוקרות באופן שוטף ומדיניות הבנק בתחום זה מותאמת להתפתחות בשווקים.

מידע נוסף בדבר הרכב תיק האג"ח הקונצרני, לרבות הרכב קרן ההון בגינו – ראה בפרק "התפתחויות הנכסים וההתחייבויות" – בניתוח סעיף ניירות ערך במאזן.

כמו כן ראה התייחסות בפרק "מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים" בדוח השנתי של שנת 2008, בדבר בחינת הצורך בביצוע הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני.

• סיכון פירעון בפעילות בנגזרות פיננסיות

הסיכון שהצד הנגדי בעסקת OTC יכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של זרמי המזומנים בעסקה. הפסד ייגרם אם בעת כניסת הצד הנגדי לכשל, יהיו מול הלקוח עסקאות בעלות ערך כלכלי חיובי.

חשיפות אלו מרוכזות בפעילות הבנק מול לקוחות, בנקים בארץ ובנקים בחו"ל. הפעילות מתבצעת לאחר קביעת מסגרת פעילות ללקוחות תוך מעקב שוטף אחר העמידה במסגרות אלו. מעקב זה כולל שערך שוטף של עסקות מול הלקוחות למחיר השוק (Mark to Market), אמידת הסיכון הפוטנציאלי בהתאמה לסוגי המכשירים והסיכונים בשווקים ודרישת בטחונות מתאימה. מתבצעת בדיקה שוטפת מול מסגרות ובטחונות. נקבעו נהלים וכללים לבקרה וטיפול בלקוחות.

הבנק מיישם שיטת תרחישים היסטוריים ומודלים פנימיים נוספים, ברמת העסקה והלקוח, על פיהם נקבעת דרישת הבטחונות. תרחישים אלו עוברים תהליכי תיקוף תקופתיים, כגון בחינת עמידתם בתקופות של משברים פיננסיים.

הפעילות במכשירים נגזרים מוצגת בבאור 7 לדוחות הכספיים, להלן פירוטים נוספים לסעיף "שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים" (מוצג במסגרת "נכסים אחרים" במאזן):

צד נגדי "בנקים", ליום 30 בספטמבר 2009 :

סך כל היתרה בגין צד נגדי "בנקים" הינה בסך 138 מיליון ש"ח, כאשר היתרה הגבוהה ביותר הינה בסך 57 מיליון ש"ח.

צד נגדי "אחרים", ליום 30 בספטמבר 2009:

סך כל היתרה בגין צד נגדי "אחרים" הינה בסך 263 מיליון ש"ח, כאשר היתרה הגבוהה ביותר הינה בסך 76 מיליון ש"ח.

• הפעילות עם בנקים בחו"ל

חשיפת האשראי בפעילות עם בנקים בחו"ל נובעת בעיקרה מהפעילויות הבאות: הפקדת עודפי נזילות, קבלת ערבויות כבטחון ללקוחות, פעילות FX, פעילות בנגזרים, פעילות סליקה ורכישת אג"ח של בנקים. פעילות הבנק מול בנקים בחו"ל מבוססת על מסגרות המאפשרות אחת לשנה והנבחנות באופן שוטף. הבנק פועל בעיקר מול בנקים עמם נחתמו הסכמים לקיזוז עסקאות בעת כשל עסקי (הסכמי ISDA) וכן הסכמים להקטנת החשיפה לסיכונים שוק (הסכמי CSA). לבנק הסדרי סליקה של עסקאות באמצעות ה-CLS (Continuous Linked Settlement) ובכך הבנק ממזער את החשיפה בסליקה של עסקאות אלו. בנוסף, ראה תת פרק "השלכות השינויים בסביבה העסקית על מדיניות וניהול הסיכונים" בהמשך.

• **חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים**

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים על בסיס מאוחד ליום 30 בספטמבר 2009 (במיליוני ש"ח)¹:

חשיפת אשראי	סיכון אשראי חוץ מאזני ³	סיכון אשראי מאזני ²	דרוג אשראי חיצוני*
1,230	130	1,100	AAA עד AA-
49	1	48	A+ עד A-
-	-	**-	BBB+ עד BBB-
9	4	5	ללא דרוג
1,288	135	1,153	סה"כ חשיפה

¹ מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות וברוקרים.

² פיקדונות ויתרות עו"ש בבנקים, השקעות באגרות חוב, ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.

³ ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.

* הדרוג הינו ברמת קבוצה בנקאית מאוחדת.

** סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

סה"כ ערך נקוב בגין עסקאות פורוורד, עסקאות חליפין בריבית ורכישת אופציה לקניית או מכירת אחד מנכסים אלו מסתכמת לסך של 824 מיליון ש"ח.

הערות:

א. חשיפות האשראי אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים (ראה פירוט בבאור א2).

ב. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים) ראה באור 7(ב).

המוסדות הנכללים בטבלה לעיל הינם בנקים וברוקרים הפועלים במדינות OECD. עיקר החשיפות ליום 30 בספטמבר 2009 הינן למוסדות הפועלים בבריטניה, ארצות הברית, צרפת, קנדה, גרמניה, ושווייץ. לא קיימת חשיפה למוסדות פיננסיים זרים העולה על 15% מבסיס ההון, כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 בדבר יחס הון מזערי.

הבנק עוקב אחר שינויים בדרוגים של מוסדות אלו המתפרסמים על ידי סוכנויות הדרוג Moody's ו-S&P. לאור המשבר הפיננסי וההתפתחויות המהירות במצבם של מוסדות פיננסיים שונים, הבנק עוקב אחר פרמטרים נוספים המצביעים על מצבם של מוסדות אלו. פרמטרים אלו כוללים שינויים מהירים במחירי המניות, שינויים במרווחי אג"ח ו-Credit Default Swaps, עלויות גיוס מקורות ומידע נוסף המתפרסם אודות המוסדות הפיננסיים. על בסיס מכלול המידע הנאסף, הבנק מתאים את היקף החשיפה למוסדות הפיננסיים השונים.

הבנק קבע מגבלות חשיפה למוסדות הפיננסיים השונים תוך התייחסות לחשיפת אשראי ישירה וחשיפה הנבעת ממכשירים פיננסיים נגזרים. מגבלות חשיפה אלו מתעדכנות על פי ההתפתחויות בשווקים הפיננסיים ומצבם של המוסדות הפיננסיים השונים. חשיפת האשראי הינה ברובה לטווח קצר ומהווה חלק מניהול עודפי

הנזילות של הבנק במטבע חוץ. החשיפה ממכשירים פיננסיים נגזרים נובעת בעיקר מפעילות עם לקוחות והינה ברובה לטווחים של עד שנה.

הבנק חתום על הסכמי ISDA עם מוסדות פיננסיים בחו"ל לצורך קיזוז עסקאות והקטנת החשיפה. כמו כן, לבנק הסכמי CSA עם חלק מהבנקים אשר מטרתם חיזוק הביטחונות כנגד שינוי בשווי ההוגן של עסקאות פתוחות.

כאמור לעיל, חשיפת האשראי של הבנק למוסדות פיננסיים זרים לפי הגדרתם הינה רובה ככולה כנגד בנקים. לא קיימת לבנק חשיפה ליום 30 בספטמבר 2009 לחברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו. בתוספת ג' - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק, בענף "שירותים פיננסיים" - לא נכללות חשיפות לבנקים. לאור זאת אין זהות בין שני הדיווחים.

• מימון ממונף

הבנק מעמיד מעת לעת אשראי ללקוחותיו למימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים, המתאפיין לעיתים בסכומים או שיעורי מימון גבוהים, כאשר יכולת פירעון האשראי מבוססת בעיקרה על התאגיד הנרכש. האשראי הניתן מאפשר בין היתר, מימון של מיזוגים ורכישות, התרחבות עסקית וכד'. כל בקשה לאשראי מסוג זה נבחנת לגופה, תוך התחשבות בטיב הלקוח, יכולת ההחזר והביטחונות המוצעים. ככלל מקפיד הבנק לקבוע שיעור מימון ביחס לשווי שוק שמעליו נדרש הלקוח להשלים ביטחונות. מתן אשראי זה הינו בכפוף למגבלות רגולטוריות.

להלן התפלגות החשיפה לפי ענפי משק ולפי אזור גיאוגרפי (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2008			ליום 30 בספטמבר 2008			ליום 30 בספטמבר 2009			
סה"כ ⁽²⁾	חוץ מאזני	מאזני ⁽¹⁾	סה"כ ⁽²⁾	חוץ מאזני	מאזני ⁽¹⁾	סה"כ ⁽²⁾	חוץ מאזני	מאזני ⁽¹⁾	
ישראל:									
142	-	142	149	-	149	139	-	139	בינוי ונדל"ן
135	-	135	138	-	138	126	-	126	מסחר
112	-	112	117	-	117	107	-	107	שירותים עסקיים
-	-	-	35	-	35	-	-	-	תעשייה
-	-	-	-	-	-	36	-	36	בנייה
389	-	389	439	-	439	408	-	408	סה"כ
אירופה:									
162	54	108	-	-	-	102	-	102	תיווך פיננסי
-	-	-	27	-	27	-	-	-	שירותים ציבוריים
162	54	108	27	-	27	102	-	102	סה"כ
551	54	497	466	-	466	510	-	510	סה"כ מימון ממונף*

(1) יתרה מאזנית נטו לאחר ניכוי ביטחונות מזילים, המותרים לניכוי לפי סעיף 5 בהוראת ניהול בנקאי תקין 313.

(2) יתרת חבות נטו העולה על סכום החבות המפורט בסעיף 2 (א) בהוראת ניהול בנקאי תקין 323 - בסך של 25 מיליון ש"ח, צמוד למדד יוני 1998.

* לא קיימות הפרשות לחובות מסופקים בגין החשיפות הנ"ל.

סיכון ריכוזיות תיק האשראי:

נובע מהרכב והתפלגות תיק האשראי. ככל שמשקלם היחסי בתיק האשראי, של מספר לוויים מצומצם, גבוה יותר, ככל שקיימת חשיפה מהותית בתיק האשראי למספר מצומצם של ענפי משק וככל שקיימת חשיפה מהותית לאזורים הגיאוגרפיים, הרי רמת הסיכון הכולל בתיק האשראי גבוהה יותר.

ככל שתיק האשראי על פי המאפיינים שלעיל מפוזר יותר, רמת הסיכון הכוללת של התיק נמוכה יותר.

מדיניות האשראי של הבנק מבוססת על פיזור הסיכונים וניהולם באופן מבוקר. הדבר מתבטא בפיזור תיק האשראי בין ענפי המשק השונים למספר גדול של לוויים ובמגזרי הצמדה שונים.

• ריכוזיות ענפית

ככלל, מדיניות האשראי של הבנק מתבססת על פיזור תיק האשראי בין ענפי המשק השונים. בדירקטוריון הבנק נערכים דיונים בנושא אשראי לענפים מסוימים, בפרט אלו הרגישים לתנודות ואלו בהם הסיכון הענפי גבוה ביחס לענפי משק אחרים, ונקבעת מדיניות בהתבסס על ההתפתחויות החזויות בענפים אלה.

אשראי לענפים בהם ממקד הבנק את פעילותו, כמו יהלומים, נדל"ן למגורים ופיננסים, מטופל על ידי יחידות מקצועיות המתמחות בענפים אלה. לענפים אלה נקבעו נהלי עבודה ספציפיים ובקורות מיוחדות, בנוסף לנהלים והבקורות הרגילים, המיועדים להתמודד עם סיכוני האשראי המיוחדים להם.

הבנק עומד בהוראות בנק ישראל לעניין מגבלות אשראי לענף ספציפי, ומנהל בצורה אקטיבית את ריכוזיות החשיפה לענפים, תוך התאמת היקף האשראי בכל ענף למפת הסיכונים המשתנה.

ראה גם תוספת ג' לסקירת הנהלה בדבר סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי המשק.

• ריכוזיות לווים

הבנק פועל על פי ההנחיות המפורטות בנוהל בנקאי תקין 313, אשר קובע כי סך האשראי ללווה בודד לא יעלה על 15% מהון הבנק, סך האשראי לקבוצת לווים לא יעלה על 30% מהון הבנק והחשיפה לששת קבוצות הלווים הגדולות לא תעלה על 135% מהון הבנק. הבנק עומד בהנחיות אלה ואינו חורג מהן.

• ריכוזיות גיאוגרפית

לבנק אין סניפים מחוץ לישראל המעניקים אשראי. הבנק לא העמיד אשראי ישיר ללקוחות אשר עיקר פעילותם במדינות LDC (ארצות פחות מפותחות), אשר לגביו הוא נסמך על נכסים במדינות אלה כמקור סילוק לאשראים.

ראה גם תוספת ד' לסקירת הנהלה בדבר חשיפה לסיכון מדינות.

להלן פירוט יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 200 מיליון ש"ח, לפי ענפי משק, ליום 30 בספטמבר 2009:

<u>ענף</u>	<u>מספר לווים</u>	<u>אשראי מאזני *</u> (מיליוני ש"ח)	<u>סיכון אשראי חוץ מאזני</u> (מיליוני ש"ח)
תעשייה	2	-	601
בניה ונדל"ן	4	412	681
מסחר	1	76	198
פיננסים	9	1,499	734
סך הכל	16	1,987	2,214

* אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור ונכסים הנובעים ממכשירים פיננסיים נגזרים.

הערות:

1. האשראי המאזני וסיכון האשראי החוץ מאזני סווגו לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.
2. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, חושב בהתאם להגדרות שהינן לצורך חישוב מגבלות חבות של לווה.

סיכונים לפגיעה בהכנסות הבנק ובהונו העצמי כתוצאה משינויים של מחירים ושערים בשווקים הפיננסיים, ובעיקר שינויים בשערי הריבית, בשערי החליפין, באינפלציה, בשערי המניות וברמת התנודתיות של השערים בתחומים השונים.

- דירקטוריון הבנק קובע את מדיניות החשיפה לסיכוני שוק, ואת המגבלות ומסגרות החשיפה השונות, במסגרת דיון שנתי על החשיפה לסיכונים. בנוסף, מתקיים דיון רבעוני מפורט על מסמך החשיפות, תיאבון הסיכון, גבולות ומסגרות לחשיפה לסיכוני שוק והתפתחות הסיכונים במהלך התקופה.

תמונת סיכון השוק נבחנת במפורט אחת לשבוע בפורום ההנהלה לעניינים פיננסיים. במסגרת זו נבחנות החשיפות השונות של הבנק בכלל המגזרים תוך השוואת החשיפה בפועל למול המסגרות המאושרות. המלצות הפורום מובאות לדיון ואישור בהנהלת הבנק, ובמידת הצורך לדיון ואישור בדירקטוריון. ראש אגף ניהול פיננסי, מר אפרים אברהם, מנהל את חשיפות השוק של הבנק, ובמסגרת זו משמש גם כיו"ר פורום ההנהלה לעניינים פיננסיים.

יצירת החשיפות לסיכוני שוק נעשית באגף לניהול פיננסי, במסגרת המגבלות שקבע הדירקטוריון.

- הבנק מודד את סיכוני השוק, בין השאר, באמצעות מודל הערך שבסיכון (VAR) אשר מציג את הסיכון הפוטנציאלי (ירידה אפשרית בשווי בתקופת זמן נתונה). החישוב מבוצע בשיטה הפרמטרית לתקופת אחזקה של 10 ימים וברמת ביטחון של 99%.

יודגש כי כל בדיקות ה-VAR מבוצעות ברמה יומית ובתחומים מסויימים (לרבות באופציות), ברזולוציה תוך-יומית. במהלך 2008 נצפו מספר חריגות (לא מהותיות) ממגבלות VAR בפעילות הבנק במט"ח. החריגות היו בפעילות מט"ח למט"ח וטופלו על ידי אגף ניהול פיננסי בסמוך למועד היווצרותן, וזאת באמצעות הקטנת הפוזיציות. (מאז לא נצפו חריגות).

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות VAR לכל אחד מהרכיבים של סיכון השוק (סיכון בסיס, סיכון ריבית וסיכון אופציות), כמפורט בהמשך. בנוסף, במהלך אוקטובר 2009 נקבעה מגבלת VAR לכלל סיכוני השוק (ללא קיזוזים) בסך 100 מיליון ש"ח.

- הבנק מפעיל מגוון תרחישי קיצון (Stress) על סיכוני השוק. תרחישי קיצון אלו נוגעים למגוון סיכוני השוק וכוללים התייחסות לסיכוני בסיס, סיכוני ריבית וסיכוני אופציות ומתבססים על תנודות במטבעות והשווקים בהם הבנק פועל. התרחישים מתבססים על משברים בשווקים הפיננסיים שהתרחשו בעבר, כולל המשבר שהתרחש בשנת 2008.

בתחום סיכוני השוק הבנק מפעיל 4 תרחישים שוטפים:

1. תרחיש משבר אוקטובר 1998 (מתבסס על תצפית של שינויים שחלו בשווקים במשך כחודש במהלך המשבר).
2. תרחיש משבר 2008 (מתבסס על תצפית של שינויים שחלו בשווקים במשך כשלושה חודשים במהלך המשבר).
3. תרחיש של משבר נזילות בשווקים הפיננסיים.
4. תרחיש המורכב מהאירוע הגרוע ביותר בכל סוג של חשיפה בכל אחד מהאירועים לעיל (1 עד 3).

רשימת התרחישים מתעדכנת בתדירות של אחת לשנה לפחות, וכן מתעדכנת מעת לעת על רקע התפתחויות בשווקים (בשנת 2008 התעדכנה פעמיים, פעם אחת במסגרת עדכון שנתי שגרתי ובפעם השנייה על רקע המשבר של 2008). רשימה זו מובאת לדין בהנהלה ובדירקטוריון לצורך בחינה ואישור, בהתאם לצורך ולפחות אחת לשנה.

- כהשלמה לבדיקות ה-VAR, מבצע הבנק בדיקות Back test. מטרת בדיקות אלו לבחון את הלימות ואמינות מודל ה-VAR למדידת סיכונים, וזאת באמצעות התאמת תוצאות חיזוי מודל ה-VAR לשינויים שנצפו בפועל, על פני תקופה.

המשבר הפיננסי אשר התפתח והחריף במהלך הרבעון השלישי של 2008, יצר חריגות רבות בחישובי ה-Back test של מודל ה-VAR. החריגות היו בעיקר בתחומי המטבע והמניות ברבעון השלישי של 2008 ובריבית ברבעון הרביעי של 2008, (לחריגות אלו לא הייתה השפעה מהותית על תוצאות פעילות הבנק). לאור העובדה שמודל ה-VAR נועד לבחינת הסיכונים בשווקים שאינם ב-Stress, קיימת חשיבות למדידת תרחישי קיצון (כמפורט לעיל) וקביעת מגבלות לתרחישים אלו כהשלמה למדידות ה-VAR. לא נצפו חריגות בתרחישי הקיצון.

סיכון בסיס - מתייחס לאפשרות של הפסד הנובע משינויים בשערי המטבע, בסיס הצמדה או מניות, כאשר אין הקבלה בין הבסיס אליהם צמודים הנכסים לבין בסיס ההתייבויות. ניהול סיכוני הבסיס נועד, בין השאר, למקסם את רווחיות הבנק תוך ניצול הזדמנויות בשווקים השונים. במסגרת זו יוצר הבנק חשיפות בשוקי המטבע המקומיים והבינלאומיים וכן חשיפות בשוק הצמוד למדד. מדיניות ההנהלה היא לנהל באופן מבוקר את הסיכונים הנובעים מחשיפות הבסיס במסגרת מגבלות הדירקטוריון.

א. **חשיפות מט"ח:** פעילות הבנק כעושה שוק בתחום המט"ח מחייבת חשיפה לסיכון שער חליפין במהלך המסחר. נקבעו נהלי עבודה ומגבלות לגבי היקפי החשיפות ואופן ניהולן במהלך המסחר. בנוסף, מעת לעת, מתקבלות החלטות להיכנס לחשיפות על פי הערכות להתפתחויות במחירים היחסיים של המטבעות השונים. החשיפות מתבצעות בתוך המסגרות שנקבעו על ידי הדירקטוריון תוך קביעת מגבלות הפסד מרביות. לבנק מערכת ממוחשבת המצביעה על חשיפות המט"ח הכוללות בכל רגע נתון. מגבלת הדירקטוריון לסך החשיפה מט"ח/ש"ח לסוף יום נקבעה במונחי ערך בסיכון לסך של 13 מיליון ש"ח. החשיפה בפועל הייתה ביום 30 בספטמבר 2009 ערך בסיכון של 6.5 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2008 – 1.9 מיליון ש"ח, 30 בספטמבר 2008 – 6.0 מיליון ש"ח). הערך בסיכון הגבוה ביותר (לסוף יום עסקים) במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 היה 6.5 מיליון ש"ח (בשנת 2008 – 8.5 מיליון ש"ח). פעילותו של הבנק במטבעות חוץ מתבצעת בעיקר במטבעות דולר ארה"ב, יורו, יין, ליש"ט ופר"ש.

בנוסף, נקבעו מגבלות נוספות לערך בסיכון למט"ח - שקל (ללא דולר) ולמטבעות שאינם עיקריים ומגבלות פוזיציה במהלך יום ובסוף יום.

כמו כן נקבעה מגבלה כמותית של עודף/חסור נכסים על התחייבויות בהיקף של 40 מיליון דולר, מזה במט"ח ללא מטבע דולר – 15 מיליון דולר, ובמטבעות שאינם עיקריים – 10 מיליון דולר (המטבעות העיקריים הינם: דולר, יורו, ליש"ט, פר"ש, יין).

ב. חשיפת מדד: מגבלת חשיפת בסיס המדד במונחי ערך בסיכון הינה 15 מיליון ש"ח. כמו כן נקבעה מגבלה כמותית של עודף נכסים על התחייבויות בהיקף של 1000/+750- מיליון ש"ח. החשיפה בפועל ליום 30 בספטמבר 2009 הייתה ערך בסיכון של 3.8 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2008 – 0.9 מיליון ש"ח, ליום 30 בספטמבר 2008 – 3.4 מיליון ש"ח). הערך בסיכון הגבוה ביותר (לסוף יום עסקים) במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 היה 4.5 מיליון ש"ח (בשנת 2008 – 5.4 מיליון ש"ח).

להלן הרגישות לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ והמדד במיליוני ש"ח (סוגריים מייצגים הפסד):
(המדידה כוללת הן את הפעילות המאזנית והן את החוץ מאזנית)

<u>מט"ח</u> <u>אחר</u>	<u>פר"ש</u>	<u>יין</u>	<u>ליש"ט</u>	<u>יורו</u>	<u>דולר</u>	<u>מדד</u>	ליום 30 בספטמבר 2009
(0.4)	-	(1.3)	0.2	3.4	(1.8)	(12.9)	עליה של 5%
(0.9)	0.1	(2.6)	0.5	10.5	(3.4)	(25.9)	עליה של 10%
0.4	-	1.3	(0.2)	(1.5)	2.9	12.9	ירידה של 5%
0.9	(0.1)	2.6	(0.5)	1.3	3.8	25.9	ירידה של 10%

<u>מט"ח</u> <u>אחר</u>	<u>פר"ש</u>	<u>יין</u>	<u>ליש"ט</u>	<u>יורו</u>	<u>דולר</u>	<u>מדד</u>	ליום 30 בספטמבר 2008
0.8	-	-	(0.2)	5.7	(4.7)	17.5	עליה של 5%
1.6	0.1	0.2	(0.5)	14.5	(12.4)	34.9	עליה של 10%
(0.8)	-	-	0.2	(4.9)	1.0	(17.5)	ירידה של 5%
(1.6)	(0.1)	(0.2)	0.5	(10.7)	0.5	(34.9)	ירידה של 10%

<u>מט"ח</u> <u>אחר</u>	<u>פר"ש</u>	<u>יין</u>	<u>ליש"ט</u>	<u>יורו</u>	<u>דולר</u>	<u>מדד</u>	ליום 31 בדצמבר 2008
(0.1)	0.5	(0.3)	(0.3)	3.3	(4.4)	(15.3)	עליה של 5%
(0.2)	1.1	(0.6)	(0.5)	8.2	(12.8)	(30.6)	עליה של 10%
0.1	(0.5)	0.3	0.3	(0.8)	1.8	15.3	ירידה של 5%
0.2	(1.1)	0.6	0.5	(3.2)	1.7	30.6	ירידה של 10%

להלן תמצית מאזני ההצמדה במיליוני ש"ח:

ליום 30 בספטמבר 2009:					
סה"כ	פריטים לא כספיים	מט"ח כולל צמוד מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד	
30,984	730	5,730	4,904	19,620	נכסים
29,067	162	7,409	4,219	17,277	התחייבויות
<u>1,917</u>	<u>568</u>	(1,679)	685	2,343	
		1,427	(517)	(910)	עסקות עתידיות, נטו
		238	-	(238)	אופציות (שווי דלתא)
		<u>*(14)</u>	168	<u>1,195</u>	

* מזה: דולר – (53) מיליון ש"ח, יורו – 64 מיליון ש"ח, מטבעות אחרים – (25) מיליון ש"ח.

ליום 30 בספטמבר 2008:					
סה"כ	פריטים לא כספיים	מט"ח כולל צמוד מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד	
31,041	858	8,095	4,645	17,443	נכסים
29,444	213	8,718	3,830	16,683	התחייבויות
<u>1,597</u>	<u>645</u>	(623)	815	760	
		690	(598)	(92)	עסקות עתידיות, נטו
		(47)	-	47	אופציות (שווי דלתא)
		<u>*20</u>	217	<u>715</u>	

* מזה: דולר – (65) מיליון ש"ח, יורו – 85 מיליון ש"ח.

ליום 31 בדצמבר 2008:					
סה"כ	פריטים לא כספיים	מט"ח כולל צמוד מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד	
34,103	742	10,300	4,393	18,668	נכסים
32,534	121	10,128	3,947	18,338	התחייבויות
<u>1,569</u>	<u>621</u>	172	446	330	
		(10)	(557)	567	עסקות עתידיות, נטו
		(185)	-	185	אופציות (שווי דלתא)
		<u>*(23)</u>	(111)	<u>1,082</u>	

* מזה: דולר – (84) מיליון ש"ח, יורו – 66 מיליון ש"ח, מטבעות אחרים – (5) מיליון ש"ח.

פרטים נוספים בדבר חלוקת הנכסים וההתחייבויות על פי בסיסי הצמדה ותקופות לפרעון ראה בבאור 5 לדוחות הכספיים.

ג. חשיפת בסיס מניות ותעודות סל: לבנק אחזקות במניות בתיק הבנקאי ובתיק למסחר. חלק מהשקעות הבנק נמצאות בתעודות סל על מניות או ETF (קרנות עוקבות מדד).
הבנק חשוף לסיכון במידה שאירעו תנודות בשערי המניות. דירקטוריון הבנק הגדיר מגבלות סיכון נפרדות במונחי היקף ובמונחי VAR הן עבור מדד המעו"ף, תעודות סל ישראליות ומניות, והן עבור תעודות סל על מדדי חו"ל או ETF.

מגבלת הדירקטוריון על מדד המעו"ף, תעודות סל ישראליות ומניות ישראליות היא ערך בסיכון של 15 מיליון ש"ח. נכון ליום 30 בספטמבר 2009 הניצול בפועל היה ערך בסיכון של 6.2 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2008 – 3.7 מיליון ש"ח).

מגבלת הדירקטוריון על תעודות סל וקרנות עוקבות מדד (ETF) בשווקי חו"ל היא ערך בסיכון של 18 מיליון ש"ח. נכון ליום 30 בספטמבר 2009 הניצול בפועל היה ערך בסיכון של 1.4 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2008 – 5.2 מיליון ש"ח).

קיימות מגבלות VAR נוספות שקבע הדירקטוריון ברמת ETF בודד וברמת תיקי ETF בחלוקה למגזרים ולשווקים.

סיכון ריבית – נובע מהשפעתם האפשרית של שינויים בעקומי ריבית על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. סיכוני הריבית לתיק הכולל של הבנק מהווים את סיכון השוק העיקרי אליו חשוף הבנק. הבנק מודד ומנהל את סיכון הריבית על התיק הכולל המשלב את המכשירים בתיק הבנקאי ובתיק הסחיר.
מדיניות ניהול חשיפת הריבית מכוונת להשגת רמות חשיפה רצויות בכל אחד ממגזרי ההצמדה אליהם חשוף הבנק, בהתאמה לתחזיות בשווקים ולרמות הסיכון הרצויות ועל סמך המגבלות שנקבעו על-ידי הדירקטוריון. החשיפות העיקריות נלקחות במגזר השקלי ובמגזר צמוד מדד. קיימות חשיפות ריבית שאינן מהותיות במטבעות החוץ העיקריים.

חשיפת הריבית נמדדת בתדירות יומית למטבעות העיקריים: ש"ח לא צמוד, צמוד מדד, דולר, יורו, יין, פר"ש וליש"ט. מדידת חשיפת הריבית מתבצעת בעזרת שתי טכניקות מדידה עיקריות:

- א. $DV1\%$ (Delta Value 1%) - מייצג את השינוי האפשרי בתיק בהינתן שינוי מקביל בעקום הריבית של 1%.
- ב. VAR (Value at Risk) - מודל "ערך בסיכון" מודד את הסיכון הפוטנציאלי בתיק ברמת בטחון 99% ולתקופת אחזקה של 10 ימים.

במגזר צמוד המדד מדידת חשיפת הריבית מביאה בחשבון, בין השאר, הנחות עבודה לשיעורי הפירעונות המוקדמים במשכנתאות בריבית קבועה והנחות עבודה לשיעורי המשיכות בנקודות היציאה בתכניות חסכון. הנחות אלו מתבססות על סמך ניסיון העבר.

חשיפת הריבית במגזר השקלי מביאה בחשבון הנחות עבודה למח"מ באג"ח מסוג גילון, פירעונות מוקדמים למשכנתאות בריבית קבועה והנחות עבודה לעניין היקף ומח"מ מוצרי עו"ש ללא תאריך פירעון מוגדר (קיום יתרה יציבה של חלק מחשבונות העו"ש כאשר החלק האחר של חשבונות העו"ש מוגדר ללא תאריך פירעון ומחושב כבעל מח"מ של יומיים). אין התאמות ייחודיות למגזר המט"ח.

ההנחות המפורטות לעיל מאושרות בדירקטוריון, ומהוות מרכיב בשיטת חישוב החשיפה.

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות במונחי ערך בסיכון לגבי ההשפעה האפשרית של שינויים בשיעורי הריבית. נקבעה מגבלה לגבי סה"כ סיכוני הריבית ולגבי כל בסיס הצמדה לרבות כל מטבע חוץ בנפרד. עבור מגזרי המטבעות שקל צמוד מדד ושקל לא צמוד, נקבעה, בנוסף למגבלת VAR, גם מגבלה במונחי DV1%. פירוט המגבלות והעמידה בהן ליום המאזן מוצג בטבלה מטה.

מגבלת חשיפת הריבית הכוללת הינה ערך בסיכון של 60 מיליון ש"ח. החשיפה בפועל ביום 30 בספטמבר 2009 הייתה ערך בסיכון של 32.0 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2008 – 16.2 מיליון ש"ח, ביום 30 בספטמבר 2008 – 20.2 מיליון ש"ח). הערך בסיכון הגבוה ביותר (לסוף יום עסקים) תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 היה 34.7 מיליון ש"ח (בשנת 2008 – 25.4 מיליון ש"ח).

להלן המגבלות והחשיפה בפועל במיליוני ש"ח:

<u>31/12/2008</u>	<u>30/09/2008</u>	<u>30/09/2009</u>	<u>מגבלה</u>	<u>סוג מגבלה</u>	<u>מגזר סה"כ</u>
16.2	20.2	32.0	60	VAR ריבית מקוזז*	
15.6	13.4	27.4	30	VAR	צמוד מדד
32.8	35.0	43.2	55	DV1%	
4.6	10.9	7.8	20	VAR	לא צמוד
10.9	30.7	8.8	60	DV1%	
3.5	4.2	4.9	25	VAR לכל המטבעות	מט"ח
				VAR למטבעות עיקריים:	
2.0	3.0	3.8	עד 10 מ' ש"ח	קב' דולר	
0.9	0.7	0.6	למטבע	קב' יורו	
0.3	0.2	0.3		יין	
0.1	0.1	0.1		פר"ש	
0.2	0.1	0.0		ליש"ט	

* בחישוב הסה"כ מובאים בחשבון הקטנות סיכוני הריבית בגין מתאמים (קורלציות) בחשיפות הריבית בין מטבעות שונים על פי התקופות.

להלן ניתוח רגישות השווי ההוגן* לשינויים בשיעורי הריבית:

השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן* נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק, למעט פריטים לא כספיים								
30 בספטמבר 2009								
שינוי בשווי הוגן		שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית (במיליוני ש"ח)						
באחוזים	במיליוני ש"ח	סה"כ	מט"ח			מטבע ישראלי		השינוי בשיעורי הריבית
			אחר	יורו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
(8.14%)	(52)	587	11	68	53	(12)	467	גידול מיידי מקביל של 1%
(0.78%)	(5)	634	12	69	54	20	479	גידול מיידי מקביל של 0.1%
10.49%	67	706	14	71	59	69	493	קטיון מיידי מקביל של 1%
1.10%	7	646	13	69	55	28	481	קטיון מיידי מקביל של 0.1%

להלן ערכי השווי ההוגן* ששימש בבסיס ניתוח הרגישות המוצג בטבלה לעיל:

שווי הוגן* של המכשירים הפיננסיים לפני השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית (במיליוני ש"ח)						
סה"כ	מטבע חוץ			מטבע ישראלי		
	אחר	יורו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
29,798	610	1,199	4,134	4,778	19,077	נכסים פיננסיים
14,557	2,061	2,086	6,791	193	3,426	סכומים לקבל בגין נגזרים פיננסיים וחוץ מאזניים
28,812	304	1,682	4,749	4,678	17,399	התחייבויות פיננסיות
14,904	2,354	1,534	6,122	270	4,624	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים וחוץ מאזניים
639	13	69	54	23	480	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

* יש לציין כי השווי ההוגן בגינו בוצעו ניתוחי הרגישות הינו השווי ההוגן הכלכלי המנוהל במערך לניהול סיכונים ולא שווי הוגן חשבונאי כפי שמוצג בבאור 19 בדוחות הכספיים לשנת 2008. שווי הוגן זה מבוסס על ריביות עוגן שונות וללא המרווחים המשמשים בחישוב הנערך לצורך הפקת הנתונים החשבונאיים. כמו כן, שווי זה עושה שימוש במודלים הכוללים הנחות לגבי פירעונות מוקדמים והנחות בדבר מח"מ של אוכלוסיות שונות, הנחות אשר אינן עולות בקנה אחד עם ההוראות החשבונאיות.

בדבר ההנחות והפרמטרים ששימשו לחישוב השווי ההוגן החשבונאי – ראה באור 19 בדוחות הכספיים לשנת 2008.

הערה: לא ארע בעשר השנים האחרונות שינוי שבועי מצטבר אשר לו היה מתרחש במועד הדיווח היה פוגע בהנחת העסק החי ששימשה בבסיס עריכת הדוחות הכספיים.

סיכון תיק אופציות - עיקר פעילות הבנק באופציות מט"ח/מט"ח נעשה תוך התכסות Back To Back במסחר וללא יצירת סיכונים שוק לאורך זמן. תיק זה נכלל במסגרת "נגזרים אחרים" בבאור 7 בדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2009 (הערך הנקוב הסתכם לסך של 6,556 מיליון ש"ח ויתרת השווי ההוגן לסך של 273 מיליון ש"ח והוצגה הן תחת סעיף נכסים אחרים והן תחת סעיף התחייבויות אחרות).

באופציות מט"ח/ש"ח, ובמידה מוגבלת באופציות מט"ח/מט"ח, הבנק מנהל את תיק האופציות ובכך נחשף גם לסיכונים של שינויים בתנודתיות בין המטבעות שונים. במסגרת תיק זה נכללת גם פעילות מסוימת באופציות לצורך התכסות על חשיפות בסיס, המהווה חלק קטן מהתיק. תיק זה נכלל במסגרת "נגזרים ALM" בבאור 7 בדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2009.

להלן התפלגות התיק לפי מטבעות ליום 30 בספטמבר 2009 (במיליוני ש"ח):

ערך נקוב				
סך הכל	יורו/דולר	יורו / ש"ח	דולר / ש"ח	
3,258	55	1,414	1,789	אופציות שנקנו
3,636	55	1,433	2,148	אופציות שנכתבו
6,894	110	2,847	3,937	סך הכל

שווי הוגן				
סך הכל	יורו/דולר	יורו / ש"ח	דולר / ש"ח	
37	1	11	25	אופציות שנקנו
42	1	12	29	אופציות שנכתבו
79	2	23	54	סך הכל

בחינת הסיכונים של תיק האופציות המנוהל על ידי הבנק נעשית באמצעות מודל הערך בסיכון (VAR) המתבסס על תרחישים סימולטניים לשערי המטבעות והתנודתיות. תרחישים אלו מבוססים על סימולציה היסטורית של שינויים בתנודתיות ובשערי החליפין שנה אחורה על פני 10 ימי עסקים, ומציאת האחוזון ה-99%. ניהול תיק האופציות מבוצע באמצעות מערכת ממוחשבת המאפשרת ניתוח ובחינת הסיכונים בתיק על פי השינויים המתרחשים בשוק. המגבלה הכוללת במונחי ערך בסיכון לניהול תיק האופציות כפי שנקבעה על ידי הדירקטוריון היא 10 מיליון דולר. החשיפה לסיכון זה בפועל ביום 30 בספטמבר 2009 הייתה ערך בסיכון של 0.3 מיליון דולר (ביום 31 בדצמבר 2008 – 2.9 מיליון דולר, ביום 30 בספטמבר 2008 – 1.9 מיליון דולר). הערך בסיכון הגבוה ביותר (לסוף יום עסקים) במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 היה 2.4 מיליון דולר (בשנת 2008 – 2.9 מיליון דולר). כמו כן מתוך מסגרת ה-VAR לאופציות נקבעה מסגרת פעילות באופציות אקזוטיות של 2 מיליון דולר במונחי VAR ומסגרת

לפעילות באופציות מט"ח/מט"ח של 0.5 מיליון דולר. נכון לסוף הרבעון השלישי החשיפה לאופציות אקזוטיות הייתה 0.05 מ' דולר עבור אופציות מט"ח/מט"ח. הערך בסיכון לסוף הרבעון השלישי הינו 8 אלפי דולר.

פוזיציות במניות בתיק הבנקאי

לבנק שני סוגי אחזקה עיקריים במניות בתיק הבנקאי:

א. השקעה במניות חברת בזק. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים שונה סיווג האשראי אשר הבטוחה לו הינה מניית חברת בזק מסעיף אשראי לציבור לסעיף ניירות ערך במסגרת התיק הזמין למכירה. כמו כן, דיבידנדים המתקבלים מחברה זו נכללים בדוח רווח והפסד בסעיף "רווח מהשקעות במניות, נטו". השקעה זו רשומה במאזן ליום 30 בספטמבר 2009 בסך של 85 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2008 - 114 מיליון ש"ח, ליום 30 בספטמבר 2008 - 114 מיליון ש"ח). המניות מוחזקות בנאמנות על ידי כונס נכסים אשר פועל למכירתן. באוגוסט 2009 בוצעה מכירה של כשליש מהמניות – ראה פירוט בבאור 2. לאחר תאריך המאזן (במהלך החודשים אוקטובר ונובמבר 2009) נמכרה יתרת המניות – ראה פירוט בבאור 16.

ב. השקעות דרך חברת הבת - אגוד השקעות וייזום (א.ש.י.), המשמשת כזרוע ההשקעות הריאליות של הבנק. החברה מתמקדת בשיפור התשואה על ההון העצמי של הבנק, על ידי השקעה בחברות העוסקות בתחומי פעילות שונים, שאינם בתחום הבנקאות ותחומים משלימים לו. בהתאם, מבצעת החברה השקעות מתוך כוונה להשתתף ברווחי החברות לאורך ימים ובמקרים מסוימים לממשן ברווח תוך תקופה של מספר שנים (על ידי הנפקתן או מכירתן לצד שלישי).

ההשקעות מתבצעות בהתאם למדיניות השקעות ותכנית העבודה, בה נקבעו מסגרות ויעדים, כולל תחומים מועדפים. המגבלות הקבועות בחוק הינן עד 20% מההון של חברה בודדת, ועד 15% מהון הבנק בהשקעות ריאליות (עם חריגים מסויימים).

נכון להיום קיימת החלטת דירקטוריון לפיה השקעת הבנק בתאגידים ריאליים לא תעלה על 195 מיליון ש"ח. כמו כן, הגביל דירקטוריון הבנק את סמכות החברה לגבי השקעה בודדת לסכום של 12 מיליון ש"ח. כל השקעה בודדת מעל לסכום זה טעונה בנוסף גם אישור דירקטוריון הבנק.

כתוצאה ממכירת חברה כלולה, חל קיטון ביתרה המאזנית של ההשקעה בחברות כלולות ליום 30 בספטמבר 2009. סך ההשקעה הסתכם בסך של 1 מיליון ש"ח, לעומת 16 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008 ו-16 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2008. היתרה המאזנית של ההשקעה בחברות אחרות באמצעות א.ש.י (אשר מסווגות במסגרת מניות בתיק הזמין למכירה) ליום 30 בספטמבר 2009 הסתכמה בסך 94 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2008 - 100 מיליון ש"ח, ליום 30 בספטמבר 2008 - 104 מיליון ש"ח).

סיכון נזילות

הסיכון שהבנק לא יוכל לממן את נכסיו בטווח הקצר או לא יוכל לאפשר ללקוחות למשוך את התחייבויותיהם על פי דרישה. סיכון זה יכול להתפתח כתוצאה מתהליכי ניהול ושליטה פנימיים אשר אינם מביאים בחשבון את כל גורמי הסיכון או מעריכים בצורה לא נאותה את רמת הנזילות של נכסים או את זמינותם של מקורות ומפקידים במצבי שוק

שונים. בנוסף, סיכון הנזילות יכול להתממש כתוצאה משינויים בהערכות של בעלי התחייבויות באשר לסיכון הבנק או כתוצאה משינויים בהערכותיהם לגבי הסיכון של המערכת הבנקאית והפיננסית כולה.

הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכוני הנזילות, על בסיס הנדרש מהוראות נוהל בנקאי תקין 342 "ניהול סיכוני נזילות". בהתאמה להוראה זו, הדירקטוריון קובע את מדיניות ניהול סיכוני הנזילות ומוודא כי קיימת התשתית הניהולית לביצוע תהליכי הניהול, הבקרה והניטור של סיכון זה.

מדיניות ניהול סיכון הנזילות המאושרת בדירקטוריון נועדה להשיג את המטרות המרכזיות המפורטות להלן:

- מימון שוטף של פעילות הבנק.
- הבטחה כי לקוחות יוכלו למשוך התחייבויות במהלך עסקים רגיל ובמצבי קיצון מסוימים.
- שמירה על רמת פיזור פיקדונות, הן מבחינת גודל והן מבחינת טווחי פירעון.

כמו כן, מוגדרים במסגרת המדיניות תהליכים הנדרשים בעת שינויים קיצוניים במצב הנזילות או התפתחות של משבר נזילות.

הבנק מנהל את רמת הנזילות שלו על פי מודל פנימי, הנגזר ממדיניות ניהול סיכון הנזילות. המודל מעריך את היקף ההתחייבויות הצפויות להיפרע אל מול היקף הנכסים הנזילים העומדים לרשות הבנק לצורך פירעון התחייבויות אלה. הנחות היסוד של מודל הנזילות נקבעות באופן שמרני לאחר דיון בפורום לעניינים פיננסיים, ההנהלה והדירקטוריון, ונבחנות מפעם לפעם על פי ההתפתחויות בשווקים ו/או בבנק ובמידת הצורך מובאות לדיון ואישור בדירקטוריון. המודל מעודכן מעת לעת ומרכיביו מובאים לאישור דירקטוריון הבנק, כנדרש בהוראת המפקח על הבנקים.

מטרת מודל הנזילות הפנימי הינה לבדוק את יכולת העמידה של הבנק בפירעון פיקדונות, גם כאשר לא נוספים מפקידים חלופיים או כאשר קיים קושי במימוש נכסים. כמותית, מתבצע חישוב של היחס בין הנכסים הנזילים שניתן לממשם בפועל בכל המגזרים לבין ההתחייבויות הצפויות להיפרע תוך חודש. המודל לוקח בחשבון את יכולת המימוש בפועל של תיק האג"ח של הבנק, את יכולת הדרישה לפירעון ("קריאה") של אשראי On Call, ומניח תחזית משיכות על סמך היסטוריית משיכות אחרונה תוך התחשבות ברמת הריכוזיות שבתיק הפיקדונות. בנוסף, נבחנים תרחישי קיצון של משיכה חריגה של פיקדונות, הנוגעים לאירועים מערכתיים וספציפיים, וכן תרחישים הנוגעים למשברי נזילות ותנודות חריפות במחירי הנכסים בטווח הקצר.

נקבעה מגבלת דירקטוריון ליחס הנזילות על פי המודל הפנימי בגובה של 2 חודשי נזילות לפחות. הבנק עומד במגבלה זו.

יחס הנזילות על פי המודל הפנימי נמדד בתדירות יומית, נבחן באופן שוטף על ידי פורום ההנהלה לעניינים פיננסיים. בנוסף, מבוצעות בדיקות של עמידה במגבלות לתרחישי הקיצון.

לאור המשבר הפיננסי העולמי, הבנק בחן מחדש בסוף 2008 את סיכוני הנזילות. למרות שלא אותרו סימנים לשינוי בהתנהגות הלקוחות ובמצב הנזילות הכולל, הוחלט כי לאור המגמות השליליות בסביבה העסקית המקומית והעולמית, יקבעו יעדים מחמירים בתחום הנזילות. בין השאר, במהלך המחצית הראשונה של השנה נקט הבנק בגישה שמרנית של שמירה על יחס של 2.3 חודשי נזילות לפחות, ועדכן את תרחישי הקיצון בתחום זה. בפועל, לא התפתח משבר נזילות במערכת הבנקאית הישראלית. בנוסף, ולאור בדיקת אינדיקטורים נוספים, נראה שחלה התמתנות במשבר הפיננסי במערכת הבנקאית העולמית. כתוצאה מכך, ביולי 2009 ביטל הדירקטוריון את ההעלאה הזמנית שבוצעה והחזירה לרמה שהייתה קיימת לפני החרפת המשבר הפיננסי.

בתשעת החודשים הראשונים של 2009 עמד היחס על כ-2.7 חודשי נזילות בממוצע.

במסגרת יישום הנדבך השני של באזל 2 אושרו בדיקטוריון תרחישי קיצון רחבים הכוללים מרכיבים מערכתיים, וכן תרחישים על קשיים העלולים לנבוע מאירועים הממוקדים בבנק (ראה גם תת פרק "היערכות לקראת באזל 2"),

הגדרת התרחישים כוללת:

- תיאור עסקי של התרחיש.
- כימות השפעות התרחיש על תזרימי המזומנים ויחס הנזילות.
- האחריות לניטור וזיהוי התפתחות התרחיש.
- עקרונות להתמודדות במקרה של התממשות התרחיש.

ראה גם תת פרק "השלכות השינויים בסביבה העסקית על מדיניות וניהול הסיכונים".

סיכון משפטי

על פי הגדרות בנק ישראל, סיכון משפטי הוא הסיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם. העדר אפשרות, כאמור, יכולה לנבוע מסיבות שונות כדוגמת העדר פרטים מהותיים ונחוצים בהסכמים, חוסר סמכות של צד להסכם וליקויים משפטיים נוספים. התייחסות הבנק לסיכונים המשפטיים הינה על דרך ההרחבה ולפיכך נוקט הבנק, לרבות בקרב חברות הבת שלו, פעולות על מנת למזער סיכונים הנובעים מהוראות חקיקה, החלטות שיפוטיות של ערכאות שיפוטיות שונות והוראות והנחיות של רשויות רגולטוריות (רשות ני"ע, בנק ישראל וכד').

במסגרת זו, ובנוסף למתן הייעוץ המשפטי השוטף לבנק על יחידותיו וחברות הבנות שלו, פועל הבנק במספר מישורים:

נערכות חוות דעת בנושאים משפטיים שונים, נערכים נהלים מתאימים לצורך יישום הוראות כפועל יוצא משינויים בחקיקה, בהוראות והנחיות רגולטוריות, וכן כפועל יוצא של הפקת לקחים מאירועים שהתרחשו בבנק, תקלות שאותרו, והחלטות שיפוטיות רלוונטיות.

כמו כן, על בסיס שינויים ואירועים כאמור, נערך עדכון שוטף של המסמכים וההסכמים אשר בשימוש הבנק - הן לעניין יחסיו עם לקוחותיו והן לעניין יחסיו עם צדדים אחרים.

בנוסף, מבוצעת בבנק תכנית הדרכה שוטפת בנושאים משפטיים מגוונים, לרבות הפקת לקחים מאירועים שונים.

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל בתהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הגדרה זו כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון תדמיתי.

במהלך שנת 2007 הוקם אגף בקרות במטרה להעמיק את תהליכי הבקרה במגוון תחומים בבנק. ראש אגף בקרות משמש כמנהל הסיכונים התפעוליים.

לאור הרגישות בתהליכים הקשורים בניהול מערכות המידע, אבטחת מידע, בטחון וגיבויים נקבע כי לאגף משאבים אחריות ישירה לניהול הסיכונים בפעילויות אלו.

מדיניות הבנק הינה למזער את הסיכונים התפעוליים ככל שניתן, תוך הפקת לקחים מאירועי כשל בפועל לצורך הקטנת הסיכון להישנות אירועי כשל בעתיד.

דירקטוריון הבנק קבע את עקרונות המדיניות לניהול הסיכון התפעולי במסמך מדיניות ניהול הסיכון התפעולי.

במהלך השנים האחרונות בוצעו מספר מהלכים למיפוי מרכיבים שונים של הסיכון התפעולי בבנק:

- סקר מעילות והונאות אשר בוצע בשנים 2006-2007 ואשר הקיף את הפעילויות העסקיות העיקריות של הבנק.
- מיפוי סיכונים של הביקורת הפנימית אשר נועד לשמש בסיס לקביעת תכנית העבודה השנתית והרב שנתית של הביקורת הפנימית.
- סקרי אבטחת מידע שנועדו לבחון את מידת החשיפה של המערכות של הבנק לסיכונים (פנימיים וחיצוניים).
- סקר ותכניות המשכיות עסקית (תוכנית התאששות מאסון), לרבות מיפוי התהליכים והמערכות המרכזיות של הבנק תוך קביעת סדרי עדיפויות להתאוששות מאסון.
- בחינת Key Risk Indicators תוך זיהוי תהליכים עסקיים עיקריים שייתכן ומצביעים על שינוי בסיכונים התפעוליים. על בסיס ה-KRI's שזוהו בשנת 2008 ננקטו מספר צעדים למזעור הסיכונים.
- סקר פערים מול מסמכי מדיניות, עקרונות לבקרה פנימית ושלטון תאגידי המפורטים בהנחיות באזל 2. על בסיס סקר פערים זה, הבנק נערך לביצוע שינויים ושיפורים בתהליכי עבודה שונים.

בנוסף לסקרי הסיכונים, הבנק נעזר בממצאי דו"חות הביקורת הפנימית על מנת להעריך את החשיפה הכוללת לסיכונים תפעוליים ומידת החשיפות ביחידות ולא תחומי פעילות ספציפיים.

על מנת לתת תמונה מלאה של החשיפה לסיכונים תפעוליים נדרש מיפוי מלא של הפעילויות העסקיות והתפעוליות בבנק. במסגרת ההיערכות ליישום הוראות Basel II, וכחלק מההיערכות לעמידה באמור במסמך Sound Practices for the Management and Supervision of Operational Risk, מתקיים סקר סיכונים תפעוליים בבנק אשר יקיף את הפעילויות העסקיות ומערכות המידע של הבנק. תוצאות סקר אבטחת מידע ישולבו אף הן בתוצאות סקרים אלו על מנת לתת מפה כוללת ועדכנית של הסיכונים התפעוליים בבנק.

השלכות השינויים בסביבה העסקית על מדיניות וניהול הסיכונים

על רקע המשבר הפיננסי ונוכח השלכותיו על המשק הישראלי, ערך הבנק בסוף 2008 בחינה מחודשת של האסטרטגיה העסקית שלו (בדגש על מדיניות האשראי וניהול הסיכונים), ושל מכלול הסיכונים אליהם חשוף הבנק, לרבות השפעתם על רווחיות הבנק, הלימות ההון והנזילות. במסגרת זו נבדקו גם הנחות של תרחישי קיצון מחמירים.

למרות שלא אותרו סימנים לשינוי בהתנהגות הלקוחות ובמצב הנזילות הכולל, כתוצאה מהבחינה ולאור המגמות השליליות בסביבה העסקית, המקומית והעולמית, שוכללו כלי המעקב המאפשרים מעקב יומי אחר התפתחות החשיפות לסיכונים השונים (סיכוני שוק, סיכוני נזילות, סיכוני אשראי והשקעות נוסטרו).

על מנת להתאים את מדיניות ניהול סיכון הנזילות לתנאי השוק העדכניים, הגדיל הבנק את רזרבת הנזילות וקבע יעדים מחמירים לניהול הנזילות השוטפת. כתוצאה מכך גדל עודף הנזילות העסקית אשר העלה את יחס הנזילות המשתקף במודל הנזילות הפנימי לניהול סיכון הנזילות. ביולי 2009 החליט הדירקטוריון לבטל את ההעלאה הזמנית שבוצעה ביחס הנזילות ובתרחישי הקיצון לרמה שהייתה קיימת טרם המשבר. נקבעו פרמטרים שונים לבחינת התפתחות אפשרית של משבר נזילות מקומי, הנבחנים יומית. בנוסף, מתבצע מעקב תקופתי על מבנה המקורות בהתייחס לסוג ואופי המפקידים השונים.

בוצעו התאמות שונות למדיניות החשיפה לבנקים בחו"ל שעיקרן קביעת עקרונות שמרניים ומחמירים למדיניות החשיפה לבנקים בחו"ל ולהיקפה הכולל. נקבעו כללים מחמירים לאופן הערכת הסיכון של המוסדות הפיננסיים (מעבר לדירוגי הבנקים השונים). כמו כן, נבחנו מחדש תרחישי הקיצון ובוצע עדכון של תרחישים אלו, בהתאמה להתפתחות בשווקים. בפועל, לא התפתח משבר נזילות במערכת הבנקאית הישראלית.

הבנק ממשיך לבצע תהליך של הערכת סיכון הלווים הגדולים, התאמת היקף המסגרות, בדיקה והתאמה של הביטחונות והתאמת המרווחים הפיננסיים למפת הסיכונים העדכנית.

במסגרת זו, הבנק פועל במספר מישורים, בין השאר:

- מעקב אחר הלווים הגדולים בבנק ומעקב אחר העמידה של לקוחות בהסכמי covenant.
- בחינת מסגרות האשראי במגמה להתאימן לסביבה העסקית העדכנית.
- הקטנת ואף הפסקת פעילות עם לקוחות שפרופיל הסיכון שלהם אינו בהלימה למדיניות הבנק.
- בחינת המודלים המשמשים את הבנק להערכת סיכוני השוק והביטחונות בתיקי הלקוחות.
- העמקת תהליכי המעקב והבקרה אחר לוויים בתחום הנדל"ן, תוך הקפדה יתרה על מדיניות של הימנעות מכניסה למימון פרויקטים חדשים למגורי יוקרה והתמקדות בפרוייקטים למגורים באזורי ביקוש.

מדיניות ניהול תיק הנוסטרו בכלל, ותיק האג"ח הקונצרני בפרט, הותאמה בהתאם להתפתחויות בשווקים. כתוצאה ממדיניות זו, היקף תיק הנוסטרו של הבנק קטן משמעותית במהלך 2008. במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 חל קיטון נוסף בהיקף התיק.

בנוסף, מבוצעת בחינה שוטפת של המודלים המשמשים את הבנק לבחינת הסיכונים והביטחונות של הלקוחות הפעילים בשווקים הפיננסיים. על בסיס הערכה זו, נדרשו לקוחות להגדיל את היקף הביטחונות המשמשים בסיס לפעילותם.

הבנק ממשיך לבחון באופן שוטף את השלכות המצב הכלכלי על פעילותו ומתאים את מדיניותו בהתאם.

היערכות לקראת באזל 2

על פי הנחיית המפקח על הבנקים, על התאגידיים הבנקאיים להיערך ליישום המלצות באזל 2 על שלושת נדבכיו עד סוף שנת 2009. בכוונת הפיקוח להשיג יעד זה תוך שדרוג מערך ניהול הסיכונים, הבקורות והממשל התאגידי בתאגידיים הבנקאיים.

עיקרי הוראות באזל 2 - הוראות באזל 2 הינן מערך מפורט של הנחיות אשר פורסמו במהלך השנים האחרונות על ידי וועדה במסגרת ה-BIS (Bank of International Settlements), וסוכמו בשנים 2004-2006. מסקנות הוועדה אומצו על ידי רשויות פיקוח רבות, לרבות בישראל.

ההוראה נשענת על 3 נדבכים:

- א. נדבך 1: הקצאת הון כנגד סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים, בשיטה חדשה הקושרת בין רמת הסיכונים והחשיפה בגינם ברמה הפרטנית לבין דרישת ההון הרגולטורית.
 - ב. נדבך 2: הרחבת מנגנוני הפיקוח והבקרה בבנקים בנושאי ניהול סיכונים ודרישה להקצאת הון פנימי ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process), בנוסף להון הרגולטורי.
 - ג. נדבך 3: הרחבת הדיווח לציבור בנושא ניהול ובקרה על הסיכונים.
- הוראות באזל 2, ובנק ישראל בעקבותיהן, מאפשרות שלוש גישות להקצאת הון בגין סיכונים אשראי: הגישה הסטנדרטית ושתי גישות דרוגים פנימיים: הבסיסית - FIRB והמתקדמת - AIRB. בגישה הסטנדרטית, הקצאת ההון נקבעת לפי משקולות שקבע הרגולטור בהתאמה לרמות הסיכון, כאשר ניתן להישען על דרוגים של סוכנויות דרוג חיצוניות מאושרות.

בגישות הדרוגים הפנימיים הבנקים אומדים את סיכון האשראי ללווה הבודד על בסיס מודלים. בגישת FIRB הבנק בונה אומדן של ההסתברות לחדלות פרעון של הלקוח (PD). בגישת AIRB הבנק בנוסף בונה אומדן של ההפסד בהינתן חדלות פרעון (LGD) והיקף החשיפה במועד חדלות הפרעון (EAD). מנתונים אלו גוזר הבנק את היקף ההון הרגולטורי שעליו להחזיק בגין חשיפת האשראי ללווה נתון.

הוראת בנק ישראל - הפיקוח על הבנקים פרסם ביום 31 בדצמבר 2008 את הגרסה המחייבת של "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון" (הוראות באזל 2 במתכונת הוראת שעה של המפקח - National Discretion). תהליך גיבוש הגרסה הישראלית של הוראות באזל 2 נמשך במהלך השנתיים האחרונות, ולווה במספר רב של דיונים משותפים, התייעצויות ודיאלוג מקצועי פתוח בין הפיקוח על הבנקים לבין התאגידיים הבנקאיים הישראלים. ההוראה נצמדת ברובה ללשון ההוראה הבינלאומית המקורית, למעט בסוגיות בהן המערכת הבנקאית, על פי כללי מערכת הפיקוח הישראלית, נוהגת באופן שונה מהבנקים האירופיים. בסוגיות אלו נתקבלו החלטות ספציפיות של המפקח.

המפקח קבע כי על הבנקים לעמוד ביישום הגישה הסטנדרטית עד לסוף 2009, כולל עמידה בדרישות ההון, כמפורט בנדבך השני. החל מהרבעון הראשון של שנת 2009 הבנקים החלו לדווח לפיקוח במקביל לפי השיטה הנוכחית (באזל 1) ולפי השיטה החדשה (באזל 2).

היישום בבנק - דירקטוריון הבנק רואה בהטמעת תהליכי באזל 2 בבנק בהיבט הכמותי והאיכותי יעד מרכזי לשנים הקרובות כמו גם הזדמנות למיצי תועלות עסקיות ולשדרוג תהליכי הבקרה וניהול הסיכונים. הדירקטוריון הנחה את הנהלת הבנק לפעול ליישום הגישה הבסיסית בתחומי האשראים, במקביל ליישום הגישה הסטנדרטית, במסגרת לחות הזמנים שנקבעו על ידי בנק ישראל.

דרישות ההון בגין הסיכונים התפעוליים מחושבות בשלב זה בגישת האינדיקטור הבסיסי. ההיערכות ליישום באזל 2 מונחית על ידי וועדת היגוי בראשות ראש אגף משאבים, מר חמי מורג, ומיושמת בתוכנית העבודה כפרויקט יעודי, על ידי המערך לניהול סיכונים. הנהלת הבנק עוקבת אחת לחודש אחר ההתקדמות בפרויקט במקביל למעקב המתבצע בתדירות רבעונית על ידי הדירקטוריון.

נדבך 1 קובע את היקף נכסי הסיכון ודרישת ההון בגינם על פי כללים קבועים. בפעילות ההכנה ליישום נדבך 1, הבנק ערך מיפוי מפורט של נכסי הסיכון על פי הוראות באזל 2, תוך התאמות להנחיות הספציפיות שפרסם המפקח על הבנקים בישראל. במקביל, נערך ניתוח ומיפוי הבטחונות הכשירים המותרים להפחתה. התהליך מבוצע תוך השענות על בסיס הנתונים הפנימי שנבנה בבנק, והמשמש בין השאר לניהול סיכונים האשראי. תהליכי העבודה לקראת נדבך 1 כללו זיהוי המשמעויות העיסקיות והתפעוליות, שינויים בתהליכים העיסקיים ביחידות יוצרות הסיכון, טיפול בהיבטים המשפטיים הנגזרים מההנחיות, בנית כלי ניהול סיכונים וכלי בקרה יעודיים ומערכות תפעוליות הנדרשות לתמיכה בתהליך.

הבנק החל להגיש דיווחים רבעוניים לבנק ישראל בגין הנדבך הראשון (דיווח COREP), החל מסוף שנת 2008. לפי הדיווח בגין 30 ביוני 2009 שהוגש לבנק ישראל בספטמבר 2009, יחס הלימות ההון לפי הנדבך הראשון של באזל 2 הינו 11.6% לעומת 12.1% לפי באזל 1.

במסגרת **נדבך 2** נדרש הבנק לקיים תהליך פנימי להערכת הלימות הון ולקבוע אסטרטגיה להבטחת הלימות ההון (להלן ICAAP). תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על ידי הבנק הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיו, וכן שיפוחו וינקטו על ידו תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי ההון, תהליכי תכנון ההון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

במסגרת תהליך ה-ICAAP הבנק מבצע תהליך יזום של זיהוי והערכת כל אחד מהסיכונים המהותיים בכל אחת מהפעילויות המרכזיות בבנק. כמו כן נסקרים במסגרת זו מרכיבי המדיניות והמגבלות הקיימות, כלי המדידה והניטור, מערכות הדיווח, תהליכים ומוצרים עיקריים ומרכיבי הממשל התאגידי. ההערכה מסתייעת בסקירה איכותית וניתוח הנתונים הכמותיים, תוך בחינת יכולת ההשענות על מודלים פנימיים.

במסגרת זו, הוקמה וועדת היגוי ייעודית לעניין ICAAP בראשות המנכ"ל, כאשר על צוות היישום אחראית החשבונאית הראשית, הגב' נטע אברהמוב ביטן, וחברים בו חברי הנהלה נוספים ובעלי תפקידים מרכזיים אחרים. לצורך עמידה בדרישות ה-ICAAP, הוקמו בבנק צוותי עבודה מקצועיים.

התפיסה שאומצה בבנק רואה ב-ICAAP שני מרכיבים עיקריים:

א. תהליך פנימי לזיהוי, מדידה, ניהול ודיווח על הסיכונים המרכזיים אליהם חשוף הבנק כיום, ועלול להיות חשוף אליהם בעתיד.

ב. תהליך פנימי לתכנון וניהול הון הבנק, על מנת להבטיח הלימות הון מספקת.

כחלק מתהליך היישום, ובהתאם להנחיית המפקח על הבנקים, הוגשה לבנק ישראל ביום 30 ביוני 2009, טיוטת דוח ICAAP על בסיס נתוני סוף שנת 2008, על בסיס מאוחד.

תהליך ה-ICAAP הנו מקיף ונוגע לרבדים שונים של תהליכי ניהול הסיכונים, תמחור עסקאות וניהול ההון. לפיכך צפוי כי יישום הנדבך השני יבוצע בשלבים, והטמעתו המלאה תיפרס על פני מספר שנים. תהליך ה-ICAAP משולב באסטרטגיה התלת-שנתית של הבנק לשנים 2010 עד 2012.

בסוף שנת 2009 תסתיים התוכנית האסטרטגית התלת שנתית לשנים 2007-2009. על רקע זה, מקיים הבנק דיונים לגבי האסטרטגיה לשלוש השנים הבאות ולגבי תוכנית העבודה של שנת 2010, תוך יישום הוראות באזל 2, לרבות הנדבך השני – קביעת תאבון הסיכון וסיבולת הסיכון, יעדי ההון, וכו'.

דרישות גילוי מסוימות לפי **נדבך 3** יושמו ושולבו החל מהדוחות הכספיים לשנת 2007 בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים. החל מהדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2009 יוחלו דרישות הגילוי בהתאם לנדבך השלישי באופן מלא.

• **להלן מפורטת הערכת הבנק בדבר השפעת גורמי הסיכון בבנק ליום 30 בספטמבר 2009:**

השפעת הסיכון (גדולה, בינונית, קטנה)	גורם הסיכון
בינונית	1 השפעה כוללת של סיכונים האשראי
בינונית	1.1 סיכון בגין איכות לווים ובטחונות
בינונית	1.2 סיכון בגין ריכוזיות ענפית
בינונית	1.3 סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים
קטנה	2 השפעה כוללת של סיכונים שוק
קטנה	2.1 סיכון ריבית
קטנה	2.2 סיכון אינפלציה
קטנה	2.3 סיכון שערי חליפין
קטנה	2.4 סיכון מחירי מניות
קטנה	3 סיכון נזילות
קטנה	4 סיכון תפעולי
קטנה	5 סיכון משפטי
קטנה	6 סיכון מוניטין

הערה: הערכת דרגות ההשפעה של הסיכונים הינה הערכה סובייקטיבית ולכן איננה ניתנת להשוואה בין הבנקים השונים.

לא חל שינוי בטבלת גורמי סיכון ביחס ליום 31 בדצמבר 2008. קביעת רמות הסיכון בסוגי החשיפות השונים נעשתה תוך התייחסות לפרמטרים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת לניהול ומדידה של הסיכונים השונים. לכל סוג חשיפה נקבעו עקרונות וערכי סף שונים הנגזרים מרמות הסיכון בפועל לעומת מגבלות וערכים כמותיים.

בנוסף לגורמי סיכון אלה, הבנק עוקב ומעריך באופן שוטף את הסיכונים הנובעים מהתהליכים הגלובליים בעקבות המשבר העולמי - ראה תת פרק "השלכות השינויים בסביבה העסקית על מדיניות וניהול הסיכונים".

להלן פירוט לאופן הערכת השפעתם של הסיכונים השונים על הבנק:

1. **סיכוני האשראי –**

- 1.1 סיכון בגין איכות לווים ובטחונות - סיווג הסיכון נעשה על פי שיעור ההפרשה לחובות מסופקים וההפרשה לירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני מסך האשראי ואג"ח קונצרניות בבנק וההשפעה של הפרשות אלו על תוצאות פעילות הבנק, וכן בהתייחס ליתרת החובות הבעייתיים מסך האשראי.
- 1.2 סיכון בגין ריכוזיות ענפית - סיווג הסיכון נעשה על פי שיעור הריכוזיות הענפית מכלל נכסי הסיכון של הבנק.
- 1.3 בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים - סיווג הסיכון נעשה על פי שיעור הריכוזיות הגבוה ביותר לקבוצת לווים לעומת רמות סף שנקבעו.

ההשפעה הכוללת של סיכוני אשראי – הסיווג נעשה על פי הערכת השפעת הסיכון של איכות לווים ובטחונות.

2. **סיכוני שוק –** סיווג הסיכון לגבי כל אחד מתתי הסיכונים ולגבי ההשפעה הכוללת נעשה על פי ערכי ה-VAR היומי הממוצעים במהלך השנה וההשפעה האפשרית של התממשות ערכים אלו על תוצאות פעילות הבנק.
3. **סיכון נזילות –** סיווג הסיכון נעשה על פי יחס הנזילות בפועל במהלך השנה לעומת מגבלות פנימיות ורגולטוריות.
4. **סיכון תפעולי –** סיווג הסיכון נעשה על פי ההוצאה בפועל בגין התממשות סיכונים תפעוליים במהלך השנה וההשפעה של הוצאות אלו על תוצאות פעילות הבנק.
5. **סיכון משפטי –** סיווג הסיכון נעשה על פי ההוצאה בפועל בגין התממשות הסיכון המשפטי ו/או הערכת תביעות כנגד הבנק.
6. **סיכון מוניטין –** סיווג הסיכון נעשה על סמך ניסיון העבר וכן על סמך ההצטרות של כל שאר הסיכונים.

איסור הלבנת הון

היחידה לאיסור הלבנת הון בבנק מרכזת את הטיפול הכולל ביישום החקיקה בנושא. כאחראית על יישום חוק איסור הלבנת הון וחוק איסור מימון טרור בבנק משמשת היועצת המשפטית הראשית של הבנק ד"ר מוריה הופטמן-דורון, עו"ד. במהלך שנת 2005 נכנס לתוקפו חוק איסור מימון טרור, התשס"ה - 2005 וכן תיקון להוראה 411 להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר "מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות". בעקבות כך פותחה מערכת מיכונית אשר סורקת את כלל הפעולות המבוצעות בבנק אל מול רשימה של ארגוני ופעילי טרור. כמו כן נעשה בבנק שימוש במערכת ממוכנת המשמשת לאיתור פעולות בלתי רגילות, בהתאם לקריטריונים שהוגדרו (מערכת אקטימיז). לקראת סוף שנת 2006 נכנס לתוקפו תיקון לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור) התשס"א - 2001 אשר חלקים ממנו נכנסו לתוקף במועדים שונים ויושמו בהתאמה בבנק, כאשר האחרון שבהם היה בינואר 2009. כמו כן, תיתכן סדרת תיקונים נוספת לצו במהלך השנה הקרובה, שאם תתקבל תטיל חובות נוספים על הבנקים בהליכי זיהוי הלקוחות והמעקב אחר פעולותיהם. הבנק פועל באופן רציף להטמעת נושא איסור הלבנת הון ומימון טרור בקרב כלל עובדי הבנק והחברות הבנות. במסגרת זו מפותחות ומשופרות באופן שוטף המערכות המיכוניות של הבנק, מעודכנים נהלי העבודה, נקבעים נהלים ומהלכי בקרה חדשים ומבוצעים מהלכי למידה והדרכה נרחבים בקרב כלל העובדים והמנהלים בבנק. כחלק מתהליך ההדרכה, נדרשו כל עובדי הבנק לבצע הכשרה על פי לומדה ממוחשבת ייעודית לנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור, אשר הותאמה לבעלי תפקידים שונים בבנק, ולפתור מבחן ממוחשב. כמו כן, הנושא שולב בתכנית העבודה הרב שנתית של הביקורת הפנימית ונקבעו בקורות ייחודיות על מנת לוודא עמידה בהוראות הדין השונות בנושא. אחת לרבעון מכונסים כל נאמני הלבנת ההון מיחידות הבנק ומעודכנים באמצעות היחידה לאיסור הלבנת הון בהתפתחויות בחקיקה ובפסיקה בתחום.

קצין ציות

על מנת לקיים את אחריות הבנק למלא אחר דרישות החוק והתקנות האחרות בתחום הצרכני וכפועל יוצא מהוראת המפקח על הבנקים פועל בבנק קצין ציות. תפקידו הוא לסייע לעובדי הבנק ומנהליו לקיים את אחריותם לציית לכל ההוראות בתחום הצרכני. קצין הציות פועל בהתאם למדיניות ציות שאושרה בדירקטוריון.

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים

כללי החשבונאות המשמשים לעריכת הדוחות הכספיים מפורטים בבאור 1 לדוחות כספיים אלו ולדוחות הכספיים לשנת 2008. יישום כללים אלה על ידי הנהלת הבנק כרוך בהנחות ובאומדנים שונים המשפיעים על ערכם של הנכסים, ההתחייבויות והתוצאות העסקיות של הבנק. פרוט התייחסות הבנק לנושאים, אשר האומדנים וההערכות ששימשו בהכנתם רגישים לשינויים במשתנים שונים ועלולים להשפיע על התוצאות העסקיות, ניתן בדוח הדירקטוריון לשנת 2008. הנושאים בהם האומדנים וההנחות קריטיים לדעת הנהלה הינם:

הפרשה לחובות מסופקים, הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני של אגרות חוב זמינות למכירה, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים – מדידה ובקרה, חישובים אקטואריים להתחייבויות בנושא זכויות עובדים, סיווג ההשקעה בניירות ערך, מכשירים פיננסיים נגזרים, תביעות תלויות, השקעות בתאגידים ריאליים ובניינים וציוד.

הנהלת הבנק סבורה כי האומדנים וההערכות שיושמו בהכנת הדוחות הכספיים הינם נאותים ונעשו על פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 לא חלו שינויים במדיניות החשבונאית של הבנק בנושאים הקריטיים הנ"ל.

להלן הרחבת הגילוי בדבר מדיניות חשבונאית קריטית בנושא הפרשה לירידה ערך בעלת אופי אחר מזמני של אגרות חוב זמינות למכירה בהמשך לגילוי בדו"ח השנתי של 2008:

בהתאם למדיניות הבנק, שהינה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, מוכרת ירידת ערך של ניירות ערך כבעלות אופי אחר מזמני לגבי כל נייר ערך המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- א. נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור.
 - ב. נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר.
 - ג. נייר ערך אשר חלה לגביו ירידת דירוג משמעותית בין דירוג האג"ח במועד שבו היא נרכשה לבין דירוגה במועד פרסום הדוח. ירידת דירוג משמעותית תחשב ירידה של לפחות 3 דרגות כאשר הדרגה החדשה הינה מתחת ל- (BBB) Investment Grade.
 - ד. נייר ערך אשר סווג על ידי הבנק לאחר רכישתו כבעייתי.
 - ה. נייר ערך אשר לגביו חל כשל בתשלום שהתרחש לאחר הרכישה.
 - ו. נייר ערך אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים הינו נמוך משמעותית מהעלות המתואמת, זאת אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלבנטיים, אשר מוכיח ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.
- לצורך כך נקבעו בבנק קריטריונים שונים, שכאשר הם מתקיימים, מבוצעת לגבי אותם ניירות ערך בחינה מעמיקה שלאחריה נערך דיון ספציפי לגביהם בועדות פנימיות בבנק. הקריטריונים העיקריים הנבחנו הינם:
- ניירות ערך אשר ירידת השווי ההוגן הינה מעל 20% ומעבר לשנה של ירידה מתחת לעלות המתואמת.
 - ניירות ערך בהם ירידת השווי ההוגן הינה 30% ומעלה והתשואה לפדיון עולה על 10%.
 - ניירות ערך בהם ירידת השווי ההוגן הינה בין 20% ל 30%, בתנאי שסכום ירידת הערך עולה על 5 מיליון ש"ח והתשואה לפדיון עולה על 10%.

עדכוני חקיקה וניהול בנקאי תקין במערכת הבנקאית:

מכתב המפקח על הבנקים בנושא סיכונים סביבתיים לתאגידים הבנקאיים

ביום 11 ביוני 2009 שלח המפקח על הבנקים (להלן: "המפקח") לתאגידים הבנקאיים, מכתב בנושא סיכונים סביבתיים. במכתב הוגדר המונח "סיכון סביבתי" כסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן. התאגידים הבנקאיים הונחו על ידי המפקח להכיר בכך שזיהוי והערכת הסיכון הסביבתי הינם חלק מתהליך נאות של הערכת הסיכונים בתאגיד הבנקאי, ולפעול להטמעת ניהול החשיפה הסביבתי במכלול הסיכונים בקבוצה הבנקאית, לרבות בדרך של קביעת נהלים לזיהוי סיכון מהותי בעת מתן אשראי ולשילוב הערכת הסיכון בהערכה התקופתית של איכות האשראי שהועמד.

דירקטוריון התאגיד הבנקאי נדרש לקבוע ולאשר עד ליום 30 ביוני 2010 קריטריונים ולוחות זמנים ליישום האמור במכתב המפקח. הבנק לומד את הוראות המכתב ונערך לפעול בהתאם להן.

חוזר מטעם רשות ניירות ערך לבעלי הרישיון, לתאגידים המורשים ולתאגידים בנקאיים העוסקים ביעוץ השקעות בדבר חובת התעדכנות במידע רלבנטי

חוזר שהופץ מטעם מחלקת ההשקעות של רשות ניירות ערך, ביום 15 בפברואר 2009, בין היתר לתאגידים הבנקאיים, ואשר עוסק בפרשנות סעיף 20 לחוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995 (להלן: "חוק הייעוץ").

החוזר קובע, כי סעיף 20 לחוק הייעוץ עוסק בחובה המוטלת על בעל רישיון לנהוג בזהירות ובמיומנות בהתנהלות מול הלקוח ונקיטת כל האמצעים הסבירים להבטחת ענייניו של זה.

הרשות מבהירה בחוזר, כי במסגרת החובה דלעיל מוטלת על התאגידים הבנקאיים החובה לעקוב אחר כל מידע מהותי המתייחס לניירות הערך והנכסים הפיננסיים לגביהם ניתן השירות ללקוח ולהתעדכן בכל אינפורמציה הרלבנטית לנכסים אלה ולסביבתם הכלכלית, לרבות עדכוני חקיקה רלבנטיים בתחום המיסוי, הוראות, חוזרים והנחיות של הרשות, החלטות דירקטוריון הבורסה ודיווחים המופצים לבורסה באמצעות מערכת המגנא.

עוד הבהירה הרשות בחוזר, כי היא רואה בתאגידים הבנקאיים אחראים להתעדכנות יעוצי ההשקעות המועסקים על-ידם בכל מידע כאמור לעיל, לרבות בדרך של העמדת מערכות ממוחשבות מתאימות אשר יעבירו להם את האינפורמציה הרלבנטית ויעודכנו באופן שוטף. הבנק לומד את הוראות החוזר ונערך לפעול על פיהן.

הוראות הממונה על שוק ההון, הביטוח והחיסכון במשרד האוצר "הוראות לעניין מסמך הנמקה ומסירתו ללקוח"

ביום 9 בפברואר 2009, פרסם הממונה על שוק ההון, הביטוח והחיסכון במשרד האוצר "הוראות לעניין מסמך הנמקה ומסירתו ללקוח". במסגרת ההוראות, נקבעו הנחיות מפורטות בקשר עם יישום הוראת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק ביעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה - 2005 המחייבת בעל רישיון ייעוץ פנסיוני למסור ללקוח בעת מתן ההמלצה על חסכון באמצעות מוצר פנסיוני, מסמך בכתב המפרט את הנימוקים להמלצתו בדבר כדאיות החיסכון שלו או של קרובו באמצעות מוצר פנסיוני. במסגרת ההוראות נקבעו, בין היתר, אופן עריכת מסמך ההנמקה, המידע המינימלי הנדרש במסגרתו, משך הזמן בו נדרש הבנק לשמור את המסמך.

בהתאם להוראות, אופן מילוי המסמך יהיה ממוחשב, וזאת החל מיום 1 באוגוסט 2010. יחד עם זאת, ניתנה אפשרות ליעוץ פנסיוני שאין באפשרותו למסור מסמך ממוחשב בתום מתן הייעוץ הפנסיוני, למלא את המסמך ידנית, תוך עמידה בכללים לעניין עריכת המסמך, וכן בתנאי שהעתק מודפס יישלח ללקוח תוך 14 ימי עסקים. כמו כן,

נדרש היועץ הפנסיוני להעביר העתק מההמלצה ופירוט השיקולים שנמסרו ללקוח לגוף המוסדי אליו הוא ממליץ להעביר את הכספים, וגוף מוסדי, כאמור, לא יצרף לקוח למוצר פנסיוני, אלא לאחר שקיבל לידיו העתק המסמכים. ההוראות מחייבות הערכות מיכונית ובנוסף, נוכח הדרישות המפורטות שנקבעו במסגרתן לעניין תוכן המסמך והחובות המוטלות במסגרתן על הבנק, ידרש הבנק ללמוד הדרישות ולהערך ליישומן. ההוראות תכנסנה לתוקף ביום 1 בינואר 2010, זולת ההוראה לעניין דרישת מילוי המסמך באופן ממוחשב כמפורט לעיל.

תקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (רישום עסקאות ורישום פעולות ייעוץ), תשס"ח-2007

התקנות, שפורסמו ביום 31 לדצמבר 2007, ונכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2009, מחייבות בעל רישיון ייעוץ לערוך פרטיכל מפורט, בשל כל פעולת ייעוץ, שישקף את מהלך הייעוץ ויכלול את הפרטים המהותיים לפעולת הייעוץ. פרטיכל הייעוץ יערך בעת מתן הייעוץ ובדרך הניתנת לאחזור. התקנות קובעות עוד, כי כל מנהל תיקים יערוך רישום מפורט בשל כל עסקה שיבצע בעבור לקוחותיו. הרישום יערך סמוך למועד ביצוע העסקה, בדרך הניתנת לשמירה ולאחזור. הבנק פועל בהתאם לתקנות.

חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט - 2009
החוק אשר עבר בכנסת ביום 14 ביולי 2009, קובע, בין היתר, הפחתה הדרגתית נוספת של שיעור מס החברות עד ל-18% בשנת המס 2016 ואילך. לפירוט נוסף ראה באור 11א'.

צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים (הוראת שעה)), התשס"ט - 2009
הצו, שפורסם ברשומות ביום 1 ביולי 2009, קובע כי בתקופה שמיום 1 ביולי 2009 עד ליום 31 בדצמבר 2010 יהא שיעור מס השכר ומס הרווח המוטל על מוסדות כספיים 16.5% במקום 15.5%. לפירוט נוסף ראה באור 11א'.

יזמות חקיקה והסדרה:

תזכיר חוק אכיפה משלימה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשס"ט-2009
תזכיר חוק שפורסם מטעם משרד האוצר, ביום 16 לספטמבר 2009, להערות הציבור, מטרת החוק לייעל את האכיפה בשוק ההון, לקצר את משך הזמן שבין ביצוע הפרות של חוקי ניירות ערך ובין הטלת העונש ולהתאים את עוצמת הענישה לעוצמת ההפרה, כך שהשימוש בהליך פלילי יעשה רק במקרים חמורים. לשם הגשמת החוק מוצעים בתזכיר שלושה ערוצי אכיפה מקבילים:

1. הליך הטלת עיצום כספי על ידי הרשות – נועד לטפל בהפרות של חוקי ניירות ערך שהינן קלות יחסית לבידור.
2. הליך אכיפה מנהלי – מאפשר לוועדת אכיפה מנהלית שתוקם לשם כך לטפל, באמצעים מנהליים כדוגמת קנסות, בהפרות של חוקי ניירות ערך שהינן הנפשי בהם בהן הוא של רשלנות, הפרות שחומרתן פחותה יותר.
3. הליך פלילי – מיועד לטיפול בעבירות חמורות אשר רק בסימום ניתן להטיל עונש מאסר.

בנוסף, מוצע בתזכיר, בין היתר, להחמיר את העונשים הקבועים בסעיפי התרמית ואיסור השימוש במידע פנים ולהגדיל את סכומי העיצום הכספי המרבי שניתן להטיל על מפרים של החוק. תזכיר החוק חל על הבנק כחברה ציבורית אשר פעילה בשוק ההון. הבנק לומד את עיקרי התזכיר.

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון - ביטול עמלות על שירותים בסיסיים בחשבון עו"ש), התשס"ט-2009

הצעת חוק פרטית שהונחה על שולחן הכנסת ביום 6 ביולי 2009 לפיה תבוטלנה עמלות הנגבות מלקוחות הבנקים עבור שירותים בסיסיים בחשבון עו"ש, כדוגמת הפקדת ומשיכת מזומן, הפקדת שיק, תשלום שובר, חיוב בכרטיס אשראי ועוד. אם וככל שתתקבל הצעת החוק יהא בה כדי לפגוע בהכנסות הבנק מגביית עמלות.

טיטת חוק סליקה אלקטרונית של שיקים, התשס"ט-2009

טיטת חוק שפורסמה בחודש יולי 2009 על ידי משרד המשפטים המתבססת על תזכיר חוק שפורסם בעניין במהלך שנת 2008. טיטת החוק באה להסדיר את נושא הסליקה האלקטרונית של שיקים בישראל ולהטיל חובה על התאגידים הבנקאיים הסולקים שיקים, לעשות זאת בדרך של סליקה אלקטרונית בלבד. טיטת החוק קובעת את ההסדרים לסליקה אלקטרונית ואת מערכת היחסים בין בנק גובה לבנק נמשך במסגרת סליקה זו.

הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 – תיקון פקודת הבנקאות

הצעת חוק ממשלתית שפורסמה ביום 16 ביוני 2009 במסגרתה מוצע לתקן את פקודת הבנקאות, 1941 ולעגן בה במפורש את סמכותו של המפקח על הבנקים ליתן הוראות בעניין העברת מידע על לקוחות של תאגיד בנקאי ושל תאגיד הנשלט בידי תאגיד בנקאי, לשם ניהול סיכונים אשראי של התאגיד הבנקאי או של הקבוצה הבנקאית, למאגר מידע מרכזי בקבוצה הבנקאית שיוקם לשם כך. "קבוצה בנקאית" מוגדרת בהצעה ככוללת את התאגיד הבנקאי וכל תאגיד שנשלט על-ידו. ההצעה לתיקון באה על מנת לאפשר לבנקים לעמוד בכללי באזל 2 המחייבים אותם לנהל את סיכוניהם על בסיס קבוצתי.

הצעת חוק החוזים האחידים (תיקון – קביעת שער מזערי להצמדה כתנאי מקפח), התשס"ט-2009

הצעת חוק פרטית שהונחה על שולחן הכנסת ביום 25 במאי 2009 במסגרתה נקבע, כי תנאי בחוזה אחיד לפיו תשלומי החוזה מוצמדים למדד מסוים אשר נקבע לו שער מזערי, הינו תנאי מקפח. אם וככל שהצעת החוק תתקבל, יהא על הבנק להיערך לה ולהתאים את מסמכיו המשפטיים אשר עונים להגדרת "חוזה אחיד" כאמור בחוק החוזים האחידים, התשמ"ג-1982, להוראות הצעת החוק.

הצעת חוק החוזים האחידים (תיקון - חובת ציון אישור ותנאים מהותיים), התשס"ט-2009

הצעת חוק פרטית שהונחה על שולחן הכנסת ביום 4 במאי 2009 שתכליתה לחייב עסקים, בין היתר, מתחומי התקשורת, הביטוח והבנקאות, לפרסם על גבי חוזים אחידים באופן בולט האם החוזה עבר בקרה של בית הדין לחוזים אחידים וכן לציין את המרכיבים המהותיים של החוזה האחיד בתחילתו ובאופן מודגש וברור. הצעת החוק אושרה בקריאה טרומית במליאת הכנסת ביום 8 ביולי 2009. אם וככל שהצעת החוק תתקבל, יהא על הבנק להיערך לה ולהתאים את מסמכיו המשפטיים אשר עונים להגדרת "חוזה אחיד" כאמור בחוק החוזים האחידים, התשמ"ג-1982, להוראות הצעת החוק.

הצעות חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון – ריבית על יתרת זכות), התשס"ט-2009

הצעות חוק פרטיות שהונחו על שולחן הכנסת ביום 1 באפריל 2009 וביום 25 למאי 2009 שתכליתן לחייב את הבנקים לשלם ריבית על סכומים הנצברים בחשבון עובר ושב של לקוחותיהם.

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון – הגבלת סכומי העמלות), התשס"ח-2008

הצעת חוק פרטית שהונחה על שולחן הכנסת ביום 1 באפריל 2009 שתכליתה להגביל במחיר מירבי של 1.5 שקלים חדשים מספר עמלות נפוצות כדוגמת "הפקדת מזומן ומשיכת מזומן" ו"פדיון שיק והפקדת שיק". בהצעת החוק נקבע עוד, כי בעד אותן עמלות יציע הבנק ללקוחותיו אפשרות לקבל סל עמלות במחיר של 18 שקלים חדשים או 10 שקלים חדשים לאוכלוסיות חלשות כדוגמת עולים חדשים, קשישים ומקבלי קצבאות. אם תתקבל הצעת החוק יהא בה כדי להשפיע על הכנסותיו של הבנק מגביית עמלות מלקוחותיו.

תזכיר הצעת חוק ממשלתית בעניין מניעת מפגעי אסבסט, התשס"ט-2008

תזכיר חוק שפורסם בחודש ינואר 2009, שמטרתו לצמצם ולמנוע חשיפה של הציבור הרחב למפגעי האסבסט על ידי קביעת הוראות המחייבות את הפסקת השימוש הקיים באסבסט פריך לאורך תקופה של מספר שנים שלאחר כניסת החוק לתוקף.

התזכיר מטיל, בין היתר, חובה לטפל במפגע אסבסט על מי שהמפגע נגרם במקום שהינו בבעלותו, בהחזקתו, בשליטתו או באחריותו. אם וככל שהחובה תפורש ככזו החלה אף על תאגידי בנקאיים והיה ותזכיר החוק יתגבש לכדי חוק מחייב, הרי שיהא על הבנק להביא זאת במכלול שיקוליו, במיוחד העסקיים, הן בעת שנכסים כלשהם ישועבדו לו להבטחת אשראי שהעמיד ללקוח פלוני והן כבעלים או כמחזיק של מבנים שבהם פועל הבנק עצמו.

עסקאות עם בעלי שליטה

א. לעניין הגדרת עסקה "חריגה" ועסקה "זניחה" ולעניין פירוט עסקאות שאינן חריגות – ראה פרק 9 (סעיף 9.3) לתשקיף הבנק שפורסם ביום 20 באוגוסט 2009- פירוט זה מחליף את האמור בנושא זה בדוחות השנתיים לשנת 2008 (עמודים 96-99).

ב. פירוט עסקאות חריגות:

• עסקה להגדלת סכום ההתחייבות לשיפוי נושאי משרה לעניין התשקיף

ביום 22 ביוני 2009 אושרה באסיפה הכללית של החברה עסקה להגדלת סכום ההתחייבות לשיפוי לטובת מי שיהנו מעת לעת לנושאי משרה בבנק ובחברות הבת של הבנק, במסגרת כתב התחייבות לשיפוי שאושר על ידי האסיפה הכללית של הבנק ביום 29 בדצמבר 2005 (להלן: "כתב ההתחייבות"), לעניין הצעה ו/או הנפקה של ניירות ערך באמצעות תשקיף, על כל הנובע מכך, כמפורט בסעיף (1) לנספח א' לכתב ההתחייבות וזאת בסך נוסף של 15 מיליון דולר (להלן: "סכום השיפוי הנוסף"), מעבר להתחייבות לשיפוי בסך של 35 מיליון דולר, הנקוב בכתב ההתחייבות האמור. סכום השיפוי הנוסף יוחד אך ורק לאירוע המפורט בסעיף (1) לנספח א' לכתב ההתחייבות הנ"ל (שענינו הצעה ו/או הנפקה של ניירות ערך באמצעות תשקיף). מובהר, כי השיפוי בקשר לאירועים הכלולים בסעיף (1) לנספח א' לכתב ההתחייבות יינתן תחילה מתוך סכום השיפוי הנוסף (15 מיליון דולר ארה"ב), וככל שיידרש שיפוי בגין אירוע מהסוג האמור העולה על סכום

השיפוי הנוסף, ישופו נושאי המשרה גם מתוך סכום ההתחייבות לשיפוי הקיים בסך 35 מיליון דולר ארה"ב. לפרטים נוספים בדבר עסקה זו ראה דוח מיידי מיום 14 במאי 2009 וכן דוח מיידי בדבר תוצאות האסיפה מיום 22 ביוני 2009.

לבעלי השליטה ששמותיהם מפורטים להלן עניין אישי בעסקה עקב הגדלת סכום השיפוי ביחס לעצמם ו/או לקרוביהם, המכהנים כדירקטורים בחברה: מר ישעיהו לנדאו, בעל השליטה בישיעיהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ, הנמנית על בעלי השליטה בבנק - ביחס להגדלת ההתחייבות לשיפוי לעצמו ולמר יגאל לנדאו (בנו); גב' רות מנור וגב' דרורה זכאי, בעלות השליטה בנכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ ונכסי שרודר בע"מ, הנמנות על בעלי השליטה בבנק - ביחס להגדלת ההתחייבות לשיפוי למר יצחק מנור (בעלה של גב' רות מנור) ולמר חיים אלמוג (חתנה של גב' דרורה זכאי בעת מתן השיפוי). העסקה אושרה כנדרש על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, במועדים 27 באפריל 2009 ו-30 באפריל 2009, בהתאמה.

● **התקשרות של החברה לנאמנות של הבנק (להלן: "החברה") להעברת שירותי נאמנות לאגרות חוב**

ביום 8 ביולי 2009 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק (בהמשך לאישור ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק מיום 19.3.09 ומיום 31.5.09, בהתאמה) התקשרות של החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ (להלן: "החברה לנאמנות") להעברת שירותי הנאמנות לסדרות תעודות התחייבות, כהגדרתן בסעיף 35א. לחוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968 לרבות תעודות התחייבות שהונפקו בהנפקה פרטית על ידי תאגידים שונים להם נותנת החברה לנאמנות שירותי נאמנות, לכלל פיננסים נאמנות 2007 בע"מ (להלן: "כלל נאמנות") בתמורה לסך של 1.89 מיליון ש"ח, שישולם בגין ההתקשרות, ככל שתועברנה כל סדרות תעודות ההתחייבות המפורטות בהסכם ההתקשרות, ובכפוף להתקיימות תנאים מתלים שנקבעו בו. ככל ששירותי הנאמנות לסדרה מסוימת לא יועברו, בהתאם לתנאי הסכם התקשרות, עקב אי קיום תנאים שנקבעו בהסכם לעניין העברת כל אחת מהסדרות, ינוכה סכום התמורה המגיעה בגינה מהתמורה שנקבעה במסגרת הסכם התקשרות. העברת שירותי הנאמנות של כל סדרת תעודות התחייבות, כפופה לתנאים המפורטים בשטרי הנאמנות שנחתמו בין החברה לנאמנות לבין החברה המנפיקה, לרבות אישור החברה המנפיקה להחלפה ו/או אישור בית המשפט להתפטרות הנאמן מכהונתו ו/או אישור בית המשפט למינוי כלל נאמנות כנאמן ו/או אישור אסיפת מחזיקי תעודות ההתחייבות למינוי כלל נאמנות כנאמן. לגב' רות מנור, הנמנית על בעלי השליטה בבנק באמצעות חברות שבבעלותה, עניין אישי בעסקה בשל היותה חברה, יחד עם בעלה, מר יצחק מנור, בגרעין השליטה של אי.די.בי אחזקות בע"מ, שהיא בעלת השליטה בכלל פיננסים בע"מ, חברת האם של כלל נאמנות. לפרטים נוספים בדבר העסקה ראה דוחות מיידיים שפרסם הבנק ביום 1 ביוני 2009 וביום 8 ביולי 2009.

● **רכישת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה (D&O) בבנק ובחברות הבנות**

ביום 21 באוקטובר 2009 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק (בהמשך לאישור ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק מיום 10 בספטמבר 2009) רכישת פוליסת ביטוח אחריות (D&O) לדירקטורים ולנושאי המשרה בבנק ובחברות הבנות של הבנק, בגבולות אחריות של 75 מיליון דולר ארה"ב לאירוע ולתקופה, וזאת לתקופה של 12 חודשים, החל מיום 15.9.09 ועד 14.9.10, בתמורה לפרמיה (כולל התמורה בגין "שירותי חזית" שיוענקו על ידי הפניקס חברה לביטוח בע"מ עד לגבולות האחריות הנקובים בפוליסה) בסך כולל שלא יעלה על 379,990 דולר ארה"ב.

לבעלי השליטה ששמותיהם מפורטים להלן עניין אישי או עשוי להיות עניין אישי בעסקה מתוקף היותם ו/או היות קרוביהם בהתאם למפורט להלן, דירקטורים בבנק ובחברות הבנות, המבוטחים על פי פוליסת הביטוח:

מר ישעיהו לנדאו, בעל השליטה בישעיהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ, הנמנית על בעלי השליטה בבנק – הינו בעל עניין אישי ביחס לרכישת פוליסת הביטוח למר ישעיהו לנדאו ולמר יגאל לנדאו, בנו. גב' רות מנור, בעלת השליטה בנכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ ונכסי שרודר בע"מ, הנמנית על בעלי השליטה בבנק - ביחס לרכישת פוליסת הביטוח למר יצחק מנור (בעלה של גב' רות מנור) וגב' דרורה זכאי, בעלת השליטה בנכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ ונכסי שרודר בע"מ, הנמנית על בעלי השליטה בבנק עשויה להיות בעלת עניין אישי ביחס לרכישת פוליסת הביטוח למר חיים אלמוג (חתנה לשעבר של גב' דרורה זכאי).

לפרטים נוספים בדבר העסקה ראה דוחות מיידים שפרסם הבנק ביום 15 בספטמבר 2009 וביום 22 באוקטובר 2009.

- **תשקיף ותשקיפי מדף -** באוגוסט 2009 פורסמו תשקיף ותשקיף מדף של הבנק אשר במסגרתם הוצעו מניות בדרך של זכויות לבעלי המניות הרגילות של הבנק (בהיקף של עד 150 מיליון ש"ח), וכן ניתן להציע שטרי הון נדחים אשר עשויים להימנות על ההון המשני העליון של הבנק, בכפוף לאישור הפיקוח על הבנקים. ביום 30 באוגוסט 2009 הושלמה הנפקת הזכויות, אשר הסתכמה בסך של 149 מיליון ש"ח נטו (לאחר קיזוז הוצאות הנפקה). יום תשלום דמי ניצול הזכויות היה ה- 14 בספטמבר 2009. למידע נוסף ראה באור 14(א). כמו כן, באוגוסט 2009 פורסם תשקיף מדף של חברת הבת אגוד הנפקות בע"מ אשר במסגרתו הוצעו אגרות חוב, כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון נדחים אשר עשויים להימנות על ההון המשני העליון של הבנק, בכפוף לאישור הפיקוח על הבנקים. ביום 9 בספטמבר 2009 השלימה החברה גיוס של כ- 357 מיליון ש"ח באמצעות הנפקת שטרי הון נדחים. למידע נוסף ראה באור 14(ב).

- **מיתוג הבנק -** בנק אגוד ביצע תהליך של מיתוג מחודש. המיתוג החדש כולל שינוי הלוגו של הבנק, שינוי הצבעים ושימוש בשפה תקשורתית מעודכנת. המיתוג החדש משתלב בתוכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק, במסגרתה אופיינו קהלי היעד המרכזיים וגובשו ערכי המותג. באמצעות שינוי המיתוג מתכוון הבנק לחזק את נוכחותו במגזר משקי הבית, תוך שיפור מודעות הציבור לבנק, וזאת בנוסף לפיתוח כלים עסקיים ושיווקיים לצורך גיוס לקוחות חדשים. המיתוג החדש הושק במועד פרסום הדוחות הכספיים החצי שנתיים.

- **קוד אתי –** באוגוסט 2009 הסתיים תהליך פיתוח קוד אתי ארגוני בבנק אגוד. קוד אתי הינו מכלול של ערכים וכללי התנהגות, המהווים מצפן להתנהגות אתית לכל העובדים והמנהלים. עקרונות הקוד אמורים לספק מסגרת להתנהגות אתית ראויה. הקוד גובש ונכתב בתהליך מקיף תוך שיתוף גורמים שונים, בהם בעלי מניות, דירקטורים, מנהלים, עובדים, לקוחות וספקים, ומתוך הבנה עמוקה של אחריות הבנק מעצם היותו בנק וכארגון הפועל בתוך החברה בישראל. הקוד האתי מורכב מחמישה ערכים מובילים והם: מקצועיות, שירות, מצינות, הוגנות ויושרה, כבוד הדדי ויחס אישי. הדירקטוריון והנהלת הבנק רואים חשיבות בתהליך ההטמעה של הקוד האתי ביחידות הבנק ובהפיכתו לחלק משגרת העבודה והתרבות הארגונית של הבנק.

גילוי בדבר המבקר הפנימי

פרטים בדבר המבקר הפנימי, דרך מינויו, כפיפותו הארגונית, תוכנית עבודת הביקורת, עריכת הביקורת, הגישה למידע והערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי נכללו בדוח השנתי לשנת 2008 ולא חל בהם שינוי. מספר המשרות הממוצע בשנת 2009:

מבקר פנימי ראשי 1

עובדי ביקורת 13.5

מבקרי חברות בנות 1

דוח המבקר הפנימי למחצית הראשונה של שנת 2009 הוגש ונדון בישיבת ועדת הביקורת ביום 19.8.09.

הדירקטוריון

- ביום 30 ביוני 2009:
 - מר נתן שרוני סיים כהונה שנייה כדירקטור חיצוני בבנק ופרש מהדירקטוריון.
 - מר עוזי ורדי-זר מונה ליו"ר ועדת ביקורת, במקומו של מר שרוני.
 - מר זאב אבלס מונה ליו"ר ועדת מאזן, במקומו של מר ורדי-זר.
- ביום 27 באוגוסט 2009, מונה הדירקטור מר יעקב ליפשיץ כחבר ועדת הביטוח והדירקטור מר גיורא מורג מונה כחבר ועדת שכר ותעסוקה.
- במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה קיים הדירקטוריון 17 ישיבות במליאתו ו- 53 ישיבות של ועדות הדירקטוריון השונות.

נושאי משרה בכירה

באפריל 2009 הודיעה גב' רחלי פרידמן, היועצת המשפטית הראשית של הבנק, על פרישתה מהבנק ביום 10 באוקטובר 2009. דירקטוריון הבנק מודה לגב' פרידמן ומאחל לה הצלחה בהמשך דרכה. ביולי 2009 מונתה ד"ר מוריה הופטמן-דורון ליועצת המשפטית הראשית של הבנק, החל מיום 1 בספטמבר 2009.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

לא חל שינוי לעומת הדוח השנתי של 2008.

בקורות ונהלים

בדוחות הכספיים השנתיים של 2008 פורטו בהרחבה הוראות בנק ישראל בקשר ליישום סעיפי 302 ו-404 לחוק "Sarbanes Oxley" (להלן: "Sox"). כמו כן פורט אופן יישומם בבנק. במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 המשיך הבנק בעדכון ותחזוקה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, כפי שנקבע בתכנית עבודה ייעודית לנושא ה- Sox לשנת 2009, אשר אושרה על ידי דירקטוריון הבנק.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק בשיתוף עם המנכ"ל והחשבונאית הראשית של הבנק, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנכ"ל והחשבונאית הראשית הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון המסתיים ביום 30 בספטמבר 2009 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

חיים פרייליכמן

מנהל כללי ראשי

זאב אבלס

יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 26 בנובמבר 2009.

נתונים על שינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי החליפין

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2008	2009	2008	2009	
	%	%	%	%	
4.51	5.00	3.62	2.10	2.44	שיעור שינוי מדד המחירים ה"ידוע" :
דולר של ארה"ב					
(1.14)	(11.05)	(1.16)	2.06	(4.11)	שיעור שינוי נומינלי:
אירו					
(6.39)	(11.65)	4.01	(5.39)	(0.45)	שיעור שינוי נומינלי:

נתונים נבחרים מהדוחות הכספיים המאוחדים (במיליוני ש"ח)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר

שינוי	2008	2009	
			רווחיות
5.1%	449	472	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
71.4%	49	84	הפרשה לחובות מסופקים
-3.0%	400	388	רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
23.0%	191	235	הכנסות תפעוליות ואחרות
-0.2%	459	458	הוצאות תפעוליות ואחרות
13.3%	75	85	רווח נקי מפעולות רגילות
10.7%	75	83	רווח נקי
	6.2%	6.7%	תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי ⁽¹⁾

שינוי	31 בדצמבר 2008	30 בספטמבר 2009	
			מאזן
2.6%	18,539	19,013	אשראי לציבור
-32.7%	6,920	4,659	ניירות ערך
-7.2%	27,799	25,801	פקדונות הציבור
22.2%	1,569	1,917	הון עצמי
-9.1%	34,103	30,984	סך כל המאזן

יחסים פיננסיים

4.6%	6.2%	הון עצמי לסך כל המאזן
39.9%	51.3%	הכנסות תפעוליות ואחרות לסך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
75.7%	64.8%	הוצאות תפעוליות ואחרות לסך כל ההכנסות
0.5%	0.6%	הוצאות בגין הפרשה לחובות מסופקים מתוך האשראי לציבור ⁽¹⁾
11.5%	14.5%	הון לרכיבי סיכון

(1) על בסיס שנתי.

שיעורי הכנסה והוצאה לפי בסיסי הצמדה - מאוחד (1)

סכומים מדווחים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (לא מבוקר)				לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (לא מבוקר)			
2008				2009			
שיעור הכנסה (הוצאה)	ללא השפעת כולל השפעת נגזרים (3)	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת (2)	שיעור הכנסה (הוצאה)	ללא השפעת כולל השפעת נגזרים (3)	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת (2)
ב-%	ב-%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	ב-%	ב-%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
5.35		219	16,695	2.56		122	19,246
		27	2,779			9	1,588
5.15		246	19,474	2.54		131	20,834
	(3.76)	(151)	16,297		(0.87)	(36)	16,661
		(22)	1,865			(6)	2,205
	(3.86)	(173)	18,162		(0.89)	(42)	18,866
1.29	1.59			1.65	1.69		
12.43		139	4,676	13.89		144	4,357
		5	7			2	102
12.88		144	4,683	13.75		146	4,459
	(11.51)	(103)	3,731		(12.91)	(116)	3,765
		(10)	654			(15)	633
	(10.71)	(113)	4,385		(12.46)	(131)	4,398
2.17	0.92			1.29	0.98		
9.69		196	8,382	(10.90)		(174)	6,116
		(134)	8,990			(159)	7,345
1.44		62	17,372	(9.53)		(333)	13,461
	(2.62)	(52)	8,022		11.42	217	7,266
		25	9,294			135	6,301
	(0.63)	(27)	17,316		9.98	352	13,567
0.81	7.07			0.45	0.52		

מטבע ישראלי לא צמוד

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

התחייבויות

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית

מטבע ישראלי צמוד למדד

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

התחייבויות

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית

מטבע חוץ (5)

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

התחייבויות

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית

מטבע חוץ - נומינלי ב- \$ ארה"ב (5)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (לא מבוקר)				לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (לא מבוקר)			
2008				2009			
שיעור הכנסה (הוצאה)	ללא השפעת כולל השפעת נגזרים (3)	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת (2)	שיעור הכנסה (הוצאה)	ללא השפעת כולל השפעת נגזרים (3)	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת (2)
ב-%	ב-%	במיליוני \$	במיליוני \$	ב-%	ב-%	במיליוני \$	במיליוני \$
3.69		22	2,417	2.03		8	1,591
		23	2,590			6	1,913
3.64		45	5,007	1.61		14	3,504
	(2.62)	(15)	2,313		(0.42)	(2)	1,892
		(22)	2,677			(6)	1,641
	(3.00)	(37)	4,990		(0.91)	(8)	3,533
0.64	1.07			0.70	1.61		

מטבע חוץ (5)

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

התחייבויות

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר נכיו היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים.
- (3) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
- (4) א. מהיתרה הממוצעת של אגרות חוב זמינות למכירה ושל אגרות חוב למסחר נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב. לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009 במגזר הלא צמוד נוכה סך של 9.6 מיליוני ש"ח, במגזר הצמוד מדד נוכה סך של 29.3 מיליוני ש"ח ובמגזר מטבע חוץ נוסף סך של 3.1 מיליוני ש"ח (לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008 במגזר הלא צמוד נוסף סך של 15.5 מיליוני ש"ח, במגזר הצמוד מדד נוסף סך של 30.8 מיליוני ש"ח, ובמגזר מטבע חוץ נוסף סך של 9.9 מיליוני ש"ח).
 ב. למעט מכשירים נגזרים.
- (5) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (6) לרבות רווחים והפסדים ממכירת השקעות באגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר.
- (7) יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (לא מבוקר)

2008				2009			
שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה (2) ממוצעת ממוצעת ש"ח	שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה (2) ממוצעת ממוצעת ש"ח
ללא השפעת נגזרים (3)	כולל השפעת נגזרים (3)			ללא השפעת נגזרים (3)	כולל השפעת נגזרים (3)		
ב-%	ב-%			ב-%	ב-%		
	7.66	554	29,753		1.24	92	29,719
		(102)	11,776			(148)	9,035
4.43		452	41,529	(0.58)		(56)	38,754
	(4.44)	(306)	28,050		0.94	65	27,692
		(7)	11,813			114	9,139
(3.18)		(313)	39,863	1.93		179	36,831
<u>1.25</u>	<u>3.22</u>			<u>1.35</u>	<u>2.18</u>		
		6				7	
		(3)				25	
		142				155	
		(22)				(26)	
		<u>120</u>				<u>129</u>	
			29,753				29,719
			909				508
			34				83
			(66)				(72)
			<u>30,630</u>				<u>30,238</u>
			28,050				27,692
			941				623
			542				829
			<u>29,533</u>				<u>29,144</u>
			1,097				1,094
			801				794
			216				180
			<u>1,682</u>				<u>1,708</u>

סך הכל
נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (4)
השפעת נגזרים (3)
סה"כ נכסים

התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון
השפעת נגזרים (3)
סה"כ התחייבויות
פער ריבית

בגין אופציות
עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות (6)
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
הפרשה לחובות מסופקים (לרבות הפרשה כללית ונוספת)
רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים

סך הכל
נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (4)
נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים (7)
נכסים כספיים אחרים
הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים
סך כל הנכסים הכספיים

סך הכל
התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון
התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים (7)
התחייבויות כספיות אחרות
סך כל ההתחייבויות הכספיות

סך הכל עודף נכסים כספיים על התחייבויות כספיות
נכסים לא כספיים
התחייבויות לא כספיות
סך כל האמצעים ההוניים

שיעורי הכנסה והוצאה לפי בסיסי הצמדה - מאוחד (1)

סכומים מדווחים

2008				2009			
שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת (2) במיליוני ש"ח	שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת (2) במיליוני ש"ח
ללא השפעת נגזרים (3) %	כולל השפעת נגזרים (3) %			ללא השפעת נגזרים (3) %	כולל השפעת נגזרים (3) %		
5.13		642	16,782			384	18,790
		97	3,487	2.73		28	1,913
4.89		739	20,269	2.66		412	20,703
	(3.62)	(445)	16,468		(1.01)	(129)	17,004
		(80)	2,770			(18)	1,788
	(3.66)	(525)	19,238	(1.04)		(147)	18,792
1.23	1.51			1.62	1.72		
10.75		355	4,461	8.79		285	4,370
		7	26			5	56
10.90		362	4,487	8.83		290	4,426
	(9.25)	(261)	3,805		(7.84)	(223)	3,829
		(41)	480			(60)	621
	(9.51)	(302)	4,285	(8.57)		(283)	4,450
1.39	1.50			0.26	0.95		
(12.57)		(798)	8,326	3.35		176	7,037
		1,385	10,421			263	8,555
4.20		587	18,747	3.77		439	15,592
	13.44	820	7,992		(2.58)	(146)	7,570
		(1,321)	10,709			(212)	8,243
	(3.59)	(501)	18,701	(3.03)		(358)	15,813
(8) 0.61	0.87			(8) 0.74	0.77		

מטבע ישראלי לא צמוד

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

התחייבויות

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית

מטבע ישראלי צמוד למדד

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

התחייבויות

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית

מטבע חוץ (5)

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

התחייבויות

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית

מטבע חוץ - נומינלי ב- \$ ארה"ב (5)

2008				2009			
שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת (2) במיליוני \$	שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת (2) במיליוני \$
ללא השפעת נגזרים (3) %	כולל השפעת נגזרים (3) %			ללא השפעת נגזרים (3) %	כולל השפעת נגזרים (3) %		
4.02		71	2,364			29	1,764
		70	2,956	2.20		42	2,147
3.55		141	5,320	2.43		71	3,911
	(3.07)	(52)	2,266		(1.05)	(15)	1,901
		(63)	3,037			(36)	2,069
	(2.90)	(115)	5,303	(1.72)		(51)	3,970
0.65	0.95			0.71	1.15		

מטבע חוץ (5)

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

התחייבויות

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים.
- (3) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
- (4) א. מהיתרה הממוצעת של אגרות חוב זמינות למכירה ושל אגרות חוב למסחר נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב. לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009 במגזר הלא צמוד נוכה סך של 11.3 מיליוני ש"ח, במגזר הצמוד מדד נוסף סך של 20.5 מיליוני ש"ח ובמגזר מטבע חוץ נוסף סך של 5.7 מיליוני ש"ח (לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008 במגזר הלא צמוד נוסף סך של 8.9 מיליוני ש"ח, במגזר הצמוד מדד נוסף סך של 17.2 מיליוני ש"ח, ובמגזר מטבע חוץ נוסף סך של 5.9 מיליוני ש"ח).
ב. למעט מכשירים נגזרים.
- (5) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (6) לרבות רווחים והפסדים ממכירת השקעות באגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר.
- (7) יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).
- (8) עליה במרווח במס"ח נובעת בעיקר משער חליפין ממוצע גבוה לעומת תקופה מקבילה אשתקד.

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (לא מבוקר)

2008				2009			
שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה (2) ממוצעת ממוצעת ש"ח	שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה (2) ממוצעת ממוצעת ש"ח
ללא השפעת נגזרים (3)	כולל השפעת נגזרים (3)			ללא השפעת נגזרים (3)	כולל השפעת נגזרים (3)		
ב-%	ב-%		במיליוני ש"ח	ב-%	ב-%		במיליוני ש"ח
	0.90	199	29,569		3.75	845	30,197
		1,489	13,934			296	10,524
5.21		1,688	43,503	3.75		1,141	40,721
	0.54	114	28,265		(2.34)	(498)	28,403
		(1,442)	13,959			(290)	10,652
(4.22)		(1,328)	42,224	(2.70)		(788)	39,055
<u>0.99</u>	<u>1.44</u>			<u>1.05</u>	<u>1.41</u>		
		15				23	
		74				96	
		449				472	
		(49)				(84)	
		<u>400</u>				<u>388</u>	
			29,569				30,197
			996			1,007	
			34			175	
		(67)				(72)	
		<u>30,532</u>				<u>31,307</u>	
			28,265				28,403
		1,014				1,141	
		215				704	
		<u>29,494</u>				<u>30,248</u>	
			1,038			1,059	
			850			779	
			246			154	
		<u>1,642</u>				<u>1,684</u>	

סך הכל
 נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (4)
 השפעת נגזרים (3)
 סה"כ נכסים התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון השפעת נגזרים (3)
 סה"כ התחייבויות פער ריבית

בגין אופציות עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות (6)
 רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים הפרשה לחובות מסופקים (לרבות הפרשה כללית ונוספת) רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים

סך הכל
 נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (4)
 נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים (7)
 נכסים כספיים אחרים הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים סך כל הנכסים הכספיים

סך הכל
 התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים (7)
 התחייבויות כספיות אחרות סך כל ההתחייבויות הכספיות סך הכל עודף נכסים כספיים על התחייבויות כספיות נכסים לא כספיים התחייבויות לא כספיות סך כל האמצעים ההוניים

תוספת ב'

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 30 בספטמבר 2009 - מאוחזר
סכומים מדווחים

לימים 31 בדצמבר	2008		2009		לימים 30 בספטמבר										עם דרישה עד תודש	עם דרישה עד תודש
	מטר שיעור חיים	מטר שיעור חיים	מטר שיעור חיים	מטר שיעור חיים	סך הכל	ללא תקופת פריט	מטר 20 שנים	מטר 10 שנים עד 20 שנים	מטר 5 שנים עד 10 שנים	מטר 3 שנים עד 5 שנים	מטר 3 שנים עד 3 שנים	מטר 3 חודשים עד שנה	מטר 3 חודשים עד 3 חודשים	עם דרישה עד תודש		
0.2	6.00	0.4	5.10	0.4	19,620	122	2	4	478	242	405	852	1,029	16,486		
0.2	4.44	0.4	3.40	0.4	17,277	79	1	5	568	294	371	892	774	14,293		
0.0	1.56	0.0	1.70	0.0	2,343	43	1	(1)	(90)	(52)	34	(40)	255	2,193		
					1,011	-	-	-	-	-	(14)	256	421	348		
					(238)	-	-	-	-	-	8	44	(4)	(286)		
					3,116	43	1	(1)	(90)	(52)	28	260	672	2,255		
					-	3,116	3,073	3,072	3,073	3,163	3,215	3,187	2,927	2,255		
4.0	4.30	4.5	3.93	4.5	4,904	1	25	493	1,301	839	1,424	639	151	31		
3.1	4.01	3.5	3.89	3.5	4,219	7	11	221	794	937	1,567	521	115	46		
0.9	0.29	1.0	0.04	1.0	685	(6)	14	272	507	(98)	(143)	178	36	(15)		
					(517)	-	-	-	(3)	(13)	74	(57)	(518)	-		
					168	(6)	14	272	504	(111)	(69)	61	(482)	(15)		
					-	168	174	160	(112)	(616)	(505)	(436)	(497)	(15)		
0.2	3.82	0.4	6.27	0.4	5,730	24	-	3	153	75	127	926	850	3,572		
0.1	2.00	0.2	1.08	0.2	7,409	1	-	3	53	19	54	1,328	1,648	4,306		
0.1	1.82	0.2	5.19	0.2	(1,679)	23	-	3	100	56	73	(402)	(798)	(734)		
					(494)	-	-	-	3	13	(60)	(199)	97	(348)		
					238	-	-	-	-	-	(8)	(44)	4	286		
					(1,935)	23	-	3	103	69	5	(645)	(697)	(796)		
					-	(1,935)	(1,958)	(1,958)	(1,961)	(2,064)	(2,133)	(2,138)	(1,493)	(796)		
0.7	1.1	1.1	0.8	1.1	30,984	877	27	500	1,932	1,156	1,956	2,417	2,030	20,089		
0.5	0.8	0.8	0.8	0.8	29,067	249	12	226	1,415	1,250	1,992	2,741	2,537	18,645		
0.2	0.3	0.3	0.3	0.3	1,917	628	15	274	517	(94)	(36)	(324)	(507)	1,444		
					-	628	15	274	517	483	577	613	937	1,444		

מטבע עשראלי, לא צמוד
סך הכל נכסים
סך הכל התחייבויות
סך הכל התחייבויות הפרט
השפעת עסקאות עתידיות והתקשרויות מיוחדות אופציות לשינויים בשיעורי החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר החשיפה המצטברת במגזר מטבע חוץ
סך הכל נכסים
סך הכל התחייבויות הפרט
השפעת עסקאות עתידיות והתקשרויות מיוחדות אופציות לשינויים בשיעורי החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר החשיפה המצטברת במגזר מטבע חוץ
סך הכל נכסים
סך הכל התחייבויות הפרט
השפעת עסקאות עתידיות והתקשרויות מיוחדות אופציות לשינויים בשיעורי החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר החשיפה המצטברת במגזר מטבע חוץ

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד

סכומים מדווחים

ליום 30 בספטמבר 2009 (לא מבוקר)

סיכון אשראי מאזני (1)	סיכון אשראי חוץ מאזני (2)	סיכון אשראי כולל לציבור	ההוצאה התקופתית בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	יתרות חובות בעייתיים (3)	
91	86	177	- *	1	חקלאות
1,719	1,444	3,163	12	106	תעשייה
1,215	933	2,148	24	228	יהלומים
3,236	3,476	6,712	16	184	בינוי ונדל"ן
136	15	151	-	-	חשמל ומים
1,365	650	2,015	9	26	מסחר
332	120	452	- *	1	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
225	190	415	2	6	תחבורה ואחסנה
194	132	326	1	9	תקשורת ושרותי מחשב
4,288	3,245	7,533	11	398	שרותים פיננסיים
949	533	1,482	1	22	שרותים עסקיים אחרים
369	333	702	- *	5	שרותים ציבוריים וקהילתיים
4,583	-	4,583	1	43	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
1,344	1,540	2,884	6	29	אנשים פרטיים - אחר
20,046	12,697	32,743	83	1,058	סך הכל בגין פעילות לווים בארץ
92	11	103	-	-	בגין פעילות לווים בחו"ל
20,138	12,708	32,846	83	1,058	סך הכל
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:					
106	-	106	-	14	תנועות התיישבות ⁽⁴⁾
143	103	246	-	-	רשויות מקומיות ⁽⁵⁾

* סכומים נמוכים מ - 500 אלפי ש"ח.

- (1) אשראי לציבור, כולל השקעות באיגרות חוב של הציבור בסך 790 מיליון ש"ח ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך 263 מיליון ש"ח.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.
- (3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
- (4) קיבוצים ומושבים, ארגונים איזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועות התיישבות.
- (5) לרבות תאגידים בשליטתם.

סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי הפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד

סכומים מדווחים

ליום 30 בספטמבר 2008 (לא מבוקר)

סיכון אשראי מאזני (1)	סיכון אשראי חוץ מאזני (2)	סיכון אשראי כולל לציבור	ההוצאה התקופתית בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	יתרות חובות בעייתיים (3)	
97	53	150	-	3	חקלאות
1,638	2,878	4,516	2	81	תעשייה
1,798	1,131	2,929	21	211	יהלומים
3,939	3,604	7,543	9	137	בינוי ונדל"ן
172	104	276	-	-	חשמל ומים
1,364	1,160	2,524	3	22	מסחר
242	103	345	* -	7	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
208	281	489	1	2	תחבורה ואחסנה
338	302	640	-	9	תקשורת ושרותי מחשב
4,187	4,178	8,365	3	290	שרותים פיננסיים
905	464	1,369	2	14	שרותים עסקיים אחרים
336	185	521	* -	2	שרותים ציבוריים וקהילתיים
3,978	-	3,978	(1)	50	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
1,383	1,812	3,195	5	32	אנשים פרטיים - אחר
20,585	16,255	36,840	45	860	סך הכל בגין פעילות לווים בארץ
126	17	143	-	-	בגין פעילות לווים בחו"ל
20,711	16,272	36,983	45	860	סך הכל כללי

סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:

112	-	112	-	22	תנועות התיישבות ⁽⁴⁾
139	18	157	-	-	רשויות מקומיות ⁽⁵⁾

* סכומים נמוכים מ - 500 אלפי ש"ח.

- (1) אשראי לציבור, כולל השקעות באיגרות חוב של הציבור בסך 691 מיליון ש"ח ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך 635 מיליון ש"ח.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.
- (3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
- (4) קיבוצים ומושבים, ארגונים איזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועות התיישבות.
- (5) לרבות תאגידים בשליטתם.

סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי הפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד

סכומים מדווחים

ליום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר)

סיכון אשראי מאזני (1)	סיכון אשראי חוץ מאזני (2)	סיכון אשראי כולל לציבור	ההוצאה התקופתית בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	יתרות חובות בעייתיים (3)	
98	51	149	- *	1	חקלאות
1,641	1,873	3,514	4	66	תעשייה
1,569	1,275	2,844	22	322	יהלומים
3,641 **	3,464	7,105	15	147	בינוי ונדל"ן
190	105	295	-	-	חשמל ומים
1,226	898	2,124	5	21	מסחר
292	67	359	- *	2	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
248 **	288	536	1	22	תחבורה ואחסנה
432	320	752	- *	9	תקשורת ושרותי מחשב
3,964 **	5,212	9,176	34	448	שרותים פיננסיים
927	451	1,378	2	10	שרותים עסקיים אחרים
323	217	540	- *	1	שרותים ציבוריים וקהילתיים
4,032	-	4,032	(1)	48	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
1,257 **	1,872	3,129	8	46	אנשים פרטיים - אחר
19,840	16,093	35,933	90	1,143	סך הכל בגין פעילות לווים בארץ
136	20	156	-	-	בגין פעילות לווים בחו"ל
19,976	16,113	36,089	90	1,143	סך הכל כללי

סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:

136	-	136	-	27	תנועות התיישבות ⁽⁴⁾
131	69	200	-	-	רשויות מקומיות ⁽⁵⁾

* סכומים נמוכים מ - 500 אלפי ש"ח.
** סווג מחדש

(1) אשראי לציבור, כולל השקעות באיגרות חוב של הציבור בסך 662 מיליון ש"ח ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך 704 מיליון ש"ח.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.

(3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים.

כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.

(4) קיבוצים ומושבים, ארגונים איזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועות התיישבות.

(5) לרבות תאגידים בשליטתם.

סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי הפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

תוספת ד'

חשיפות למדינות זרות ליום 30 בספטמבר 2009 - מאוחד (1)

סכומים מדווחים

א. מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מהון, לפי הנמון

חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה חוץ מאזנית (2)		חשיפה מאזנית של השלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים				חשיפה מאזנית של השלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים				חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
	מדינה:	סך חשיפה	יחרת	סך כל	נטו לאחר ניכוי	ניכוי בגין	ניכוי ניכוי	לפני ניכוי	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית		חשיפה מאזנית		
לפרעון	לפרעון	סיכון אשראי	יתרת	סך כל	נטו לאחר ניכוי	ניכוי בגין	ניכוי ניכוי	לפני ניכוי	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	לממשלות (3)	לבנקים	לאחרים
מעל	עד	חוץ מאזני	חובות	החשיפה	התחייבויות	התחייבויות	התחייבויות	התחייבויות	מקומיות	מקומיות	מקומיות	לממשלות (3)	לבנקים	לאחרים
שנה	שנה	בעיית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	לממשלות (3)	לבנקים	לאחרים
55	383	-	304	*	438	-	-	-	56	382	-	ברטיניה		
75	280	-	49	-	355	-	-	-	163	192	-	צרפת		
35	273	-	84	2	308	-	-	-	222	86	-	שווייץ		
195	733	-	593	1	928	-	-	-	296	628	4	אחרות		
360	1,669	-	1,030	3	2,029	-	-	-	737	1,288	4	סך כל החשיפות למדינות זרות		
15	61	-	59	-	76	-	-	-	68	4	4	סך החשיפות למדינות LDC		

שורת "סך הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תתן מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים"; הסכום נכלל בשורת "אחרות" בטבלה לעיל. ראה הערה (5) להלן.

חשיפה למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים; חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבי המדינה הזרה, למעט החשיפה המאזנית של שלוחות באותה מדינה זרה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות חשיפה מבוצע עד לגובה החשיפה).

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לאורך מגבלת חבות של זוהר.
- (3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (4) יתרת חובות בעייתיים בניכוי חובות המסוים בטחונות המותרים לניכוי לאורך מגבלות על חבות של זוהר ושלי קבוצת לויים. לא כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
- (5) היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסווג על פי חושבות הערב נכלל בסכום זה חברות ישראליות אשר מערבים לחוב (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון ממדינות אלה.
- לגבי מדינות LDC, הבנק אינו מסתמך רק על ערבות זו אלא בעיקר על בטחונות אחרים כולל בטחונות שאינם נזילים. הבנק אינו נותן באופן ישיר אשראי או ממתן פרויקטים של מדינות LDC.
- (6) ראה פירוט בגילויי בדבר "חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים" בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" בדוח הדירקטוריון.

תוספת ד' (המשך)

חשיפות למדינות זרות ליום 30 בספטמבר 2009 - מאוחד

סכומים מדווחים

ב. מידע בדבר מדינות שטר החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמור

מדינת החשיפה - ארה"ב
סך החשיפה המאזינית המצרפית בחלק זה הינו בסך 301 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2009

ג. מידע בדבר חשיפה מאזינית למדינות זרות עם בעיות חיליות (4):

יתרות מאזינות			
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום	
30 בספטמבר 2009		30 בספטמבר 2009	
הודו	טורקיה	הודו	טורקיה
99	4	72	4
(38)	*	(20)	*
(5)	*	4	*
56	4	56	4

סכום החשיפה בתחילת תקופת הדיווח
שניתיים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
שניתיים אחרים
סכום חשיפה בסוף הרבעון

במסגרת הגילוי האמור נכללו מדינות העונות על הקריטריונים המפורטים להלן:

- (1) מדינות שקיבלו סיוע מקרן המטבע הבינלאומית - (IMF).
- (2) המדינות מזדווגות CCC ומטה בסוכנות דירוג בינלאומית S&P.
- (3) המדינה מסווגת על ידי הבנק העולמי בקבוצת הנכסה נמוכה או בינונית.
- (4) היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסווג על פי תושבות הערב נכלל בסכום זה חברות ישראליות אשר הערבים לחובן (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון ממדינות אלה. לגבי מדינות עם בעיות חיליות, הבנק אינו מסתמך רק על ערבות זו אלא בעיקר על בטחונות אחרים כולל בטחונות שאינם חיליים. הבנק אינו נותן באופן ישיר אשראי או מממן פרויקטים של מדינות עם בעיות חיליות.

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

תוספת ד' (המשך)

חשיפות למדינות זרות ליום 31 בדצמבר 2008 - מאוחד (1)
סכומים מדוחים

מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות זרות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מהון. לפי הנמון

חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה חוץ מאזנית (2)		חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד		חשיפה מאזנית של שלוחות זרה לתושבים מקומיים		חשיפה מאזנית של שלוחות זרה לתושבים מקומיים		חשיפה מאזנית		חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה מאזנית מעבר לגבול	לממשלות (3) לאחרים * במיליוני ש"ח	למדינה
	מזה:	מזה:	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית				
לפרעון מעל שנה *	לפרעון מעל שנה *	סך חשיפה חוץ מאזנית	סך חשיפה חוץ מאזנית	ינתר חובות	סך כל החשיפה	נטו לאחר ניכוי	נטו לאחר ניכוי	ניכוי בגין	ניכוי	לפני ניכוי	לפני ניכוי	לפני ניכוי	לאחרים *	לבנקים
195	1,157	399	-	4	1,352	-	-	-	-	79	912	361	79	912
170	764	713	-	4	934	-	-	-	-	71	863	-	71	863
108	547	-	-	-	655	-	-	-	-	1	654	-	1	654
81	425	-	-	1	506	-	-	-	-	177	329	-	177	329
1	468	-	-	2	469	-	-	-	-	232	237	-	232	237
43	614	-	-	-	657	-	-	-	-	261	392	4	261	392
598	3,975	-	-	7	4,573	-	-	-	-	821	3,387	365	821	3,387
17	94	-	-	-	111	-	-	-	-	106	1	4	106	1

שורת "סך הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי. תזין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים"; הסכום נכלל בשורת "אחרות" בטבלה לעיל. ראה הערה (5) להלן.

חשיפה למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים; חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבי המדינה הזרה, למעט החשיפה המאזנית של שלוחות באותה מדינה זרה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של השירותים של שלוחות באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי החייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערביות, בטחונות נזילים ונזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לוח.
- (3) ממשלות, מוסדות רשמיים וبنקים מרכזיים.
- (4) יתרת חובות בעייתיים בניכוי חובות המנוסים בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לוח ושל קבוצת לווים. לא כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
- (5) היות על פי כללי ההוראה הסיכון מסווג על פי תושבות הערב נכלל בסכום זה חברות ישראליות אשר הערבים לחוב (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון ממדינות אלה.
- (6) לגבי מדינות LDC, הבנק אינו מסתמך רק על ערבות זו אלא בעיקר על בטחונות אחרים כולל בטחונות שאינם נזילים. הבנק אינו נתון באופן ישיר אשראי או מממן פרויקטים של מדינות LDC. ראה פירוט בגילוי בדבר "חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים" בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" בדוח הדיוקטוריון.

* חוגג מתדש

הצהרה (Certification)

אני, חיים פרייליכמן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2009 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי¹. וכן;
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן;
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן;

¹ כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

- (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן;
- (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

חיים פרייליכמן
מנהל כללי ראשי
26 בנובמבר 2009

הצהרה (Certification)

אני, נטע אברהמוב ביטן, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2009 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי¹. וכן:
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידיים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידיים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן;
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן;

¹ כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

- (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן;
- (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

נטע אברהמוב ביטן
חשבונאית ראשית
26 בנובמבר 2009

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק אגוד לישראל בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק אגוד לישראל בערבון מוגבל וחברות הבנות שלו (להלן "הבנק"), הכולל את המאזן התמציתי ביניים המאוחד ליום 30 בספטמבר 2009 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלשה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות "דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי לתקופות הביניים התמציתי של חברות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ-0.21% מכלל הנכסים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2009, והכנסותיהן הכלולות באיחוד מהוות כ-0.95% וכ-0.81% מכלל ההכנסות המאוחדות לתקופות של תשעה ושלשה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. כמו כן, לא סקרנו את המידע הכספי לתקופות הביניים התמציתי של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני אשר ההשקעה בהן הינה כ-1 מיליוני ש"ח ליום 30 בספטמבר 2009 וחלקו של הבנק ברווחיהן (הפסדיהן) הינו כ-0.5 מיליוני ש"ח וכ-0.1 (0.1) מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלשה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. המידע הכספי לתקופות הביניים התמציתי של אותן חברות נסקר על ידי רואי חשבון אחרים שדוחות הסקירה שלהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת למידע הכספי בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישמו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור ב.6.14) בדוחות הכספיים בדבר התחייבויות תלויות.

סומך חייקין
רואי חשבון

26 בנובמבר 2009

תמצית מאזנים מאוחדים ליום

סכומים מדווחים

31 בדצמבר 2008 (מבוקר)	30 בספטמבר 2008 (לא מבוקר)	30 בספטמבר 2009 (לא מבוקר) במיליוני ש"ח	
			נכסים
5,146	4,335	5,910	מזומנים ופקדונות בבנקים
6,920	5,584	4,659	ניירות ערך
11	34	336	ניירות ערך שנשאלו
18,539	19,314	19,013	אשראי לציבור
-	-	186	אשראי לממשלה
16	16	1	השקעה בחברות מוחזקות
356	336	347	בנינים וציוד
3,115	1,422	532	נכסים אחרים
<u>34,103</u>	<u>31,041</u>	<u>30,984</u>	סך כל הנכסים
			התחייבויות והון
27,799	26,032	25,801	פקדונות הציבור
177	124	277	פקדונות מבנקים
1	1	1	פקדונות הממשלה
1,323	1,356	1,699	כתבי התחייבות נדחים ותעודות פקדון
3,234	1,931	1,289	התחייבויות אחרות
32,534	29,444	29,067	סך כל ההתחייבויות
1,569	1,597	1,917	הון עצמי
<u>34,103</u>	<u>31,041</u>	<u>30,984</u>	סך כל ההתחייבויות והון

ז. אבלס יושב ראש הדירקטוריון

ח. פרייליכמן מנהל כללי ראשי

נ. אברהמוב ביטן חשבונאית ראשית

תאריך אישור הדוחות הכספיים לפרסום: 26 בנובמבר 2009
הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות רווח והפסד מאוחדים

סכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
	2008 (מבוקר)	2008 (לא מבוקר)	2008 (לא מבוקר)	2009 (לא מבוקר)
				במיליוני ש"ח
	580	449	142	155
	94	49	22	26
	486	400	120	129
	* 244	* 181	* 62	66
	(3)	3	(3)	25
	* 10	* 7	* 2	1
	251	191	61	92
	363	263	82	89
	105	78	28	31
	161	118	43	40
	629	459	153	160
	108	132	28	61
	56	59	14	39
	52	73	14	22
	2	2	** -	** -
	54	75	14	22
	** -	-	-	(2)
	54	75	14	20
	*** 0.86	*** 1.19	*** 0.22	0.34
	-	-	-	(0.03)
	0.86	1.19	0.22	0.31
	*** 63,025	*** 63,025	*** 63,025	64,784

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
הפרשה לחובות מסופקים

רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים

הכנסות תפעוליות ואחרות

עמלות תפעוליות

רווח(הפסד) מהשקעות במניות, נטו

הכנסות אחרות

סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות

הוצאות תפעוליות ואחרות

משכורות והוצאות נלוות

פחת ואחזקת בנינים וציוד

הוצאות אחרות

סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות

רווח מפעולות רגילות לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות

רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים

חלקו של הבנק ברווחים מפעולות רגילות

של חברות כלולות לאחר מס

רווח נקי מפעולות רגילות

הפסד מפעולות בלתי רגילות, לאחר מס

רווח נקי

רווח למניה רגילה (ש"ח)

רווח בסיסי ומדולל:

רווח נקי מפעולות רגילות

הפסד מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים

סך הכל

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות בנות 0.01 ש"ח
ע.ג. ששימש לצורך החישוב הנ"ל (אלפי ש"ח)

* סווג מחדש.

** סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

*** הוצג מחדש, בעקבות הנפקת זכויות באור 13.

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי

סכומים מדווחים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009 (לא מבוקר)

סך הכל הון עצמי	עודפים	הטבות בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	הון מניות ופרמיה	במיליוני ש"ח
1,741	856	26	56	803	
20	20	-	-	-	
149	-	-	-	149	
(19)	-	-	(19)	-	
30	-	-	30	-	
(4)	-	-	(4)	-	
<u>1,917</u>	<u>876</u>	<u>26</u>	<u>63</u>	<u>952</u>	

יתרה ליום 30 ביוני 2009
רווח נקי לתקופה
הנפקת מניות
התאמות בגין הצגת ני"ע
זמינים למכירה לפי שווי הוגן
התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה
שסוגו מחדש לדוח רווח והפסד
השפעת המס המתייחס
יתרה ליום 30 בספטמבר 2009

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008 (לא מבוקר)

סך הכל הון עצמי	עודפים	הטבות בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	הון מניות ופרמיה	במיליוני ש"ח
1,630	800	28	(1)	803	
14	14	-	-	-	
(1)	-	(1)	-	-	
(47)	-	-	(47)	-	
(26)	-	-	(26)	-	
27	-	-	27	-	
<u>1,597</u>	<u>814</u>	<u>27</u>	<u>(47)</u>	<u>803</u>	

יתרה ליום 30 ביוני 2008
רווח נקי לתקופה
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
התאמות בגין הצגת ני"ע
זמינים למכירה לפי שווי הוגן
התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה
שסוגו מחדש לדוח רווח והפסד
השפעת המס המתייחס
יתרה ליום 30 בספטמבר 2008

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי (המשך)

סכומים מדווחים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009 (לא מבוקר)

סך הכל הון עצמי	עודפים	הטבות בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	הון מניות ופרמיה
				במיליוני ש"ח
1,569	793	26	(53)	803
83	83	-	-	-
149	-	-	-	149
* -	-	* -	-	-
115	-	-	115	-
68	-	-	68	-
(67)	-	-	(67)	-
<u>1,917</u>	<u>876</u>	<u>26</u>	<u>63</u>	<u>952</u>

יתרה ליום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר)
רווח נקי לתקופה
הנפקת מניות
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
התאמות בגין הצגת ני"ע
זמינים למכירה לפי שווי הוגן
התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה
שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
השפעת המס המתייחס
יתרה ליום 30 בספטמבר 2009

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008 (לא מבוקר)

סך הכל הון עצמי	עודפים	הטבות בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	הון מניות ופרמיה
				במיליוני ש"ח
1,586	739	27	17	803
75	75	-	-	-
* -	-	* -	-	-
(119)	-	-	(119)	-
17	-	-	17	-
38	-	-	38	-
<u>1,597</u>	<u>814</u>	<u>27</u>	<u>(47)</u>	<u>803</u>

יתרה ליום 31 בדצמבר 2007 (מבוקר)
רווח נקי לתקופה
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
התאמות בגין הצגת ני"ע
זמינים למכירה לפי שווי הוגן
התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה
שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
השפעת המס המתייחס
יתרה ליום 30 בספטמבר 2008

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר)

סך הכל הון עצמי	עודפים	הטבות בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	הון מניות ופרמיה
				במיליוני ש"ח
1,586	739	27	17	803
54	54	-	-	-
(1)	-	(1)	-	-
(150)	-	-	(150)	-
38	-	-	38	-
42	-	-	42	-
<u>1,569</u>	<u>793</u>	<u>26</u>	<u>(53)</u>	<u>803</u>

יתרה ליום 31 בדצמבר 2007
רווח נקי לתקופה
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
התאמות בגין הצגת ני"ע
זמינים למכירה לפי שווי הוגן
התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה
שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
השפעת המס המתייחס
יתרה ליום 31 בדצמבר 2008

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על תזרימי מזומנים לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2009

סכומים מדווחים

מאוחד		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009 (לא מבוקר)
במיליוני ש"ח		
54	83	20
(2)	*	*
-	4	4
37	34	13
94	84	26
(33)	(64)	(28)
1	(17)	(4)
-	(2)	(2)
(15)	14	10
(112)	19	118
37	(14)	(2)
(2,043)	2,502	238
1,676	(1,921)	(18)
(1)	-	-
(307)	722	375
(7,805)	(2,944)	(806)
(11)	(325)	(296)
8,533	3,102	456
846	984	201
26	(48)	(63)
78	1,188	501
(1,582)	(353)	(707)
-	(186)	7
-	15	-
(55)	(39)	(11)
-	2	2
2	-	-
32	1,396	(716)

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

רווח נקי לתקופה
התאמות הדרושות כדי להציג
את המזומנים מפעולות:
חלקו של הבנק בהפסדים (ברווחים)
בלתי מחולקים מפעולות רגילות
של חברות מוחזקות
ירידת ערך בנינים וציוד
פחת על בנינים וציוד
הפרשה לחובות מסופקים
רווח ממכירת ניירות ערך
זמינים למכירה, נטו
הפסד (רווח) שמומש ושטרם
מומש מהתאמות לשווי הוגן
של ניירות ערך למסחר, נטו
רווח ממימוש בנינים וציוד
מיסים נדחים, נטו
הפרשי התאמה שנכללו בפעולות
השקעה ומימון
פצויי פרישה - קיטון בעודף
העתודה על היעודה
קיטון (גידול) בנכסים אחרים, נטו
גידול (קיטון) בהתחייבויות אחרות, נטו
הטבה בגין הקצאת אופציות

מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) שוטפת

תזרימי מזומנים לפעילות בנכסים

רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
ניירות ערך שנשאלו, נטו
תמורה ממימוש ניירות ערך
זמינים למכירה
תמורה מפדיון ניירות ערך
זמינים למכירה
פקדונות בבנקים, נטו
ניירות ערך למסחר, נטו
אשראי לציבור, נטו
אשראי לממשלה, נטו
תמורה ממימוש ומפדיון השקעות
בחברות כלולות
רכישת בנינים וציוד
תמורה ממימוש בנינים וציוד
השקעות בחברות מוחזקות

מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) בנכסים

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על תזרימי מזומנים לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2009 (המשך)

סכומים מדווחים

מאוחד			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009 (לא מבוקר)	
			במיליוני ש"ח
			תזרימי מזומנים מפעילות בהתחייבויות ובהון
1,086	(1,998)	(613)	פקדונות הציבור, נטו
(339)	100	31	פקדונות מבנקים, נטו
(1)	-	-	פקדונות הממשלה, נטו
94	353	353	הנפקת כתבי התחייבות ותעודות פקדון
-	149	149	הנפקת הון בדרך של זכויות
(103)	(6)	(6)	פדיון כתבי התחייבות ותעודות פקדון
<u>737</u>	<u>(1,402)</u>	<u>(86)</u>	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) בהתחייבויות ובהון
462	716	(427)	גידול במזומנים
4,406	4,868	6,011	יתרת מזומנים לתחילת התקופה
<u>4,868</u>	<u>5,584</u>	<u>5,584</u>	יתרת מזומנים לסוף התקופה

נספח א' - פעולות בנכסים ובהתחייבויות שלא במזומן:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009

- א. במשך התקופה הועברו ניירות ערך בסך 114 מיליון ש"ח, נטו, מתיק הזמין למכירה לתיק אשראי לציבור עקב השאלת ניירות ערך במאוחד ובבנק.
- ב. במשך התקופה נרכש רכוש קבוע כנגד התחייבויות לספקים בסך 1 מיליון ש"ח.

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009

- א. במשך התקופה הועברו ניירות ערך בסך 205 מיליון ש"ח, נטו, מתיק הזמין למכירה לתיק אשראי לציבור עקב השאלת ניירות ערך במאוחד ובבנק.
- ב. במשך התקופה נרכש רכוש קבוע כנגד התחייבויות לספקים בסך 1 מיליון ש"ח.

לשנת 2008

- א. במשך השנה הועברו ניירות ערך בסך 452 מיליון ש"ח, נטו, מתיק אשראי לציבור לתיק הזמין למכירה עקב השאלת ניירות ערך במאוחד ובבנק.
- ב. במשך התקופה נרכש רכוש קבוע כנגד התחייבויות לספקים בסך 11 מיליון ש"ח.

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

תמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2009 ולתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך נערכה בהתאם לכללים החשבונאיים המקובלים, המיושמים לצורך עריכת דוחות ביניים ובהתאם להנחיות המפקח על הבנקים. עיקרי המדיניות החשבונאית יושמו בדוחות ביניים אלו באופן עקבי לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, למעט האמור בסעיף ב' להלן. יש לעיין בדוחות ביניים אלו בהקשר לדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2008 ולבאורים אשר נלווים אליהם.

ב. יישום לראשונה של תקני חשבונאות והוראות המפקח על הבנקים

תקן חשבונאות מספר 15 (מתוקן), ירידת ערך נכסים

בחודש ינואר 2009 פורסמו על ידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות תקן חשבונאות מספר 15 (מתוקן), "ירידת ערך נכסים", הבהרה מספר 10, "הטיפול החשבונאי בירידת ערך של השקעה בחברה מוחזקת, שאינה חברת בת" ונוסח מחודש של הבהרות מספר 1 ו-6 בנושא "הטיפול החשבונאי בירידת ערך השקעה בחברה מוחזקת, שאינה חברה בת" ו- "הטיפול בירידת ערך נכסים של חברה מוחזקת, שאינה חברה בת" בהתאמה.

תקן 15 (מתוקן) משנה בעיקר את הטיפול החשבונאי באופן ההקצאה במאוחד של מוניטין ליחידות מניבות מזומנים. הבהרה מספר 10 קובעת כיצד יוקצה הפסד מירידת ערך של חברה מוחזקת שאינה בת, לרבות הטיפול בביטול הפסד מירידת ערך שהוכר בתקופות קודמות.

בהתאם לתקן, לצורך בחינת ירידת ערך, מוניטין שנרכש במהלך של צירוף עסקים, יוקצה ממועד הרכישה לכל אחת מיחידות המניבות-מזומנים או קבוצות של היחידות המניבות-מזומנים של הנרכש ולכל אחת מהיחידות המניבות מזומנים או קבוצות של היחידות מניבות מזומנים של הרוכש, אשר חזויות ליהנות מהסינרגיות של הצירוף, זאת ללא קשר אם נכסים אחרים או התחייבויות אחרות של הגוף שנרכש שויכו ליחידות או קבוצות של יחידות אלה. בסיס ההקצאה יהיה לפי יחסי שווי הוגן של היחידות נכון ליום הרכישה. כך ירידת ערך של מוניטין תיבחן ברמה המשקפת את הדרך שבה הישות מנהלת את פעילויותיה ואשר אליהן משויך המוניטין. עוד קובע התקן כי כל יחידה או קבוצות של יחידות, אליהן הוקצה המוניטין, תייצג את הרמה הנמוכה ביותר שבה קיים מעקב של מוניטין לצרכי הנהלה פנימיים וכן לא תהיה גדולה ממגזר כפי שנקבע בהתאם לתקן חשבונאות מספר 11, "דיווח מגזרי". בכך ביטל התקן את הטיפול החשבונאי שבתקן הקודם לגבי יישום מבחן דו-שלבי לבחינת הכרה בירידת ערך (מבחני 'מעלה-מטה' ו-'מטה-מעלה').

הבהרה מספר 10 מנחה כי על ישות לקבוע בכל תאריך מאזן אם קיימים סימנים, המצביעים על ירידת ערך של ההשקעה בחברה כלולה. אם מתקיים סימן, על ישות לאמוד את הסכום בר השבחה של ההשקעה בהתאם להוראות התקן. במידה ומוכר הפסד מירידת ערך, בהתאם לתקן, הפסד זה יוקצה להשקעה בכללותה. ביטול הפסד מירידת ערך של ההשקעה ייעשה אף הוא תוך בחינת ההשקעה בכללותה. בכך מבטלת הבהרה מספר 10 את הכללים שנקבעו בתקן 15 לפני תיקונו לפיהם הקצאת הפסד מירידת ערך של ההשקעה בחברה כלולה הוקצה ראשית למוניטין בחשבון ההשקעה ויתרת הפסד נרשמה כנגד ההשקעה בכללותה.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. יישום לראשונה של תקני חשבונאות והוראות המפקח על הבנקים (המשך)

תקן חשבונאות מספר 15 (מתוקן), ירידת ערך נכסים (המשך)

נוסח מחודש של הבהרה מספר 1 הותאם לטיפול החשבונאי בירידות ערך של חברות מוחזקות כנקבע בתקן 15 (מתוקן) ובהבהרה מספר 10. הוראות התקן וההבהרות יישמו החל מהדוחות הכספיים לתקופה הראשונה המתחילה ביום 1 בינואר 2009. ליישום התקן לא הייתה השפעה מהותית על תוצאות פעילותו של הבנק.

ג. גילוי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. תקן חשבונאות מספר 23, הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה

בחודש דצמבר 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 23, "הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל שליטה בה". התקן מחליף את תקנות ניירות ערך (הצגת פעולות בין תאגיד לבין בעל שליטה בו בדוחות הכספיים), התשנ"ו - 1996, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. התקן קובע כי נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה בין הישות לבין בעל השליטה בה ימדדו במועד העסקה לפי שווי הוגן וההפרש בין השווי הוגן לבין התמורה שנזקקה בעסקה ייזקף להון העצמי. הפרש בחובה מהווה במהותו דיבידנד ולכן מקטין את יתרת העודפים. הפרש בזכות מהווה במהותו השקעת בעלים ולכן יוצג בסעיף נפרד בהון העצמי שייקרא "קרן הון מעסקה בין ישות לבין בעל השליטה בה". התקן דן בשלוש סוגיות הנוגעות לעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה, כדלקמן: העברת נכס לישות מבעל השליטה, או לחילופין, העברת נכס מהישות לבעל השליטה, נטילת התחייבות של הישות כלפי צד שלישי, במלואה או חלקה, על ידי בעל השליטה, שיפוי הישות על ידי בעל השליטה בה בגין הוצאה, וויתור בעל השליטה לישות על חוב שמגיע לו מהישות, במלואו או בחלקו, והלוואות שניתנו לבעל השליטה או הלוואות שהתקבלו מבעל השליטה. כמו כן, קובע התקן את הגילוי שיש לתת בדוחות הכספיים בנוגע לעסקאות בין הישות לבין בעל השליטה בה במהלך התקופה.

במהלך שנת 2008 המפקח על הבנקים הפיץ מכתב בנושא בו צוין כי נערכת בחינה מחודשת של הכללים שיחולו על תאגידי בנקאיים לגבי הטיפול בעסקאות בין ישות לבין בעל שליטה בה. על פי המכתב, בכוונת הפיקוח על הבנקים לקבוע כי על עסקאות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ועל עסקאות בין תאגיד בנקאי לבין חברה בשליטתו יחולו הכללים הבאים:

- תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים.
- בהיעדר התייחסות ספציפית בתקני הדיווח הכספי הבינלאומיים, יישמו כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב החלים על תאגידי בנקאיים בארה"ב, בתנאי שהם לא סותרים את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים.
- בהיעדר התייחסות בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב יש ליישם את החלקים בתקן 23, בתנאי שאינם סותרים את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים וגם את הכללים המקובלים בארה"ב כאמור לעיל.

למועד פרסום הדוחות טרם פורסמה הוראה סופית של המפקח על הבנקים בנוגע לאימוץ כללים ספציפיים בנושא ובנוגע לאופן יישומם לראשונה.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. גילוי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

2. תקן חשבונאות מספר 29, "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)" -

בחודש יולי 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 29, "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים" (IFRS). התקן קובע כי ישויות הכפופות לחוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968 ומחויבות לדיווח על פי תקנותיו של חוק זה, יערכו את דוחותיהן הכספיים לפי תקני IFRS לתקופות המתחילות החל מיום 1 בינואר 2008. האמור אינו חל עדיין על תאגידים בנקאיים שדוחותיהם הכספיים ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בהתייחס לאופן יישום התקן על ידי תאגידים בנקאיים המפקח על הבנקים הודיע, בין היתר, כי במחצית השנייה של שנת 2009 יפרסם את החלטתו לגבי מועד היישום של תקני IFRS הנוגעים לליבת העסק הבנקאי. בחודש יוני 2009 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)" אשר קובע אופן האימוץ הצפוי של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) על ידי תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי. בהתאם לחוזר, תאריך היעד לדיווח של תאגידים בנקאיים בהתאם לתקני ה- IFRS הינו:

- בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי – החל מיום 1 בינואר 2011. ממועד זה ואילך ידרשו התאגידים הבנקאים לעדכן את הטיפול החשבונאי בנושאים אלה באופן שוטף, בהתאם להוראות המעבר בתקנים הבינלאומיים חדשים שיפורסמו בנושאים אלה, ובהתאם להבהרות שימסרו על ידי הפיקוח על הבנקים.
- בנושאים בליבת העסק הבנקאי - החל מיום 1 בינואר 2013, כאשר בכוננת הפיקוח על הבנקים לקבל במהלך שנת 2011 החלטה סופית בנושא זה. ההחלטה הסופית תקבע בהתחשב בלוח הזמנים שיקבע בארה"ב ובהתקדמות תהליך ההתכנסות בין גופי התקינה הבינלאומית והאמריקאית.

בחוזר הובהר כי לאחר השלמת הליך התאמת ההוראות לתקנים הבינלאומיים תיוותר סמכותו של הפיקוח על הבנקים לקבוע הבהרות מחייבות לגבי אופן ישום הדרישות בתקנים הבינלאומיים, וכן לקבוע הוראות נוספות במקרים שבהם הדבר מתחייב לנוכח דרישות רשויות פיקוח במדינות מפותחות בעולם או בנושאים שלגביהם לא קיימת התייחסות בתקנים הבינלאומיים. בנוסף, הפיקוח על הבנקים ישמור על סמכותו לקבוע דרישות גילוי ודיווח.

לפיכך, עד לתאריכי היעד לאימוץ תקני ה- IFRS כאמור לעיל, דוחות כספיים של תאגיד בנקאי ימשיכו להיות ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בשלב זה לא נקבעו הנחיות כלשהן לגבי הוראות המעבר שיחולו בעת אימוץ התקנים הבינלאומיים לראשונה.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. גילוי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

3. חוזר של המפקח על הבנקים בדבר "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי"

ביום 31 בדצמבר 2007 פורסם חוזר המפקח על הבנקים בנושא: "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". חוזר זה מבוסס, בין היתר, על תקני חשבונאות בארה"ב ועל הוראות רגולטוריות המתייחסות של מוסדות הפיקוח על הבנקים ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב. העקרונות המנחים שבבסיס החוזר, מהווים שינוי מהותי ביחס להוראות הנוכחיות בנושא סוג חובות בעייתיים ומדידת הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות אלו.

על פי החוזר נדרש התאגיד הבנקאי לקיים הפרשה להפסדי אשראי ברמה מתאימה (appropriate) כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים (estimated) בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף לאמור לעיל, על פי החוזר נדרש לקיים, כחשבון התחייבותי נפרד, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים, כגון: התקשרויות למתן אשראי וערבויות.

ההפרשה הנדרשת לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי תוערך באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". כמו כן, נקבעו הנחיות לזיהוי חובות והוראות בנוגע לאופן מדידת ההפרשה תחת כל אחד מהמסלולים.

בנוסף לכך, נקבע בחוזר כי יש למחוק חשבונאית כל חוב המוערך על בסיס פרטני שנחשב כאינו בר גביה (uncollectable) ובעל ערך נמוך כדי כך שהותרתו ככנס אינה מוצדקת או חוב בגינו מנהל התאגיד הבנקאי מאמצי גביה ארוכי טווח. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת פיגור שלהם והכל כתלות בהיותם של החובות המובטחים על ידי דירת מגורים, למעט הלוואות לדיור בגינן נערכת הפרשה מזערית לפי עומק הפיגור, חובות שמובטחים בביטחון שאינו דירת מגורים, חובות שאינם מובטחים, חובות של לווים בפשיטת רגל וחובות שנוצרו במרמה.

הוראה זו תיושם בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים, החל מהדוחות ליום 1 בינואר 2010 (להלן - "מועד היישום לראשונה") ואילך. באוגוסט 2009 הוציא בנק ישראל טיוטה לדיון לגבי הוראה זו, שבה מספר תיקונים להוראה (תיקונים להוראות הדיווח לציבור ולהוראות ניהול בנקאי תקין והוראת שעה בנושא ההפרשה הקבוצתית בתקופת המעבר) ובין היתר, כלולה בטיטה זו דחייה של מועד תחילת יישום ההוראה ליום 1 ביולי 2010.

ההוראה לא תיושם למפרע בדוחות כספיים לתקופות קודמות. לחילופין במועד היישום לראשונה תאגידים בנקאיים יידרשו, בין היתר:

- למחוק חשבונאית כל חוב אשר במועד זה עומד בתנאים למחיקה חשבונאית.
- לסווג בסיווג של השגחה מיוחדת, נחות, או פגום, כל חוב אשר עומד בתנאים לסיווג כאמור.
- לבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו ולא שולמו בגין כל חוב אשר במועד זה עומד בתנאים המתייחסים וכן לבחון את הצורך בהתאמת יתרת מסים שוטפים ומסים נדחים לקבל ולשלם.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. גילוי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישום (המשך)

3. חוזר של המפקח על הבנקים בדבר "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (המשך)

התאמות של יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ליום 30 בספטמבר 2010 כתוצאה מדרישות הוראה, לרבות דרישות קביעת ההפרשה ודרישות תיעוד יכלול ישירות בסעיף העודפים בהון העצמי.

לעניין זה הובהר כי למרות ההגדרה לפיה חוב בעייתי שאורגן מחדש הינו חוב פגום, תאגיד בנקאי אינו נדרש לסווג כפגום חוב, אשר אורגן מחדש לפני יום 1 בינואר 2007, כל עוד שהחוב אינו פגום בהתבסס על התנאים שנקבעו בהסכם הארגון מחדש.

בהוראה קיימת החמרה בדרישות התיעוד ודרישות להערכה וביצוע ההפרשה להפסדי אשראי הצפויים בגין חובות בסיווגים שונים (מאלו הקבועים כיום בהוראת הדיווח לציבור ובהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314, בדבר טיפול בחובות בעייתיים), ובגין חשיפות האשראי החוץ מאזניות אשר צפויות להשפיע לרעה באופן מהותי על התוצאות המדווחות של התאגידים הבנקאיים ועל מצבם הכספי. בפרט, כתוצאה מיישום ההוראה צפוי כי היקף החובות הבעייתיים יגדל, יגדלו יתרות ההפרשה לחובות מסופקים בגין חובות הבנקים ובגין החשיפות החוץ מאזניות הקיימות אצלם, היקף החובות המדווחים בתיק האשראי צפוי לקטון בשל מחיקות חשבונאיות אשר לא כרוכות ביותר משפטי ובשל מחיקת הריבית שנצברה ולא שולמה בגין החובות הפגומים, וכן צפוי קטון ביתרת העודפים למועד היישום לראשונה בגין התאמת יתרות ההפרשה הנדרשות לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים המוערכים על פי ההוראה ובגין ביטול הכנסות ריבית כאמור.

הבנק נערך ליישום ההוראה ובוחן את השלכות יישומה על תוצאות פעולותיו. מערכות המדידה הקיימות בבנק נבנו על בסיס הנחות והגדרות שונות מאילו שבהוראה, ולכן אינן יכולות לספק מידע רלוונטי לצרכי אומדן ההשפעות של יישום ההנחיות החדשות על הדוחות הכספיים של הבנק, ובכלל זה על היקף החובות הבעייתיים, על ההפרשות לחובות מסופקים ועל הרווח מפעילות מימון. לכן, לא ניתן לאמוד בשלב זה, כמותית, את השלכות יישום ההוראה על הבנק.

יחד עם זאת, ברור כי יישום ההוראה יגדיל את היקף החובות אשר בגינם לא יירשמו הכנסות ריבית באופן שוטף, אלא רק על בסיס גביה בפועל, כתוצאה מהגדרתם כחובות פגומים. זאת, בין היתר, בגין חובות המוגדרים כיום כחובות מסופקים בחלקם ונושאים הכנסה, ובגין חובות המוגדרים כיום כחוב בפיגור זמני. יישום דרישות ההוראה מחייב שדרוג ו/או הקמה של מערכות תשתית מיחשובית על מנת להבטיח תהליך של הערכה וביצוע של הפרשה להפסדי אשראי וחישוב וביצוע הפרשה ספציפית להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי באופן נאות. הבנק נסמך על המערכות הממוכנות של בנק לאומי ועוקב, באופן הדוק, אחר השינויים המבוצעים במערכות המיכוניות לביצוע תהליכי העבודה הנדרשים. כמו כן, בוחן הבנק את השינויים הנדרשים במערכות העצמאיות, לצורך חישוב ההפרשה הספציפית וההפרשה הקבוצתית, כנדרש בהוראה. עד לכניסת ההוראה לתוקף בוחן הבנק בצורה מקיפה את המערכות המפותחות לצורך יישומה, ומתארגן מבחינת נהלי עבודה והדרכות וכן מקיים בקרה נאותה על עמידה ביעדים שנקבעו.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. גילוי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישום (המשך)

3. חוזר של המפקח על הבנקים בדבר "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (המשך)

במסגרת הערכות הבנק ליישום ההוראה בוצעו בבנק המהלכים הבאים:

- נערכה סקירת ההוראה בפני הדירקטוריון והנהלת הבנק.
- הוקמה ועדת היגוי בראשות ראש אגף עסקים, והוקם צוות מקצועי המורכב מנציגי אגף עסקים, אגף חשבונאי ראשי ואגף משאבים ללווי הנושא, יישומו והטמעתו.
- היחידה המטפלת ביישום ההוראה בבנק תוגברה בכח אדם מקצועי נוסף.
- עודכנה המתודולוגיה לחישוב הפרשה להפסדי אשראי בהתאם להוראה.

להלן לוחות הזמנים (מעודכנים לדחייה ביישום, בהתאם לטייטה לדיון מאוגוסט 2009) לפעילויות אותן צפוי לנקוט הבנק עד ליישום ההוראה:

- המערכות המיכוניות יבחנו על ידי המשתמשים הרלוונטיים עד לסוף שנת 2009.
- סקירת ההוראה בפני מנהלי הסניפים ומנהלי המחלקות העסקיות תבוצע עד לסוף רבעון ראשון לשנת 2010.
- הדרכה מקיפה על ההוראה והכלים המיכוניים תבוצע בתחילת הרבעון הראשון של שנת 2010.
- עריכת נוהל חדש בנושא טיפול בחובות בעייתיים תבוצע עד לסוף שנת 2009.
- הדירקטוריון מבצע מעקב על עמידה ביעדים כולל עמידה בלוחות הזמנים עד לכניסת ההוראה לתוקף.

4. חוזר של המפקח על הבנקים בדבר "העברות ושירות של נכסים פיננסיים ואיחוד ישויות בעלות זכויות

משתנות – אימוץ תקני חשבונאות אמריקאיים חדשים FAS 166 ו-FAS 167".

בחודש מאי 2009 פרסם ה-FASB את תקן חשבונאות אמריקאי FAS 166, העברות ושירות של נכסים פיננסיים (תיקון לתקן חשבונאות אמריקאי FAS 140). FAS 166 מבטל את עקרון הישות הכשירה למטרה מיוחדת (QSPE), קובע תנאים מחמירים יותר לטיפול חשבונאי כמכירה בהעברת חלק של נכסים פיננסיים, כולל הבהרות לתנאים לגריעת נכסים פיננסיים, מתקן כללי מדידה בהכרה לראשונה של זכויות שנשמרו (retained interests) וכן מבטל כללי סיווג מחדש של איגוח משכנתאות בערבות (Guaranteed Mortgage Securitization). במקביל, פרסם ה-FASB את תקן חשבונאות אמריקאי FAS167, תיקונים לפרשנות 46 מתוקנת (FIN 46(R) – איחוד ישויות בעלות זכויות משתנות), המתקן כללים שנקבעו ב-FIN 46(R) בקשר לאיחוד ישויות בעלות זכויות משתנות. FAS 167 מחייב לבחון חובת האיחוד לגבי כל הישויות שקודם לכן הוגדרו כישויות כשירות למטרה מיוחדת (QSPE), מעדכן קריטריונים לזיהוי ישויות בעלות זכויות משתנות VIEs, משנה את הגישה לקביעת זהות הנהנה העיקרי (מהגישה המתבססת על מבחנים כמותיים לבחינה איכותית של זיהוי שליטה בזכויות פיננסיות) וכן, מחייב את התאגידים המדווחים לבצע בחינה מחדש של חובת יחוד ה-VIEs בתדירות גבוהה יותר. בנוסף, FAS 166 וכן FAS 167 קובעים דרישות גילוי חדשות אשר נדרש לכלול בדוחות הכספיים השנתיים וכן בדוחות כספיים ביניים.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

4. חוזר של המפקח על הבנקים בדבר "העברות ושירות של נכסים פיננסיים ואיחוד ישויות בעלות זכויות

משתנות – אימוץ תקני חשבונאות אמריקאיים חדשים FAS 166 ו-FAS 167" (המשך)

בהתאם לחוזר פיקוח על הבנקים מיום 6 בספטמבר 2009 תאגיד בנקאי נדרש ליישם את הכללים שנקבעו ב-FAS 166 ו-FAS 167, לרבות דרישות הגילוי שנקבעו בהם מיום 1 בינואר 2010 ואילך בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקנים אלו. ככלל, בהתאם להוראות מעבר אלה נדרש:

- ליישם את דרישות ההכרה והמדידה בתקן לגבי העברות של נכסים פיננסיים שיבוצעו ביום 1 בינואר 2010 ואילך.

- לבחון ביום 1 בינואר 2010 ואילך האם נדרש לאחד בהתאם ל-FAS 167 ישויות שהוגדרו לפי הכללים הישנים כישויות כשירות למטרה מיוחדת (QSPE).

כמו כן, תאגיד בנקאי רשאי לא לתת גילוי למספרי השוואה לשנת 2009, לגבי דרישות גילוי שנוספו לראשונה בשל חוזר של הפיקוח על הבנקים.

ליישום לראשונה של FAS 166 ו-FAS 167 לא צפויה השפעה על הבנק.

ההרכב במאוחד (1):

ליום 30 בספטמבר 2009 (לא מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן (2)
		רווחים	הפסדים	
במיליוני ש"ח				
3,168	3,132	36	* -	3,168
1,067	1,053 (3)	44	(30)	1,067
<u>4,235</u>	<u>4,185</u>	<u>80</u>	<u>(30)</u>	<u>4,235</u>
192 (5)	150 (4)	42	-	192
<u>4,427 (5)</u>	<u>4,335</u>	<u>122 (6)</u>	<u>(30) (6)</u>	<u>4,427</u>
במיליוני ש"ח				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן (2)
במיליוני ש"ח				
203	203	* -	* -	203
12	12	* -	* -	12
<u>215</u>	<u>215</u>	<u>* -</u>	<u>* -</u>	<u>215</u>
17	19	2	(4)	17
<u>232</u>	<u>234</u>	<u>2 (7)</u>	<u>(4) (7)</u>	<u>232</u>
<u>4,659 (5)</u>	<u>4,569</u>			<u>4,659</u>

א. ניירות ערך זמינים למכירה

אגרות חוב ומלוות - ממשלתיים של אחרים
מניות וניירות ערך אחרים - של אחרים (8)
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

ב. ניירות ערך למסחר

אגרות חוב ומלוות - ממשלתיים של אחרים
מניות וניירות ערך אחרים - של אחרים
סך כל ניירות הערך למסחר
סך כל ניירות הערך

- * סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.
- (1) באשר לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה באור 8 ובאשר לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה באור 9.
 - (2) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 - (3) כולל הפרשה לירידת ערך השקעה בסך 65 מיליון ש"ח.
 - (4) כולל הפרשה לירידת ערך השקעה בסך 17 מיליון ש"ח.
 - (5) כולל מניות וניירות ערך אחרים שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין ואשר מוצגים לפי עלות, בסך 54 מיליון ש"ח.
 - (6) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
 - (7) נזקפו לדוח רווח והפסד.
 - (8) כולל 85 מיליון ש"ח בגין השקעה במניות "בזק". בהתאם להוראת המפקח על הבנקים מיולי 2003, אשראי ללקוח מסוים סווג כהשקעה במניות בתיק הזמין למכירה במקום אשראי לציבור. החל ממועד זה, שינויים בשווי השוק של המניות למול יתרת ההלוואה בניכוי הפרשה ספציפית לחובות מסופקים, נזקפים לקרן הון עד גובה ההלוואה. במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 התקבל בבנק דיבידנד בסך של כ- 6 מיליון ש"ח בגין מניות "בזק". סכום זה נכלל במסגרת סעיף "דיבידנד ממניות זמינות למכירה, נטו" ראה באור 9. באשר למכירה כשליש מהמניות במהלך הרבעון ראה פירוט בבאור 9. באשר למכירת יתרת המניות לאחר תאריך מאזן ראה פרוט בבאור 16.

באור 2 - ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד (1):

ליום 30 בספטמבר 2008 (לא מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן (2)
		רווחים	הפסדים	

במיליוני ש"ח				
3,926	3,957	1	(32)	3,926
971	1,047 (3)	1	(77)	971
4,897	5,004	2	(109)	4,897
226 (5)	189 (4)	37	* -	226
5,123 (5)	5,193	39 (6)	(109) (6)	5,123

א. ניירות ערך זמינים למכירה

אגרות חוב ומלוות -
ממשלתיים
של אחרים

מניות וניירות ערך אחרים -
של אחרים⁽⁸⁾

סך כל ניירות הערך
הזמינים למכירה

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות		שווי הוגן (2)
		הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	

במיליוני ש"ח				
310	311	* -	(1)	310
116	117	* -	(1)	116
426	428	* -	(2)	426
35	42	-	(7)	35
461	470	* -	(7) (9)	461
5,584 (5)	5,663			5,584

ב. ניירות ערך למסחר

אגרות חוב ומלוות -
ממשלתיים
של אחרים

מניות וניירות ערך אחרים -
של אחרים

סך כל ניירות הערך
למסחר

סך כל ניירות הערך

- * סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.
- (1) באשר לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה באור 8 ובאשר לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה באור 9.
 - (2) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 - (3) כולל הפרשה לירידת ערך השקעה בסך 35 מיליון ש"ח.
 - (4) כולל הפרשה לירידת ערך השקעה בסך 11 מיליון ש"ח.
 - (5) כולל מניות וניירות ערך אחרים שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין ואשר מוצגים לפי עלות, בסך 59 מיליון ש"ח.
 - (6) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
 - (7) נזקפו לדוח רווח והפסד.
 - (8) כולל 114 מיליון ש"ח בגין השקעה במניות "בזק". בהתאם להוראת המפקח על הבנקים מיולי 2003, אשראי ללקוח מסוים סווג כהשקעה במניות בתיק הזמין למכירה במקום אשראי לציבור. החל ממועד זה, שינויים בשווי השוק של המניות למול יתרת ההלוואה בניכוי הפרשה ספציפית לחובות מסופקים, נזקפים לקרן הון עד גובה ההלוואה. במהלך תשעה חודשים ראשונים של שנת 2008 התקבל בבנק דיבידנד בסך של כ- 5 מיליון ש"ח בגין מניות "בזק". סכום זה נכלל במסגרת סעיף "דיבידנד ממניות זמינות למכירה, נטו", ראה באור 9.

באור 2 - ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים

הרכב במאוחד:

ליום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן (1)
		רווחים	הפסדים	

					במיליוני ש"ח
4,278	4,236	43	(1)	4,278	
1,018	1,175	3	(160)	1,018	
5,296	5,411	46	(161)	5,296	
221	191	35	(5)	221	(4)
5,517	5,602	81	(166)	5,517	(5)

א. ניירות ערך זמינים למכירה

אגרות חוב ומלוות -
ממשלתיים
של אחרים

מניות וניירות ערך אחרים -
של אחרים (7)

סך כל ניירות הערך
הזמינים למכירה

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות		שווי הוגן (1)
		הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	

					במיליוני ש"ח
1,353	1,348	5	*	1,353	
26	29	*	(3)	26	
1,379	1,377	5	(3)	1,379	
24	37	-	(13)	24	
1,403	1,414	5	(16)	1,403	(6)
6,920	7,016			6,920	

ב. ניירות ערך למסחר

אגרות חוב ומלוות -
ממשלתיים
של אחרים

מניות וניירות ערך אחרים -
של אחרים

סך כל ניירות הערך
למסחר

סך כל ניירות הערך

- * סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.
- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 - (2) כולל הפרשה לירידת ערך השקעה בסך 57 מיליון ש"ח.
 - (3) כולל הפרשה לירידת ערך השקעה בסך 13 מיליון ש"ח.
 - (4) כולל מניות וניירות ערך אחרים שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין ואשר מוצגים לפי עלות, בסך 58 מיליון ש"ח.
 - (5) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
 - (6) נזקפו לדוח רווח והפסד.
 - (7) כולל 114 מיליון ש"ח בגין השקעה במניות "בזק". בהתאם להוראת המפקח על הבנקים מיולי 2003, אשראי ללקוח מסוים סווג כהשקעה במניות בתיק הזמין למכירה במקום אשראי לציבור.
- החל ממועד זה, שינויים בשווי השוק של המניות למול יתרת ההלוואה בניכוי הפרשה ספציפית לחובות מסופקים, נזקפים לקרן הון עד גובה ההלוואה.
- במהלך שנת 2008 התקבל בבנק דיבידנד בסך של כ- 11 מיליון ש"ח בגין מניות "בזק". סכום זה נכלל במסגרת סעיף "דיבידנד ממניות זמינות למכירה, נטו", ראה באור 9

הרכב במאוחד:

לבנק אגרות חוב מגובות נכסים (ABS) שפרעונם מתבסס על תזרים המזומנים מקבוצת נכסים ספציפית ומוצגים בתיק הזמין למכירה.

להלן מידע באשר לנתוני העלות המופחתת והשווי ההוגן של אגרות חוב מגובות נכסים הכלולות בתיק הזמין למכירה:

30 בספטמבר 2009 (לא מבוקר)				
שווי הוגן	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת	הערך במאזן
	הפסדים (3)	רווחים		
במיליוני ש"ח				
22	(5)	* -	27	22
52	* -	6	46	52
74	(5)	6	73	74

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)

מגובה בפקדונות בבנקים (1)

אחרים (2)

סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

(1) אגרות חוב בדרוג AA/AAA שדורגו בעיקרן בשנת 2008, תמורת הגיוס הושקעה על ידי היישויות המנפיקות בפקדונות בבנקים, בחלקן הושקעו בבנקים בארץ (2 מיליון ש"ח) ובחלקן בחו"ל (20 מיליון ש"ח).

(2) מזה:

- 23 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA- שדורגה בשנת 2008, המגובה בתזרימי מזומנים ממכירת דירות.
- 8 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AAA שדורגה בשנת 2008, הנכסים המגבים הינם אג"ח דולריות של מדינת ישראל.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA שדורגה בשנת 2008, מגובה בתזרים מזומנים מהחכרת כלי רכב.
- 18 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג A+ שדורגו בעיקרן בשנת 2008, מגובה בתזרים מזומנים מתשלומי ארנונה.
- 2 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA- שדורגה בשנת 2008, מגובה בתזרים מזומנים מהשכרת נכסים.

(3) פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש:

30 בספטמבר 2009 (לא מבוקר)			
12 חודשים ומעלה		פחות מ- 12 חודשים	
הפסדים	שווי הוגן	הפסדים	שווי הוגן
שטרם מומשו	שטרם מומשו	שטרם מומשו	שטרם מומשו
במיליוני ש"ח			
(5)	18	* -	2
-	-	* -	8
(5)	18	* -	10

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)

מגובה בפקדונות בבנקים

אחרים

סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

להערכת הבנק, הפסדים אלו הינם בעלי אופי זמני ולכן ההפסדים שטרם מומשו נזקפו להון עצמי.

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

באור 2 א - מכשירים פיננסיים מגובי נכסים (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

א. להלן מידע באשר לנתוני העלות המופחתת והשווי ההוגן של אגרות חוב מגובות נכסים הכלולות בתיק הזמין למכירה:

30 בספטמבר 2008 (לא מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן
		רווחים	הפסדים (3)	
במיליוני ש"ח				
36	43	* -	(7)	36
29	31	* -	(2)	29
<u>65</u>	<u>74</u>	<u>* -</u>	<u>(9)</u>	<u>65</u>

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)

מגובה בפקדונות בבנקים⁽¹⁾

אחרים⁽²⁾

סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

(1) אגרות חוב בדרוג AA/AAA+ שדורגו בעיקרן בשנת 2008, תמורת הגיוס הושקעה על ידי היישויות המנפיקות בפקדונות בבנקים, בחלקן הושקעו בבנקים בארץ (4 מיליון ש"ח) ובחלקן בחו"ל (32 מיליון ש"ח).

(2) מזה:

- 20 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA - שדורגה בשנת 2007, המגובה בתזרימי מזומנים ממכירת דירות.
- 6 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AAA שדורגו בשנת 2008, הנכסים המגבים הינם אג"ח דולריות של מדינת ישראל.
- 2 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA שדורגה בשנת 2008, מגובה בתזרימי מזומנים מהחכרת כלי רכב.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג A+ שדורגה בשנת 2005, מגובה בתזרימי מזומנים מתשלומי ארנונה.

(3) פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומשו:

30 בספטמבר 2008 (לא מבוקר)			
פחות מ- 12 חודשים		12 חודשים ומעלה	
שווי הוגן	שטרם מומשו	שווי הוגן	שטרם מומשו
במיליוני ש"ח			
15	(3) **	17	(4)
6	(1) **	21	(1)
<u>21</u>	<u>(4)</u>	<u>38</u>	<u>(5)</u>

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)

מגובה בפקדונות בבנקים

אחרים

סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

להערכת הבנק, הפסדים אלו הינם בעלי אופי זמני ולכן ההפסדים שטרם מומשו נזקפו להון עצמי. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 נרשמה הפרשה לירידת ערך של אגרת חוב מגובה נכסים שאינה בעלת אופי זמני, בסך של 0.3 מיליון ש"ח.

ב. חשיפת אשראי הנובעת ממבני איגוח

ליום 30 בספטמבר 2008 לבנק היתה מחוייבות לספק נזילות למבני איגוח שלא נוצלה בסך 50 מיליון ש"ח. מחוייבות זו נבעה מהעמדת מסגרת אשראי ללקוח עסקי בבטחון של פעילות איגוח שביצע הלקוח. המסגרת לא נוצלה.

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

** סווג מחדש

הרכב במאוחד:

להלן מידע באשר לנתוני העלות המופחתת והשווי ההוגן של אגרות חוב מגובות נכסים הכלולות בתיק הזמין למכירה:

31 בדצמבר 2008 (מבוקר)			
שוי הוגן	עלות מופחתת		הערך במאזן
	רווח כולל אחר מצטבר	רווחים	
	הפסדים (3)		
במיליוני ש"ח			
46	(14)	* -	60
34	(4)	* -	38
80	(18)	* -	98

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)

מגובה בפקדונות בבנקים (1)

אחרים (2)

סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

(1) אגרות חוב בדרוג AA/AAA+ שדורגו בשנת 2008, תמורת הגיוס הושקעה על ידי היישויות המנפיקות בפקדונות בבנקים, בחלקן הושקעו בבנקים בארץ (18 מיליון ש"ח) ובחלקן בחו"ל (28 מיליון ש"ח).

(2) מזה:

- 19 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AA - שדורגה בשנת 2007, המגובה בתזרימי מזומנים ממכירת דירות.
- 7 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AAA שדורגו בשנת 2008, הנכסים המגבים הינם אג"ח דולריות של מדינת ישראל.
- 4 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג A+ שדורגו בעיקרן בשנת 2008, מגובה בתזרימי מזומנים מתשלומי ארנונה.
- 1.7 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA שדורגה בשנת 2008, מגובה בתזרימי מזומנים מהחכרת כלי רכב.
- 1.6 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AA - שדורגה בשנת 2008, מגובה בתזרימי מזומנים מהשכרת נכסים.
- 0.7 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AA+ שדורגה בשנת 2008, מגובה בתזרימי מזומנים מאגרות חוב לא סחירות של חברות ישראליות.

(3) פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומשו:

31 בדצמבר 2008 (מבוקר)			
פחות מ- 12 חודשים		12 חודשים ומעלה	
שוי הוגן	הפסדים	שוי הוגן	הפסדים
שטרם מומשו	שטרם מומשו	שטרם מומשו	שטרם מומשו
במיליוני ש"ח			
10	(1)	14	(13)
9	(1)	19	(3)
19	(2)	33	(16)

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)

מגובה בפקדונות בבנקים

אחרים

סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

להערכת הבנק, הפסדים אלו הינם בעלי אופי זמני ולכן ההפסדים שטרם מומשו נזקפו להון עצמי. במהלך השנה נרשמה הפרשה לירידת ערך של אגרת חוב מגובה נכסים שאינה בעלת אופי זמני, בסך של 0.3 מיליון ש"ח.

באור 3 - הפרשה לחובות מסופקים

סכומים מדווחים

הרכב במאוחד:

א. הפרשה לחובות מסופקים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (לא מבוקר)								
2008				2009				
סך הכל	הפרשה נוספת (3)	הפרשה ספציפית		סך הכל	הפרשה נוספת (3)	הפרשה ספציפית		
		הפיגור (1)	אחרות (2)			הפיגור (1)	אחרות (2)	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
966	66	875	25	1,003	72	908	23	יתרת ההפרשה לתחילת התקופה
31	5	24	2	34	2	31	1	הפרשות במהלך התקופה
(9)	-	(6)	(3)	(8)	(2)	(5)	(1)	הקטנת הפרשות
** -	-	** -	-	** -	-	** -	-	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
22	5	18	(1)	26	** -	26	** -	סכום שנזקק לדוח רווח והפסד
(18)	-	(18)	-	(18)	-	(18)	** -	מחיקות, נטו (4)
970	71	875	* 24	1,011	72	916	* 23	יתרת הפרשה לסוף תקופה

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (לא מבוקר)								
2008				2009				
סך הכל	הפרשה נוספת (3)	הפרשה ספציפית		סך הכל	הפרשה נוספת (3)	הפרשה ספציפית		
		הפיגור (1)	אחרות (2)			הפיגור (1)	אחרות (2)	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
970	67	878	25	996	71	901	24	יתרת ההפרשה לתחילת התקופה (מבוקר)
69	5	58	6	102	3	94	5	הפרשות במהלך התקופה
(19)	(1)	(11)	(7)	(18)	(2)	(11)	(5)	הקטנת הפרשות
(1)	-	(1)	-	** -	-	** -	-	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
49	4	46	(1)	84	1	83	-	סכום שנזקק לדוח רווח והפסד
(49)	-	(49)	-	(69)	-	(68)	(1)	מחיקות, נטו (4)
970	71	875	* 24	1,011	72	916	* 23	יתרת הפרשה לסוף תקופה

- (1) בהלוואות שלגביהן נערכה הפרשה לפי עומק הפיגור, לא כולל הפרשה לריבית בגין החוב שבפיגור.
- (2) לא כולל הפרשה בגין ריבית על חובות מסופקים, לאחר שהחובות נקבעו כמסופקים.
- (3) כולל הפרשה כללית לחובות מסופקים.
- (4) בניכוי גביית חובות שנמחקו השנה.

* כולל יתרת הפרשה ספציפית מעבר למתחייב לפי עומק הפיגור ליום 30 בספטמבר 2009 בסך 3 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2008 - 3 מיליון ש"ח).
 ** סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

באור 3 - הפרשה לחובות מסופקים (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ב. פרטים על אופן חישוב ההפרשה הספציפית בהלוואות לדיור

ליום 30 בספטמבר 2009 (לא מבוקר)
חובות בעייתיים לדיור

אשראי	יתרת חוב מאזנית	יתרה בפיגור **	הפרשה ספציפית		סך הכל
			לפי עומק הפיגור	אחרת	
במיליוני ש"ח					
3,627	25	22	23	-	23
773	5	5	-	2	2
183	13	13	-	3	3
4,583	43	40	23	5	28

הלוואות לדיור שחובה לחשב בגין את ההפרשה לפי עומק הפיגור הלוואות "גדולות" * הלוואות אחרות סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2008 (לא מבוקר)
חובות בעייתיים לדיור

אשראי	יתרת חוב מאזנית	יתרה בפיגור **	הפרשה ספציפית		סך הכל
			לפי עומק הפיגור	אחרת	
במיליוני ש"ח					
3,272	28	25	24	-	24
514	7	4	-	1	1
192	15	14	-	4	4
3,978	50	43	24	5	29

הלוואות לדיור שחובה לחשב בגין את ההפרשה לפי עומק הפיגור הלוואות "גדולות" * הלוואות אחרות סך הכל

* הלוואות לדיור שיתרת כל אחת מהן עולה על 871 אלפי ש"ח (30 בספטמבר 2008 - 845 אלפי ש"ח).
** כולל ריבית על סכום הפיגור.

באור 4 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

הלימות הון מחושבת בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מספר 311 ו-341 בדבר "יחס הון מזערי" ו"הקצאת הון בגין החשיפה לסיכויי שוק".

על פי הוראת המפקח כאמור, הונו של התאגיד הבנקאי לא יפחת מ- 9% מהסיכום המשוקלל של רכיבי הסיכון בנכסיו המאזניים והחוץ מאזניים. בנוסף קבע בנק ישראל לבנק יחס מינימלי של הון, ללא כתבי התחייבות נדחים, לרכיבי סיכון של 7%.

בנתוני המאוחד: סכומים מדווחים

א. הון לצורך חישוב יחס הון

ליום 30 בספטמבר 2009	ליום 30 בספטמבר 2008	ליום 31 בדצמבר 2008
במיליוני ש"ח		
952	803	803
965	794	766
(68)	38	47
<u>1,849</u>	<u>1,635</u>	<u>1,616</u>
410	52	52
706	789	781
<u>1,116</u>	<u>841</u>	<u>833</u>
<u>2,965</u>	<u>2,476</u>	<u>2,449</u>

הון ראשוני:

הון מניות רגילות נפרע

עודפים וקרנות הון

סכומים אחרים שהתווספו (הופחתו) מההון של רובד 1

סך הכל הון ראשוני

הון משני :

הון משני עליון⁽¹⁾

הון משני אחר

סך הכל הון משני

סך הכל הון כולל

(1) ההון המשני נובע מהפרשה כללית לחובות מסופקים, שאינה מנוכה מאשראי לציבור, בסך כ- 52 מיליון ש"ח, וכן משטרי הון בסך של כ- 357 מיליון ש"ח שהונפקו בספטמבר 2009, ראה באור 10 (ב).

באור 4 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)
סכומים מדווחים

ב. יתרות משוקללות של סיכון

ליום 30 בספטמבר 2009 (לא מבוקר)

דרישת הון 9%	יתרות סיכון	שיעור שיקלול				יתרות (2) במיליוני ש"ח	
		100%	50%	20%	0%		
							נכסים:
25	274	-	-	1,371	4,539	5,910	מזומנים ופקדונות בבנקים
95	1,056	998	-	291	3,370	4,659	ניירות ערך
-	-	-	-	-	336	336	ניירות ערך שנשאלו
1,278	14,197	12,725	2,855	** 221	* 3,264	19,065	אשראי לציבור ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	186	186	אשראי לממשלה
-	1	1	-	-	-	1	השקעות בחברות מוחזקות
31	347	347	-	-	-	347	בניינים וציוד
46	510	510	-	-	22	532	נכסים אחרים
1,475	16,385	14,581	2,855	1,883	11,717	31,036	סך הכל נכסים
							מכשירים חוץ מאזניים:
209	2,323	2,176	294	-	-	2,470	עסקאות שבהן היתרה
95	1,054	832	-	1,109	-	1,941	מייצגת סיכון אשראי
6	67	67	-	-	-	67	מכשירים נגזרים
							אחרים
310	3,444	3,075	294	1,109	-	4,478	סך הכל מכשירים חוץ מאזניים
1,785	19,829					35,514	סך הכל נכסי סיכון אשראי
							סיכון שוק
29	317						סיכון ריבית
2	21						סיכון מניות
18	198						סיכון שער חליפין של
9	103						מטבע חוץ ואינפלציה
							סיכון אופציות
58	639						סך הכל נכסי סיכון שוק
1,843	20,468						סך הכל נכסי סיכון
							* מזה:
					2,848		אשראי מובטח בפקדונות משועבדים
					416		אשראי מובטח באג"ח מדינה
					3,264		
							** מזה:
					25		אשראי מובטח באג"ח בנקים
					196		אשראי מובטח בערבויות בנקאיות
					221		

(1) ההפרשה הכללית לחובות מסופקים בסך 52 מיליון ש"ח מהווה חלק מההון המשני העליון ואינה מנוכה מהאשראי לציבור.
(2) נכסים - יתרות מאזניים, מכשירים חוץ מאזניים - יתרות ערך נקוב משוקללות במקדמי ההמרה לאשראי.

באור 4 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)
 סכומים מדווחים

ב. יתרות משוקללות של סיכון (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2008 (לא מבוקר)

דרישת הון 9%	יתרות סיכון	שיעור שיקלול				יתרות (2) במיליוני ש"ח	
		100%	50%	20%	0%		
							סיכון אשראי
							נכסים:
47	517	3	-	2,568	1,764	4,335	מזומנים ופקדונות בבנקים
93	1,031	952	-	396	4,236	5,584	ניירות ערך
-	-	-	-	-	34	34	ניירות ערך שנשאלו
1,320	14,672	13,320	2,670	** 86	* 3,290	19,366	אשראי לציבור ⁽¹⁾
1	16	16	-	-	-	16	השקעות בחברות מוחזקות
30	336	336	-	-	-	336	בניינים וציוד
81	898	898	-	-	524	1,422	נכסים אחרים
<u>1,572</u>	<u>17,470</u>	<u>15,525</u>	<u>2,670</u>	<u>3,050</u>	<u>9,848</u>	<u>31,093</u>	סך הכל נכסים
							מכשירים חוץ מאזניים:
202	2,239	2,037	404	-	-	2,441	עסקאות שבהן היתרה
128	1,427	1,030	-	1,986	16	3,032	מייצגת סיכון אשראי
8	88	88	-	-	-	88	מכשירים נגזרים
338	3,754	3,155	404	1,986	16	5,561	אחרים
<u>1,910</u>	<u>21,224</u>					<u>36,654</u>	סך הכל מכשירים חוץ מאזניים
							סך הכל נכסי סיכון אשראי
							סיכון שוק
26	287						סיכון ריבית
3	32						סיכון מניות
9	99						סיכון שער חליפין של
8	86						מטבע חוץ ואינפלציה
46	504						סיכון אופציות
<u>1,956</u>	<u>21,728</u>						סך הכל נכסי סיכון שוק
							סך הכל נכסי סיכון

* מזה:
 2,662 אשראי מובטח בפקדונות משועבדים
 628 אשראי מובטח באג"ח מדינה
3,290

** אשראי מובטח בערבויות בנקאיות 86

(1) ההפרשה הכללית לחובות מסופקים בסך 52 מיליון ש"ח מהווה חלק מההון המשני העליון ואינה מנוכה מהאשראי לציבור.
 (2) נכסים - יתרות מאזניות, מכשירים חוץ מאזניים - יתרות ערך נקוב משוקללות במקדמי ההמרה לאשראי.

באור 4 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים

ב. יתרות משוקללות של סיכון (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר)

דרישת הון 9%	יתרות סיכון	שיעור שיקלול				יתרות (2) במיליוני ש"ח	
		100%	50%	20%	0%		
							סיכון אשראי
							נכסים:
34	374	13	-	1,803	3,330	5,146	מזומנים ופקדונות בבנקים
87	968	888	-	401	5,631	6,920	ניירות ערך
-	-	-	-	-	11	11	ניירות ערך שנשאלו
1,238	13,753	12,382	2,680	** 154	* 3,375	18,591	אשראי לציבור ⁽¹⁾
1	16	16	-	-	-	16	השקעות בחברות מוחזקות
32	356	356	-	-	-	356	בניינים וציוד
140	1,554	1,554	-	-	1,561	3,115	נכסים אחרים
1,532	17,021	15,209	2,680	2,358	13,908	34,155	סך הכל נכסים
							מכשירים חוץ מאזניים:
207	2,297	2,028	538	-	-	2,566	עסקאות שבהן היתרה
112	1,244	820	-	2,121	2	2,943	מייצגת סיכון אשראי
8	88	88	-	-	-	88	מכשירים נגזרים
327	3,629	2,936	538	2,121	2	5,597	אחרים
1,859	20,650					39,752	סך הכל מכשירים חוץ מאזניים
							סך הכל נכסי סיכון אשראי
							סיכון שוק
25	276						סיכון ריבית
2	22						סיכון מניות
20	220						סיכון שער חליפין של
7	76						מטבע חוץ ואינפלציה
54	594						סיכון אופציות
1,913	21,244						סך הכל נכסי סיכון שוק

	מזה:	*
2,823	אשראי מובטח בפקדונות משועבדים	
552	אשראי מובטח באג"ח מדינה	
<u>3,375</u>		
<u>113</u>	אשראי מובטח בערבויות בנקאיות	**

(1) ההפרשה הכללית לחובות מסופקים בסך 52 מיליון ש"ח מהווה חלק מההון המשני העליון ואינה מנוכה מהאשראי לציבור.

(2) נכסים - יתרות מאזניים, מכשירים חוץ מאזניים - יתרות ערך נקוב משוקללות במקדמי ההמרה לאשראי.

באור 4 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)
 סכומים מדווחים

ג. יחס ההון לרכיבי סיכון

31 בדצמבר 2008	ליום 30 בספטמבר 2008	ליום 30 בספטמבר 2009
במיליוני ש"ח		
7.61	7.52	9.03
11.53	11.40	14.49
7.85	7.76	9.29
9.00	9.00	9.00
7.00	7.00	7.00

יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון

יחס ההון הכולל, ללא כתבי התחייבות נדחים, לרכיבי סיכון

יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

יחס ההון המינימלי ללא כתבי התחייבות נדחים,

הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

באור 5 - דוח על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי האמדה
 סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ליום 30 בספטמבר 2009 (לא מבוקר)								
סך הכל	פריטים שאינם כספיים (3)	מטבע ישראלי			לא אמוד במיליוני ש"ח			
		אחר	מטבע חוץ (1)	דולר ארה"ב				
5,910	-	101	223	773	215	4,598	נכסים מזומנים ופקדונות בלבנים ניירות ערך ניירות ערך שנגשלו אשראי לציבור (2) אשראי לממשלה השקעות בחברות מוחזקות ביגים וציוד נכסים אחרים סך כל הנכסים	
4,659	209	-	41	613	1,285	2,511		
336	-	-	-	-	-	336		
19,013	123	509	470	2,506	3,395	12,010		
186	-	-	-	186	-	-		
1	1	-	-	-	-	-		
347	347	-	-	-	-	-		
532	50	115	66	127	9	165		
30,984	730	725	800	4,205	4,904	19,620		
25,801	132	568	1,652	4,709	2,786	15,954		התחייבויות פקדונות הציבור פקדונות מלבנים פקדונות הממשלה כתבי התחייבות נרחבים ותעודות פקדון התחייבויות אחרות סך כל התחייבויות
277	-	38	19	73	4	143		
1	-	-	-	-	-	1		
1,699	-	-	-	-	1,258	441		
1,289	30	120	67	163	171	738		
29,067	162	726	1,738	4,945	4,219	17,277		
1,917	568	(1)	(938)	(740)	685	2,343		
								הפרש
		(24)	862	589	(517)	(910)		מכשירים נגזרים שאינם מגדירים: מכשירים נגזרים (למעט אופציות) אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס) אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס) סה"כ כוללי
		-	148	111	-	21		
		(25)	64	(53)	168	1,195		
		-	232	135	-	(367)		
		-	183	(159)	-	(24)	אופציות מחוץ לכסף נטו (ערך נקוב מהווה)	
		-					אופציות בכסף נטו (ערך נקוב מהווה)	

- מולל צמודי מטבע חוץ.
- ההפשה הכללית והתוספת לחובות מסופקים נותרה באופן יחסי מבסיסי ההאמדה השונים בסעיף זה.
- לרבות מכשירים נגזרים שהבסיסים שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

באור 5 - דוח על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי האמדה (המשך)

סכומים מדוחים

ההרכב במאוחד:

ליום 30 בספטמבר 2008 (לא מבוקר)						
סך הכל	פריטים שאינם נכסיים (3)	מטבעישראל				לא צמוד במיליוני ש"ח
		אחר	דולר ארה"ב			
			מטבע חוץ (1)	איח	צמוד מדד	
4,335	-	64	349	2,463	145	1,314
5,584	261	-	48	421	1,024	3,830
34	-	-	-	-	-	34
19,314	83	523	374	2,955	3,449	11,930
16	16	-	-	-	-	-
336	336	-	-	-	-	-
1,422	162	191	61	646	27	335
31,041	858	778	832	6,485	4,645	17,443
26,032	101	715	1,490	5,569	2,638	15,519
124	-	4	6	50	21	43
1	-	-	-	-	-	1
1,356	-	-	-	-	1,007	349
1,931	112	186	45	653	164	771
29,444	213	905	1,541	6,272	3,830	16,683
1,597	645	(127)	(709)	213	815	760
		127	872	(309)	(598)	(92)
		-	(129)	83	-	46
		-	51	(52)	-	1
		-	85	(65)	217	715
		-	(152)	179	-	(27)
		-	(5)	(29)	-	34

נכסים

מזומנים ופקדונות בבנקים
ניירות ערך
ניירות ערך שנשאלו
אשראי לציבור (2)
השקעות בחברות מוחזקות
בניגים וצויד
נכסים אחרים
סך כל הנכסים

התחייבויות

פקדונות הציבור
פקדונות מבנקים
פקדונות הממשלה
כתבי התחייבות נדחים ותעודות פקדון
התחייבויות אחרות
סך כל ההתחייבויות

הפרש

מכשירים נגזרים שאינם מגדירים:

מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
סה"כ כללי

אופציות בכסף נטו (ערך נקוב מהוו)
אופציות מחוץ לכסף נטו (ערך נקוב מהוו)

(1) מולל צמודי מטבע חוץ.
(2) ההפשה הכללית והתוספת לחובות מסופקים נותרה באופן יחסי מבסיסי האמדה השונים בסעיף זה.
(3) לרבות מכתירים נגזרים שלהם מתייחס לפריט לא נכסי.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2009

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

סכומים מדווחים

א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים:

31 בדצמבר 2008	30 בספטמבר 2008	30 בספטמבר 2009
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)
במיליוני ש"ח		
84	128	72
486	511	521
1,385	1,409	1,569
539	536	514
1,087	1,069	1,066
649	808	578
1,215	1,052	917
9,585	9,730	6,839
896	673	489

עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:

אשראי תעודות	
ערבויות להבטחת אשראי	
ערבויות לרכשי דירות	
ערבויות והתחייבויות אחרות	
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו	
מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו	
מסגרות חח"ד ואשראי שלא נוצלו בקשר ליהלומנים	
התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן	
התחייבויות להוצאות ערבויות	

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות:

(1) הבנק צד להסכמים אשר עשויים להיחשב כהסכמים מהותיים שלא במהלך העסקים הרגיל כמפורט בבאור 17ג בדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2008.

31 בדצמבר 2008	30 בספטמבר 2008	30 בספטמבר 2009
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)
במיליוני ש"ח		
16	12	15
13	10	12
11	8	10
8	6	7
7	5	4
23	12	14
78	53	62

(2) דמי שכירות של מבנים וציוד בשל התקשרויות

לתשלום בשנים הבאות:

בשנה ראשונה
בשנה שנייה
בשנה שלישית
בשנה רביעית
בשנה חמישית
מעל חמש שנים
סך הכל

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות: (המשך)

- (3) סכום ההתחייבות לרכישת מבנים וציוד ליום 30 בספטמבר 2009 הינו בסך 4 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2008 - 7 מיליון ש"ח).
- (4) חברה מאוחדת התחייבה להשקיע בתאגידים ריאליים נוספים ובקרן גידור סכום של 25 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2008 - 28 מיליון ש"ח) וזאת בהתקיים תנאים מסוימים כפי שנקבעו בהסכמים עם אותם תאגידים.
- (5) א. סכום הערבויות לבתי משפט ואחרים ליום 30 בספטמבר 2009 הינו 24 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2008 - 32 מיליון ש"ח).
ב. בהתאם לתקנות השקעות משותפות בנאמנות (הון עצמי, וביטוח של מנהל קרן ונאמן ותנאי כשירות של דירקטורים ועובדים בהם), התשנ"ו – 1995, נתן הבנק ערבויות בסך של 7 מיליון ש"ח (31 דצמבר 2008 – 7 מיליון ש"ח) לטובת בעלי יחידות בקרנות נאמנות, שחברה מאוחדת של הבנק משמשת להן כנאמן.
- (6) הבנק, הנמנה על החברים במסלקת הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ התחייב, ביחד עם יתר חברי הבורסה, לפצות הדדית את המסלקה של הבורסה אם יגרם לה נזק בקשר עם חוסר מלאי או חוסר כיסוי כספי של אחד מחברי הבורסה. במסגרת זו הקימה המסלקה קרן סיכונים בה ישתתפו כל חברי המסלקה ובכללם הבנק. דירקטוריון המסלקה החליט בנובמבר 2008 לתקן את הסעיף הדרוש במתן בטוחות על ידי החברים בגין קרן הסיכונים של המסלקה. בהתאם לתיקון כל חבר יפקיד להבטחת חלקו בקרן הסיכונים לפחות 25% בטוחות במזומן. חלקו של הבנק בקרן הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2009 הינו 28 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2008 - 39 מיליון ש"ח).
- (7) מסלקת מעו"ף בע"מ (להלן - "המסלקה") מופעלת על ידי הבורסה לניירות ערך בע"מ. עיסוקיה העיקריים של המסלקה הם הוצאת אופציות, העמדת כלים לסליקת עסקאות באופציות ומימושן ואספקת שירותים נלווים לחברי המסלקה ולמסחר באופציות. הבנק, הנמנה על החברים במסלקה, אחראי, ביחד עם יתר חברי המסלקה כלפי המסלקה, לכל חבות כספית המתחייבת מעסקאות באופציות המתבצעות בבורסה. לצורך כך הקימה המסלקה קרן סיכונים (להלן - "הקרן"). חבר המסלקה אחראי כלפי המסלקה לחלקו בקרן הסיכונים, הנקבע בשיעור יחסי לפעילותו באופציות או לסך הבטוחות שעליו להעמיד למסלקה ובתנאים הנקבעים בידי דירקטוריון המסלקה מעת לעת.
דירקטוריון מסלקת המעו"ף החליט בנובמבר 2008 לתקן את הסעיף הדרוש במתן הבטוחות על ידי החברים בגין קרן הסיכונים של המסלקה. בהתאם לתיקון כל חבר יפקיד להבטחת חלקו בקרן הסיכונים לפחות 25% בטוחות במזומן. לתאריך המאזן חלקו של הבנק בקרן הסיכונים הוא 24 מיליון ש"ח המהווה 4.22% מסך קרן הסיכונים (ליום 31 בדצמבר 2008 – 49 מיליון ש"ח).

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות: (המשך)

הבנק התחייב כלפי המסלקה לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות עבור לקוחותיו בגין כתיבת אופציות הנסחרות במסגרת המסלקה. סך הערבויות בגין עסקאות עבור לקוחות ליום 30 בספטמבר 2009 הינו 87 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2008 - 43 מיליון ש"ח).

(8) בהמשך לבאור 17ג(10) בדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2008, לאחר שנתקבל לכך אישור ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק במהלך אפריל 2009, אישרה האסיפה הכללית של הבנק ביום 22 ביוני 2009 את הגדלת סכום ההתחייבות לשיפוי שניתנה על ידי הבנק למי שיכהנו, מעת לעת, כנושאי משרה בבנק ובחברות הבת של הבנק (להלן: "נושאי המשרה"), במסגרת כתב התחייבות לשיפוי שאושר על ידי האסיפה הכללית של הבנק ביום 29 בדצמבר 2005 (להלן: "כתב ההתחייבות"), לעניין הצעה ו/או הנפקה של ניירות ערך באמצעות תשקיף, על כל הנובע מכך, כמפורט בסעיף (1) לנספח א' לכתב ההתחייבות, וזאת בסך נוסף של 15 מיליון דולר ארה"ב (להלן: "סכום ההתחייבות הנוסף"), מעבר להתחייבות לשיפוי בסך של 35 מיליון דולר ארה"ב, הנקוב בכתב ההתחייבות. סכום השיפוי הנוסף ייוחד אך ורק לאירוע כמפורט בסעיף (1) לנספח א' לכתב ההתחייבות (שענינו כאמור, הצעה ו/או הנפקה של ניירות ערך באמצעות תשקיף). השיפוי בקשר לאירועים הכלולים בסעיף (1) לנספח א' לכתב ההתחייבות יינתן תחילה מתוך סכום השיפוי הנוסף (15 מיליון דולר ארה"ב), וככל שידרש שיפוי בגין אירוע מהסוג האמור העולה על סכום השיפוי הנוסף, ישופו נושאי המשרה גם מתוך סכום ההתחייבות לשיפוי הקיים בסך של 35 מיליון דולר ארה"ב.

(9) ביום 30 ביוני 2009 אישר דירקטוריון הבנק מתן כתבי שיפוי בלתי חוזרים ובלתי מותנים לחברות מאוחדות: אגוד שוקי הון בע"מ, אגוד הנפקות בע"מ, איגודים סוכנות לביטוח (1995) בע"מ, חברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ, אימפקט ניהול תיקי השקעות בע"מ, כרמל אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ וליבלוב סוכנות לביטוח (1993) בע"מ (וזאת בהמשך לכתבי שיפוי שניתנו בעבר לחברות אגוד השקעות וייזום בע"מ ואגוד ליסינג בע"מ), בגין כל התחייבויותיהן (ללא הגבלה בסכום), לרבות אך לא רק בגין אשראים והלוואות שהוענקו לחברות על ידי הבנק או על ידי כל צד ג', ובגין כל התחייבות אחרת אשר תהיינה לחברות המאוחדות וזאת בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 311 (יחס הון מזערי) ו-313 (מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים), ובהתאם להוראת שעה של הפיקוח על הבנקים בדבר דו"ח רבעוני על מדידה והלימות הון.

(10) ביום 8 ביולי 2009 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק (בהמשך לאישור ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק מיום 19.3.09 ומיום 31.5.09, בהתאמה) התקשרות של החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ (להלן: "החברה לנאמנות") להעברת שירותי הנאמנות לסדרות תעודות התחייבות, כהגדרתן בסעיף 35א. לחוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968 לרבות תעודות התחייבות שהונפקו בהנפקה פרטית על ידי תאגידים שונים להם נותנת החברה לנאמנות שירותי נאמנות, לכלל פיננסים נאמנויות 2007 בע"מ (להלן: "כלל נאמנויות") בתמורה לסך של 1.89 מיליון ש"ח, שישולם בגין ההתקשרות, ככל שתועברנה כל סדרות תעודות ההתחייבות המפורטות בהסכם ההתקשרות, ובכפוף להתקיימות תנאים מתלים שנקבעו בו. ככל ששירותי הנאמנות לסדרה מסוימת לא יועברו, בהתאם לתנאי הסכם התקשרות, עקב אי קיום תנאים שנקבעו בהסכם לעניין העברת כל אחת מהסדרות, ינוכה סכום התמורה המגיעה בגינה מהתמורה שנקבעה במסגרת הסכם התקשרות. העברת

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות: (המשך)

שירותי הנאמנות של כל סדרת תעודות התחייבות, כפופה לתנאים המפורטים בשטרי הנאמנות שנחתמו בין החברה לנאמנות לבין החברה המנפיקה, לרבות אישור החברה המנפיקה להחלפה ו/או אישור בית המשפט להתפטרות הנאמן מכהונתו ו/או אישור בית המשפט למינוי כלל נאמנויות כנאמן ו/או אישור אסיפת מחזיקי תעודות ההתחייבות למינוי כלל נאמנויות כנאמן.

(11) ביום 12 באפריל 2005 נחתם בין הבנק לבין אגוד הנפקות בע"מ (להלן: "חברת הבת") הסכם פקדונות בקשר לתשקיף מדף שפורסם על ידי חברת הבת ביום 13 באפריל 2005 (להלן: "תשקיף מ-2005"), ביום 18 בדצמבר 2006 נחתם בין הבנק לבין חברת הבת הסכם פיקדונות (כפי שתוקן ביום 1 בינואר 2007), בקשר לתשקיף מדף שפורסם על ידי חברת הבת ביום 7 בינואר 2007 (להלן: "תשקיף המדף מ-2007") וביום 27 באוגוסט 2009 נחתם בין הבנק לבין חברת הבת הסכם פיקדונות נוסף בקשר לתשקיף מדף שפורסם על ידי חברת הבת ביום 31 באוגוסט 2009 (להלן: "תשקיף המדף מ-2009") ובקשר לתמורות ההנפקה על פי דו"חות הצעת המדף להנפקת תעודות התחייבות על פי התשקיפים הנ"ל, במסגרתם, בין היתר, נקבע כדלקמן:

א. התמורה מהנפקת תעודות ההתחייבות שתונפקנה על פי התשקיפים הנ"ל תופקד על ידי החברה הבת בפיקדונות בבנק (להלן: "הפיקדונות"). כל פיקדון מבין הפיקדונות יהיה בתנאי פירעון והצמדה דומים לתנאי תעודות התחייבות המוצעות במסגרת התשקיפים הנ"ל ודו"חות הצעת המדף, ובתנאי ריבית אשר יהיו תנאים זהים ו/או עדיפים מהם, ובתוספת מרווח בשיעור של 0.12%.

ב. כל פיקדון יהיה בדרגת פירעון זהה לדרגת הפירעון של תעודות ההתחייבות שתמורתן הופקדה בפיקדון.

ג. הבנק נתן את הסכמתו העקרונית לקיים את כל תנאיהן של תעודות ההתחייבות שתוצענה, אשר תוחזקנה בידי הציבור, התחייבות הבנק אינה ניתנת לביטול או לשינוי, מאחר שתלויות בה זכויות צד שלישי, דהיינו זכויות בעלי תעודות ההתחייבות והנאמנים לתעודות ההתחייבות.

ד. ההסכמים יעמדו בתוקפם כל עוד תעודות ההתחייבות יהיו במחזור.

(12) ביום 21 באוקטובר 2009 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק (בהמשך לאישור ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק מיום 10 בספטמבר 2009) רכישת פוליסת ביטוח אחריות (D&O) לדירקטורים ולנושאי המשרה בבנק ובחברות הבנות של הבנק, בגבולות אחריות של 75 מיליון דולר ארה"ב לאירוע ולתקופה, וזאת לתקופה של 12 חודשים, החל מיום 15.9.09 ועד 14.9.10.

(13) (א) נגד הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות ועומדות תביעות משפטיות. לגבי תביעות אשר לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, לא תדחינה או תבוטלנה, קיימות הפרשות מתאימות למרות שהתביעות הנ"ל מוכחשות על ידו. לא נעשו הפרשות לגבי תביעות אשר לדעת הנהלת הבנק ויועציו המשפטיים סיכוייהן קלושים. סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות תלויות שאפשרות התממשותן אינה קלושה הינו כ- 9 מיליון ש"ח.

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות: (המשך)

(ב) בחודש דצמבר 2007 הוגשה לבנק דרישת תשלום סך כולל של 10 מיליון דולר ארה"ב, בקשר עם פעילות שוק ההון של מיופה כח בחשבון. הדרישה הוגשה על ידי הנאמן בפשיטת הרגל על נכסי מיופה הכוח. עיקר הטענות כפי שפורטו במכתב הינן בקשר להתנהלות מיופה הכח בחשבונות הבנק הרלבנטיים. לטענת הנאמן, הבנק הפר את אמונו לקוחות הבנק ואת חובת הזהירות כלפי לקוחותיו של מיופה הכוח והפר חובות חקוקות שאפשרו למיופה הכוח לבצע מעשי מרמה המיוחסים לו כלפי לקוחותיו. לאחר שהבנק דחה את דרישת התשלום, הגיש הנאמן בפשיטת רגל של מיופה הכח דו"ח לבימ"ש, ובו העלה טענות כנגד הבנק בקשר לניהול החשבונות, ובכללן כי הבנק הפר חובות זהירות ונאמנות המוטלות עליו כבנק, והפר הוראות הנוגעות לאיסור הלבנת הון ו/או למיסוי. בדו"ח זה לא נתבקש סעד כספי כנגד הבנק אלא הבנק נתבקש להגיב על הדו"ח, ולהמציא דוחות ומסמכים ספציפיים שונים. הבנק הגיש תגובה מטעמו ולאחר מכן הוגשו תגובות חוזרות הן של הנאמן והן של הבנק. נכון להיום, טרם ניתנה החלטת ביהמ"ש. גם לאחר הגשת תגובת הבנק לדו"ח זה, הרי שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיים, בהיעדר ביסוס לחבות של הבנק ובהיעדר פירוט ו/או כימות לטענות ולאופן בו הן מבססות סעד, לא ניתן עדיין להעריך את סיכויי התממשות החשיפה לסיכון בעניין זה.

(ג) ביום 29 לאוקטובר 2009 הוגשה בבית המשפט המחוזי – מרכז, על ידי זאבי תקשורת אחזקות בע"מ (כינוס) וזאבי תקשורת-מימון וניהול בע"מ (בכינוס) תובענה לסעד הצהרתי נגד הבנק ושישה בנקים אחרים שעניינה, על פי הנטען בה, ניסיון של הבנקים לגבות מהמבקשות הפרשים בגין מה שמכונה בתובענה "ריבית הפרה" על הלוואה שניתנה להן ע"י הבנקים ואשר מניות בזק- החברה הישראלית לתקשורת בע"מ שימשו לה כבטוחה. ההפרשים מצטברים על-פי הטענה, נכון ליום הגשת התובענה, לסכום של כ- 840 מיליון ש"ח לכל הבנקים (להלן: "סכום ההפרש בגין ריבית הפרה"), מעבר לריבית ההסכמית כהגדרתה בתובענה. בתובענה מתבקשים צווים הצהרתיים הקובעים כדלהלן:

- כי הבנקים אינם זכאים לחייב את המבקשות בהפרשים בגין ריבית הפרה, כהגדרתה בתובענה.
- כי סכום ההפרש בגין ריבית הפרה, יופחת לסך של כ-37 מיליון ש"ח.
- כי בהתאם לאמור לעיל, חובן הכולל של המבקשות הינו בסך של כ-176 מיליון ש"ח, נכון ליום הגשת התובענה (במקום סך של כ-981 מיליון ש"ח, כנטען על ידי הבנקים).
- לחלופין- כי הבנקים זכאים לחייב את המבקשות בתקופה שהחל ממאי 2003 ואילך, בהפרשים בגין ריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961 בלבד, וזאת ביחס לחוב המבקשות שהצטבר עד למועד האמור; וכי בהתאם לכך חובן הכולל של המבקשות הינו בסך של כ-459 מיליון ש"ח, נכון ליום הגשת התובענה.
- התובענה מבוססת על מספר עילות עיקריות ביניהן: הטענות כי "ריבית הפרה" אינה אלא "פיצוי מוסכם", שבית המשפט רשאי להפחיתו וכי בחינתן של נסיבות המקרה מחייבת את המסקנה,

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות: (המשך)

כי יש הצדקה להפחתת הסכום; כי הפחתת הפרשי ריבית ההפרה מתחייבת גם מפרשנות הסכם ההלוואה בהתאם לאומדן דעת הצדדים; כי חיוב המבקשות בריבית הפרה יהווה אכיפה בלתי צודקת של הסכם ההלוואה; כי עמידת הבנקים על חיוב המבקשות בריבית הפרה מהווה חוסר תום לב; וכי גבייתה תהווה עשיית עושר ולא במשפט על ידם.

אין בתובענה התייחסות ל"חלקו" של כל אחד מהבנקים בסכום ההפרש בגין ריבית ההפרה, אך מצוינים אחוזי ההשתתפות של הבנקים במימון, כאשר חלקו של הבנק הוא 4%.

לפי חוות דעת יועציו המשפטיים של הבנק ניתן להניח, כי חלקו של כל אחד מהבנקים בהפרש הנטען הוא כאחוז ההשתתפות שלו במימון.

לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת יועציו המשפטיים החיצוניים המטפלים בתובענה, על יסוד המידע והנתונים הידועים להם, הערכת סיכויי התובענה להתקבל קלושים.

(14) (א) תביעה נגד כרמל - אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ (להלן: "החברה")

ביום 2 בנובמבר 1997 הוגש בבית המשפט המחוזי בת"א כתב תביעה נגד כרמל- אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ (לשעבר בנק כרמל) (חברה בבעלות מלאה של הבנק) ושלושה בנקים אחרים למשכנתאות בסכום כולל של כ- 500 מיליון ש"ח. כמו כן, נתבקשו סעדים הצהרתיים שונים כנגד הנתבעים והוגשה בקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית. בכתב התביעה נטען, בין היתר, כי הבנקים גבו מהלווים ומהערבים שלא כדין עמלות בגין ביטוח חיי לווים ונכסים המשועבדים לבנק וכי הם זכאים להשבת סכומי עמלות אלה. החברה וכן יתר הנתבעים הגישו בקשות לסילוק הבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית על הסף. הבקשה טרם נדונה לגופה. במהלך דיון מוקדם שנתקיים בית המשפט המחוזי הוחלט לעכב את הדיון בתיק עד להכרעה סופית בגורלה של בקשה אחרת לאישור התובענה כתובענה ייצוגית המתבררת בבית המשפט העליון בעניין דומה ואשר החברה אינה צד לה (להלן: "הבקשה האחרת"). הכרעה בבקשה האחרת טרם ניתנה. כמו כן, הוחלט "להקפיא" את ההליכים בתיק התביעה עד להחלטה עקרונית שתתקבל בבית המשפט העליון בסוגיית תקנה 29 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד - 1984. החלטה עקרונית בסוגיה הנ"ל ניתנה על-ידי בית המשפט העליון ולפיה תקנה 29 אינה מאפשרת הגשת תובענות ייצוגיות. יצוין, כי התובעים מבקשים לאשר התביעה כתובענה ייצוגית גם מכוח חוקים אחרים. הקובע הסדרים להגשתן של תובענות ייצוגיות. לגבי ההליכים בתביעה הנסמכים על עילות אחרות, ההשגיה בעינה עומדת עד לקבלת הכרעה בבקשה האחרת, המתבררת כאמור בבית המשפט העליון. בנוסף לאמור לעיל, לפי חוות דעת יועציה המשפטיים של החברה, עילות מסוימות של התובעים, שהם לווים של החברה התיישנו, גודל הקבוצה שהתובעים מבקשים לייצג בתביעה הייצוגית איננו ניתן להערכה ולאומדן, הסעד המבוקש בתביעה הייצוגית ובכללו אופן חישוב הנזק איננו ברור ואיננו ניתן להגדרה, לרבות השאלה איזה חלק מן הסכום מיוחס לחברה.

היועצים המשפטיים סבורים, כי בנסיבות אלה, חוסר הוודאות הכרוך בהליך, הן עובדתית והן משפטית, הוא רחב במידה כזו שלא ניתן לתת הערכת סיכון בגין התביעה. הואיל והתובענה האמורה נמצאת עדיין בשלביה המוקדמים ביותר ואף טרם נדונה הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית, אין בידי הנהלת החברה והבנק, בהסתמך על חוות הדעת של יועציה המשפטיים, להעריך בשלב זה את תוצאות התובענה.

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות: (המשך)

(ב) ביום 22 ביוני 2009 הוגש לבית המשפט המחוזי, נגד הבנק ונגד חברת הבת בבעלותו המלאה החברה לנאמנות של בנק אגוד לישראל בע"מ (ביחד: "הבנק"), על ידי רד-רוק הולדינגס לימיטד, שהיא חברה אמריקאית ועל ידי חברת הבת שלה, רד-רוק קומודיטיס ("קומודיטיס"), שהיא חברה אמריקאית המצויה בהליכי פירוק בישראל (ביחד: "התובעות"), כתב תביעה מתוקן על סך של 10 מיליון ש"ח. הסכום שהיה נקוב בכתב התביעה לפני תיקונו עמד על סך של כ- 178 מיליון דולר ארה"ב (להלן: "הסכום הראשוני"). התובעות ביקשו פטור מתשלום אגרה בגין הסכום הראשוני, אך בקשתן נדחתה. לאחר מכן ביקשו התובעות לתקן את כתב התביעה לסכום של 10 מיליון ש"ח (לצרכי אגרה) (להלן: "הסכום המתוקן") ובקשתן אושרה, כמו כן ביקשו התובעות להפחית את תשלום האגרה ולשלם אגרה בהתאם לסכום המתוקן, על אף שבמסגרת החלטה קודמת נפסק כי עליהן לשלם אגרה גבוהה בהרבה. בקשה זו אושרה ובעקבותיה שולמה האגרה והוגשה התביעה כאמור לעיל. בכתב התביעה המתוקן ציינו התובעות, כי סכום התובענה הוא כ- 155 מיליון דולר ארה"ב ולצרכי אגרה הינו 10 מיליון ש"ח.

טענות התובעות בתמצית הינן בקשר לאירועים משנת 1992 כי הבנק אפשר שחרור לידי צד ג' של מטעני פלדה אשר יובאו לישראל עבורו, וזאת מבלי שצד ג' ישלם עבור מטעני הפלדה. התובעות טוענות כי בכך הפר הבנק הסכם נאמנות שנכרת בינו ובין החברה אמריקאית שבמסגרתו התחייב הבנק לבדוק ולוודא שמטעני הפלדה מאוחסנים ושומרים בנמל. מאחר ולטענת התובעות הבנק לא קיים התחייבות זו, הוא חייב לשלם לתובעות את הסכום אשר הגיע להן מאותו צד ג' בגין מטילי הפלדה, בצירוף ריבית. לחילופין, טוענות התובעות, כי הבנק הציג כלפיהן מצגי שווא רשלניים, הפר חובות זהירות שהוא חב להן כביכול, הפר חובות על פי חוק השומרים, הפר חובות על פי חוק הבנקאות (שירות ללקוח) והפר התחייבות לבטח את מטעני הפלדה. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת מהיועצים המשפטיים החיצוניים המטפלים בתביעה, המסתמכת על העובדות הידועות להם, הערכת סיכויי התביעה להתקבל קלושים. כמו כן, לבנק הסדר עם מבטחיו בקשר לכיסוי חלק עיקרי מהסכומים העלולים להיות משולמים על ידו בגין התביעה, לרבות הוצאות משפטיות בגין ניהולה.

(15) בשנת 1997 נחתם הסכם בין המנהלים ומורשי החתימה לבין הבנק בו נקבע בין היתר כי המנהלים ומורשי החתימה הותיקים של הבנק (אוכלוסיית זכאים של כ- 170 עובדים), הזכאים לפנסיה תקציבית במתכונת מסוימת שנהגה בבנק עד אותו זמן (להלן - "הפנסיה המחייבת"), יקבלו פנסיה מקרן הפנסיה "עמית" עימה התקשרו הבנק והעובדים, ומהבנק, באופן משולב (היינו הן מקרן הפנסיה והן ישירות מן הבנק), כאשר ההסכם קובע את נוסחת השילוב. על נוסחת שילוב זו קיימת מחלוקת בין ועד המנהלים ומורשי החתימה לבין הבנק. עמדת הבנק היא שחבות הבנק לגמלאים האמורים היא בגובה הפרש שבין סכום הפנסיה הראשונה שהגמלאי יקבל מ"עמית", עם צאתו לגמלאות, לבין סכום הפנסיה המחייבת (ככל שיתקיים הפרש כזה באותו מועד), ואשר אותו יהיה על הבנק לשלם לגמלאי מידי חודש, כשהוא צמוד במלואו למדד המחירים לצרכן. עמדת המנהלים היא שחבות הבנק לגמלאי היא בגובה הפרש (ככל שיתקיים כזה), בין סכום הפנסיה שהגמלאי יקבל מעמית לבין סכום הפנסיה המחייבת, כפי שיהיה אותו הפרש מידי חודש במהלך תקופת הפנסיה (סכומי הפרש שעל הבנק לשלם כאמור להלן - "סכומי ההשלמה"). ועד המנהלים והבנק מנהלים בעניין זה הליך של יישוב המחלוקת מחוץ לכותלי בית

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות: (המשך)

המשפט. להערכת הנהלת הבנק, בהתבסס על חוות דעת יועציו המשפטיים, לא ניתן לכמת כיום את מידת והיקף הסיכון באשר לחבות אפשרית של הבנק בתשלום סכומי ההשלמה, הן נוכח קיומה של המחלוקת האמורה לעיל בקשר לפרשנות נוסחת השילוב, והן כיוון שלא ניתן לצפות את תדירותם או היקפם של המצבים בהם ייווצר הפרש כלשהו בין סכום הפנסיה המחייבת לבין סכום הפנסיה המשולם על ידי קרן "עמית" (להלן - "ההפרש"), אשר עלול לחייב את הבנק בתשלום של סכום ההשלמה כאמור. אם תתקבל פרשנותם של העובדים הזכאים, וככל שאכן ייווצר ההפרש, עלול הבנק להיות מחויב בתשלום סכומי ההשלמה בכל מקרה של היווצרות ההפרש כאמור.

נציין כי נכון למועד הדוחות הכספיים, לא קיים פער מהותי בין יתרת ההפרשה האקטוארית בהתאם לעמדת הבנק לבין יתרתה בהתאם לעמדת המנהלים, וזאת בהתבסס על הערכות אקטואר הבנק. בתחילת חודש יולי 2009 הפחיתה "עמית" את תשלומי הפנסיה ב- 10%. הסכום במחלוקת אשר נובע מהפחתה זו חל בפועל על אוכלוסיה של 22 גמלאים בלבד ואינו מהותי.

(16) בשנת 2008, במסגרת ביקורת שנערכה על ידי רשות המיסים (מחלקת ביקורת מע"מ) בחברה בת של הבנק – אגוד מערכות בע"מ, חברה פרטית העוסקת במתן שירותים בתחום המחשוב לבנק (להלן – "החברה"), התנהלה חקירה בהקשר לפעילותה של החברה כעוסק לצרכי מע"מ. ביום 18 ביוני 2008 התקבלה בחברה שומת מס עסקאות לתקופות חיוב ספטמבר 2005 עד מרס 2008. במסגרת השומה נטען כי החברה מסרה ציוד (חומרה ותוכנת מחשבים) לבנק והוסף מס עסקאות בגובה היתרה להפחתה של מס התשומות שנתבע עם רכישת הציוד בתוספת 10% והפרשי הצמדה וריבית (כ- 7 מיליון ש"ח). ביום 17 ביולי 2008 הגישה החברה השגה על השומה הנ"ל. בחודש יוני 2009 התקבלה בחברה החלטת רשות המיסים בדבר דחית ההשגה. הצדדים הגישו בקשה מוסכמת לבית המשפט לדחיית מועד הגשת ערעור, במטרה לשקול אפשרות הגשת ערעור על ההחלטה. להערכת ההנהלה, בהתבסס על הערכת יועציה המשפטיים, סיכויי הערעור להתקבל סבירים. יובהר כי מכיוון שמדובר בהפרשי עיתוי, הרי שגם אם הערעור, ככל שיוגש, ידחה, לא צפויה לכך השפעה מהותית על תוצאות פעילות החברה והבנק.

באור 7 - פעילות מכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון

סכומים מדווחים

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ליום 30 בספטמבר 2009 (לא מבוקר)				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	אחר	חוזי ריבית שקל - מדד

-	-	6,711	-	250
-	216	3,636	902	-
-	229	3,258	902	-
-	-	-	1,341	-
-	445	13,605	3,145	250
-	-	-	1,137	-

א. נגזרים ALM (1) (2)

חוזי Forward
חוזי אופציה אחרים
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
Swaps
סה"כ

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.

ב. נגזרים אחרים (1)

-	-	45	-	-
-	542	225	-	-
-	547	225	-	-
53	-	3,278	-	-
53	-	3,278	-	-
106	1,089	7,051	-	-

חוזי Futures
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
סה"כ

ג. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

75	-	-	-	-
-	-	3,314	-	-

נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

א. נגזרים ALM (2) (3)

-	10	115	86	4
-	10	212	133	4

שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

ב. נגזרים אחרים (3)

2	60	170	-	-
2	60	172	-	-

שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

- (1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.
(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
(3) למעט נגזרי אשראי.

באור 7 - פעילות מכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

ליום 30 בספטמבר 2009 (לא מבוקר)					
בורסות במיליוני ש"ח	בנקים	דילרים / ברוקרים	ממשלות		סה"כ
			ובנקים מרכזיים	אחרים	
46	138	-*	-	263	447
-	1,109	13	-	819	1,941
46	1,247	13	-	1,082	2,388

יתרות מאזניות של נכסים
הנובעים ממכשירים נגזרים (1) (2)
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (3)
סה"כ סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות על בסיס מאוחד

ליום 30 בספטמבר 2009 (לא מבוקר)				
עד 3 חודשים במיליוני ש"ח	עד 5 שנים	עד 5 שנים	מעל שנה	
			מעל 5 שנים	מעל שנה
100	-	100	50	250
-	2,170	242	733	3,145
16,490	409	233	6,838	23,970
800	3	120	611	1,534
76	-	75	30	181
17,466	2,582	770	8,262	29,080

חוזי ריבית
שקל - מדד
אחר
חוזי מטבע חוץ
חוזים בגין מניות
חוזי סחורות ואחרים
סה"כ

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

- (1) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך 3 מיליון ש"ח.
(2) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 444 מיליון ש"ח.
(3) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

באור 7 - פעילות מכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ליום 30 בספטמבר 2008 (לא מבוקר)				
חוזי ריבית	חוזי מטבע	חוזים בגין מניית	חוזי סחורות ואחרים	חוזי ריבית שקל - מדד
אחר	חוץ	מניית	ואחרים	אחר

לימים נגזרים ALM (1) (2)					
160	161	13,019	18	-	חוזי Forward
-	821	3,704	413	-	חוזי אופציה אחרים
-	821	3,448	413	-	אופציות שנכתבו
-	3,197	-	-	-	אופציות שנקנו
-	-	-	-	-	Swaps
160	5,000	20,171	844	-	סה"כ
-	1,855	-	-	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.

ב. נגזרים אחרים (1)

לימים נגזרים אחרים (1)					
-	-	-	-	-	חוזי Futures
-	-	-	-	-	חוזי אופציה שנסחרים בבורסה
-	-	174	725	-	אופציות שנכתבו
-	-	175	733	-	אופציות שנקנו
-	-	8,541	-	1,498	חוזי אופציה אחרים
-	-	8,541	-	1,498	אופציות שנכתבו
-	-	17,431	1,458	2,996	אופציות שנקנו
-	-	-	-	-	סה"כ

ג. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

-	-	-	-	68	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
-	-	1,202	-	-	חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

א. נגזרים ALM (2) (3)

-	155	354	19	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
6	176	386	18	1	שווי הוגן ברוטו שלילי

ב. נגזרים אחרים (3)

-	-	352	244	190	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	352	244	190	שווי הוגן ברוטו שלילי

ג. נגזרי אשראי

-	-	-	-	1	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
-	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי

- (1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.
 (2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 (3) למעט נגזרי אשראי.

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

באור 7 - פעילות מכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

ליום 30 בספטמבר 2008 (לא מבוקר)					
סה"כ	ממשלות		דילרים / ברוקרים	בנקים	בורסות
	אחרים	ובנקים מרכזיים			
1,314	635	-	-	558	121
3,032	1,030	16	-	1,986	-
4,346	1,665	16	-	2,544	121

יתרות מאזניות של נכסים
הנובעים ממכשירים נגזרים (1) (2)
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (3)
סה"כ הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות על בסיס מאוחד

ליום 30 בספטמבר 2008 (לא מבוקר)				
סה"כ	מעל 5 שנים		מעל 3 חודשים ועד שנה	
	מעל 5 שנים	מעל 5 שנים	ועד שנה	ועד 3 חודשים
160	-	-	5	155
5,000	1,918	2,360	434	288
38,804	371	506	21,983	15,944
2,302	6	381	341	1,574
3,064	-	68	2,996	-
49,330	2,295	3,315	25,759	17,961

חוזי ריבית
שקל - מדד
אחר
חוזי מטבע חוץ
חוזים בגין מניות
חוזי סחורות ואחרים
סה"כ

- (1) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך 7 מיליון ש"ח.
(2) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 1,307 מיליון ש"ח.
(3) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

באור 7 - פעילות מכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ליום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר)				
חוזי ריבית	חוזי מטבע	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	שקל - מדד
אחר	חוץ			
105	17	10,387	25	-
-	912	4,041	347	-
-	912	3,685	397	-
-	3,086	-	-	-
105	4,927	18,113	769	-
-	1,812	-	-	-

א. נגזרים ALM (1) (2)

חוזי Forward
חוזי אופציה אחרים
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
Swaps
סה"כ

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.

ב. נגזרים אחרים (1)

חוזי Futures
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
סה"כ

ג. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

-	-	-	76	-
-	-	2,881	-	-

(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

א. נגזרים ALM (2) (3)

שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

-	344	531	11	-
-	415	607	12	-

ב. נגזרים אחרים (3)

שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

-	-	1,173	127	348
-	-	1,180	127	348

ג. נגזרי אשראי

נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
שווי הוגן ברוטו שלילי

-	-	-	-	2
---	---	---	---	---

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) למעט נגזרי אשראי.

באור 7 - פעילות מכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר)					
סה"כ	אחרים	ממשלות		בנקים	בורסות
		ובנקים	מרכזיים		
במיליוני ש"ח					
2,534	704	-	-	1,751	79
2,943	820	2	-	2,121	-
5,477	1,524	2	-	3,872	79

יתרות מאזניות של נכסים
הנובעים ממכשירים נגזרים (1) (2)
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (3)
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר)				
סה"כ	מעל שנה		מעל 3	עד 3
	מעל 5 שנים	ועד 5 שנים	חודשים ועד שנה	
במיליוני ש"ח				
105	-	-	105	-
4,927	2,040	2,601	167	119
40,269	393	688	10,523	28,665
1,891	6	340	334	1,211
3,570	-	76	-	3,494
50,762	2,439	3,705	11,129	33,489

חוזי ריבית
שקל - מדד
אחר
חוזי מטבע חוץ
חוזים בגין מניות
חוזי סחורות ואחרים
סה"כ

- (1) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך 6 מיליון ש"ח.
(2) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 2,528 מיליון ש"ח.
(3) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

ההרכב במאוחד:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (לא מבוקר)		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (לא מבוקר)		
2008	2009	2008	2009	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
447	608	382	103	א. בגין נכסים
* -	(10)	-	(4)	מאשראי לציבור
(27)	95	(18)	2	מאשראי לממשלה
(441)	8	** 111	(40)	מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים
1	2	1	1	מפקדונות בבנקים
219	142	** 78	30	מניירות ערך שנשאלו
				מאגרות חוב
199	845	554	92	
215	(420)	(260)	103	ב. בגין התחייבויות
* -	* -	-	* -	על פקדונות הציבור
(2)	* -	(1)	* -	על פקדונות הממשלה
(1)	10	(7)	5	על פקדונות מבנק ישראל
(98)	(88)	(38)	(43)	על פקדונות מבנקים
114	(498)	(306)	65	על כתבי התחייבות נידחים ותעודות פקדון
43	11	(110)	(30)	ג. בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
19	18	7	3	הכנסות (הוצאות) נטו, בגין מכשירים נגזרים ALM (1)
62	29	(103)	(27)	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
20	23	7	9	ד. אחר
19	45	(24)	7	עמלות מעסקי מימון
5	7	1	1	רווחים (הפסדים) ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה, נטו (3)
30	21	13	8	רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי
74	96	(3)	25	הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו
				הכנסות מימון אחרות (2)
449	472	142	155	סך כל הרווח מפעילות מימון
				לפני הפרשה לחובות מסופקים
(3)	33	3	2	מזה: הפרשי שער, נטו
16	13	8	6	(1) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
				(2) מזה: הכנסות בגין ריבית מחובות בעייתיים
				(3) לרבות הפרשות לירידת ערך.
				* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.
				** סווג מחדש

באור 9 - רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

לתשעה חודשים שהסתיימו		לשלושה חודשים שהסתיימו		
ביום 30 בספטמבר		ביום 30 בספטמבר		
(לא מבוקר)		(לא מבוקר)		
2008	2009	2008	2009	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
* -	*** 24	* -	*** 24	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה
(1)	(5)	* -	(3)	הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה **
(5)	10	(3)	3	רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות
9	9	* -	1	לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו
3	38	(3)	25	דיבידנד ממניות זמינות למכירה
				סך הכל מהשקעות במניות

* סכומים נמוכים מ - 500 אלפי ש"ח.

** לרבות הפרשות לירידת ערך.

*** כולל רווח בסך 15 מיליון ש"ח ממכירת שליש מניות בזק.

באור 10 - כתבי התחייבויות נדחים

א. ביום 9 ביולי 2009 הודיעה חברת מדרוג על הוצאת דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים (הון משני תחתון) המונפקים על ידי הבנק ו/או על ידי חברת הבת אגוד הנפקות בע"מ מרשימת מעקב ועל הורדת דירוגם מ-Aa3 אופק יציב ל-A1 אופק יציב. דירוג הפיקדונות (Aa3) ופיקדונות זמן קצר (P-1) נותר ללא שינוי. כמו כן, הודיעה מדרוג על דרוג A2 למסגרת בסך של עד 400 מיליון ש"ח להנפקת שטרי הון נדחים (הון משני עליון).

ב. ביום 9 בספטמבר 2009 השלימה אגוד הנפקות, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק (להלן: "החברה") גיוס כספים בסך של כ- 357 מיליון ש"ח באמצעות הנפקת שטרי הון נדחים, ראה באור 14(ב) להלן. הגיוס בוצע בשתי סדרות כדלקמן:

1. שטר הון נדחה (סדרה 1) - הונפקו 260,006 יחידות, כל יחידה 1,000 ש"ח ערך נקוב תמורת ערכם הנקוב. שטר ההון הנדחה צמוד קרן וריבית למדד המחירים לצרכן. שטר ההון עומד לפירעון בתשלום אחד ביום 10 בספטמבר 2059 אלא אם כן עשתה החברה שימוש בזכותה לפדות את שטר ההון בפדיון מוקדם החל מ- 10 בספטמבר 2020. שטר ההון הנדחה נושא עד ליום 10 בספטמבר 2020 ריבית של 5.3% שנתי המשולמת כל רבעון. לאחר תאריך זה אם לא יפדו בפדיון מוקדם תקבע ריבית מדורגת על ידי הנאמן.

2. שטר הון נדחה (סדרה 2) - הונפקו 96,528 יחידות כל יחידה 1,000 ש"ח ערך נקוב תמורת ערכם הנקוב, שטר ההון הנדחה אינו צמוד למדד. שטר ההון עומד לפירעון בתשלום אחד ביום 10 בספטמבר 2059 אלא אם כן עשתה החברה שימוש בזכותה לפדות את שטר ההון בפדיון מוקדם החל מיום 10 בספטמבר 2020. שטר ההון הנדחה נושא עד ליום 10 בספטמבר 2020 ריבית משתנה בשיעור תשואת המק"מ לשנה בתוספת מרווח של 2.5% לשנה המשולמת כל רבעון. לאחר תאריך זה אם לא יפדו בפדיון מוקדם תקבע ריבית מדורגת על ידי הנאמן.

באור 11 – מסים על הכנסה

א. ביום 1 ביולי 2009 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (הוראת שעה), התשס"ט 2009, לפיו בתקופה שמיום 1 ביולי 2009 ועד ליום 31 בדצמבר 2010 יהא שיעור מס השכר ומס הרווח המוטל על מוסדות כספיים 16.5% במקום 15.5% (להלן: התיקון). שיעור מס הרווח החדש יחול ביחס למחצית מהרווח בשנת 2009. לאור זאת, בשנת 2009 שיעור מס הרווח יהא 16% ובשנת 2010 שיעור מס הרווח יהא 16.5%.

ביום 25 ביולי 2005, עבר בכנסת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 147), התשס"ה-2005, אשר קבע, בין היתר, הפחתה הדרגתית של שיעור מס החברות עד ל-25% בשנת המס 2010 ואילך. ביום 14 ביולי 2009, עבר בכנסת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט - 2009, אשר קבע, בין היתר, הפחתה הדרגתית נוספת של שיעור מס החברות עד ל-18% בשנת המס 2016 ואילך.

באור 11 – מסים על הכנסה (המשך)

בעקבות התיקונים האמורים, שונו שיעורי המס הסטטוטורי החלים על תאגידי בנקאיים, והם יעמדו על השיעורים כדלקמן: בשנת המס 2009 - 36.21% , בשנת המס 2010 - 35.62%, בשנת המס 2011 - 34.20%, בשנת המס 2012 - 33.33%, בשנת המס 2013 - 32.47%, בשנת המס 2014 - 31.60%, בשנת המס 2015 - 30.74% ובשנת המס 2016 ואילך, יחול מס של 29.00%. בעקבות התיקון קטנה יתרת נכס המס הנדחה ונרשמו הוצאות מס בסך של כ- 10 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2009.

ב. בחודש אוקטובר 2009 התקבלה בבנק שומת מס מפקיד השומה בגין שנות המס 2005 ו- 2006. הבנק חולק על שלטונות המס באשר למספר נושאים בשומה הנ"ל ולכן הגיש בחודש נובמבר 2009 השגה לשלטונות המס.

להערכת הבנק, בהתבסס על יועציו המשפטיים, לבנק טענות טובות לגבי הנושא העיקרי שבמחלוקת (אשר חבות המס בגינו מסתכמת בסך של כ-12 מיליון ש"ח) ולכן סיכויי ההשגה להתקבל בנושא זה טובים. לפיכך, לא נרשמו בספרי הבנק הפרשות נוספות בגין השומה האמורה.

באור 12 - רווח מפעולות בלתי רגילות

ברבעון השלישי של שנת 2009 נרשם הפסד מפעולות בלתי רגילות אחרי מסים בסך 2 מיליון ש"ח אשר מורכב מהפרשה לירידת ערך בסך 4 מיליון ש"ח בגין נכס אשר מיועד למכירה, בקיזוז רווח נטו בסך 2 מיליון ש"ח ממכירת נכס.

באור 13 – הון עצמי

א. באסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק מיום 26 באפריל 2009, אושרה הגדלת הון המניות הרשום של הבנק, מ- 650 אלף ש"ח (מחולק ל-65 מיליון מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ערך נקוב) לסך של 900 אלף ש"ח, על ידי הוספת 25 מיליון מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ערך נקוב כל אחת, להון מניות הבנק, (להלן: "תוספת ההון הרשום"). תוספת ההון הרשום תשמש אך ורק למטרה של הנפקת זכויות לבעלי המניות של הבנק כפי שיהיו במועד כל הנפקת זכויות שתבוצע מעת לעת, מתוך תוספת ההון הרשום, בתמורה לסכום כולל שלא יעלה על 150 מיליון ש"ח. עוד נקבע, כי במידה ולצורך הנפקת זכויות לבעלי המניות של הבנק בתמורה לסכום כולל של 150 מיליון ש"ח, לא יידרש שימוש בכל המניות שתתווספנה להון המניות הרשום של הבנק, במסגרת תוספת ההון הרשום, שימוש במניות שיוותרו מתוך תוספת ההון הרשום ידרוש בנוסף להחלטת דירקטוריון גם החלטה של האסיפה הכללית, ברוב של 75% מבעלי המניות הנוכחים והמשתתפים בהצבעה. כן נקבע, כי היה והבנק יבקש לעשות שימוש בתוספת ההון הרשום שלא למטרת תוספת ההון הרשום, הבנק יהא רשאי לעשות כן, ובלבד שהשימוש המוצע אושר מראש על ידי האסיפה הכללית ברוב של 75% מבעלי המניות הנוכחים והמשתתפים בהצבעה. אין בהחלטת הבנק כאמור לעיל כדי להגביל את הבנק לעשות שימוש בהון הרשום הקיים של הבנק או בכל הון רשום חדש, ככל שיהיה ואשר אינו כלול בתוספת ההון הרשום נשוא החלטה זו. הנפקת מניות לצורך מטרת תוספת ההון הרשום תבוצע מתוך תוספת ההון הרשום בלבד. תקנון התאגדות ותזכיר הבנק תוקנו בהתאם, ותיקונם אושר במסגרת אותה אסיפה.

באור 13 – הון עצמי (המשך)

ב. ביום 14 בספטמבר 2009 השלים הבנק הנפקה של 14,711,462 מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ע.ג. כל אחת של הבנק בתמורה לסך כולל של כ- 149,895,518 ש"ח וזאת במסגרת תשקיף אשר פורסם באוגוסט 2009, ראה באור 14(א) להלן. כל בעלי השליטה בבנק ניצלו את מלוא הזכויות שהוצעו להם על פי תשקיף מכוח אחזקותיהם במניות הבנק.

הרכב הון המניות:

בערכים נומינליים

31 בדצמבר 2008	30 בספטמבר 2008	30 בספטמבר 2009	
65,000,000	65,000,000	90,000,000	הון מניות רשום מניות סטוק רגילות בנות 0.01 ש"ח
58,871,562	58,871,562	73,583,024	הון מניות מונפק ונפרע מניות סטוק רגילות בנות 0.01 ש"ח

באור 14 – תשקיפי מדף

- א. באוגוסט 2009 פרסם הבנק תשקיף מדף על פיו ניתן להנפיק:
- עד 25,000,000 מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק (להלן: "המניות המוצעות"), אשר יוצעו בדרך של זכויות לבעלי המניות הרגילות של הבנק, באופן שכל בעל מניות אשר יחזיק מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק אשר תהיינה רשומות על שמו בתום יום המסחר הקובע, כפי שייקבע בהצעת המדף, יהיה זכאי לרכוש יחידות זכות שיכללו מניות מוצעות במחיר ובכמות שיקבעו בהצעת המדף. הצעת הזכויות על פי תשקיף המדף מיועדת להשלמת גיוס סכום נוסף על הסכום של 150 מיליון ש"ח (להלן: "הסכום המקסימאלי"), כמפורט בהחלטת האסיפה הכללית של הבנק מיום 26 באפריל 2009 (המתוארת בבאור 13 לעיל), ככל שסכום זה לא יגויס במסגרת הצעת הזכויות על פי התשקיף. כל שימוש אחר במניות שיוותרו, ככל שיוותרו מתוך תוספת ההון הרשום לאחר גיוס הסכום המקסימאלי, לצורך גיוס סכום נוסף על הסכום המקסימאלי, באמצעות הצעת זכויות או כל דרך אחרת, יחייב, כאמור לעיל, בנוסף להחלטת הדירקטוריון, גם אישור האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק ברוב של 75% ומראש לביצוע שימוש כאמור. יובהר, כי מכמות המניות המוצעות על פי תשקיף המדף הופחתה כמות המניות שהונפקה על פי הצעת הזכויות אשר בוצעה בהתאם לתשקיף, והושלמה ביום 14 בספטמבר 2009 כמפורט בבאור 13 לעיל. המניות המוצעות תהיינה שוות זכויות למניות הקיימות בהונו של הבנק במועד הקצאתן ותזכינה את בעליהן במלוא הדיבידנדים במזומן או במניות הטבה או בכל חלוקה אחרת שתוכרז ו/או שתחולק על ידי הבנק לאחר מועד הקצאתן.
 - עד 5 סדרות של שטרי הון נדחים (סדרות 1-5) (לרבות בדרך של הרחבת סדרה) רשומים על שם (להלן: "שטרי ההון" או "שטרי ההון הנדחים") באופן שכל אחת מהסדרות האמורות תהיה בשווי של עד 500 מיליון ש"ח אשר יעמדו לפירעון בתשלום אחד, במועד שיקבע בדוח הצעת המדף שיוצא לכל סדרה בנפרד, אולם שלא יפחת מ- 49 שנים ממועד הנפקת כל סדרה מסדרות שטרי ההון לראשונה. שטרי ההון הנדחים יהיו ניתנים לפדיון מוקדם על ידי הבנק בכפוף להתקיימות תנאים מוקדמים מסוימים, ולאחר קבלת אישור המפקח על הבנקים

באור 14 – תשקיפי מדף (המשך)

מראש ובכתב, וזאת החל מתום תקופה אשר תקבע בדוח הצעת המדף ואשר בכל מקרה לא תפחת מ-5 שנים ממועד הנפקת כל סדרה מסדרות שטרי ההון לראשונה או ממועד הרחבתה, ובכל מקרה לא יהיו ניתנים

לפדיון מוקדם ביוזמת המחזיק. תנאי הצמדה (או העדר הצמדה) של שטרי ההון הנדחים (קרן ו/או ריבית) וכן סוג הריבית אותו תישא כל סדרה מסדרות שטרי ההון שיונפקו על פי תשקיף המדף, יהיו כפי שיפורט בדוח הצעת המדף על פיו תוצע לראשונה כל אחת מהסדרות האמורות. שטרי ההון הנדחים יישאו, עד לתום 10 שנים לפחות ממועד הנפקתה של כל סדרה מסדרות שטרי ההון לראשונה (להלן: "התקופה הראשונית"), ריבית בשיעור שייקבע במכרז או בדוח הצעת המדף של אותה סדרה. לאחר תום התקופה הראשונית, ואם לא ייפדו בפדיון מוקדם טרם מועד זה, עשויים שטרי ההון הנדחים לשאת, בתקופה שתחילתה בתום התקופה הראשונית, ריבית בשיעור משתנה שייקבע מראש בגין תקופות שייקבעו בדוח הצעת המדף.

הריבית תשולם בימים כפי שייקבע בדוח הצעת המדף, בעד התקופה שתחילתה במועד הקודם של תשלום הריבית וסיומה יום לפני המועד האמור. שינוי בתנאי הריבית של שטרי ההון יתאפשר רק לאחר תום התקופה הראשונית ובכפוף לתנאים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.

התחייבויותיו של הבנק על פי שטרי ההון הנדחים ככל שהבנק ינפיקם על פי תשקיף המדף, עשויות להימנות על ההון המשני העליון של הבנק, בכפוף לתנאים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים (להלן: "המפקח"), כפי שישונו מפעם לפעם. לשטרי ההון הנדחים מאפיינים מיוחדים, ובכלל זה תשלומי הריבית על שטרי ההון עשויים בהתקיימן של "נסיבות משעות" כפי שהוגדרו על ידי המפקח להדחות לתקופות ארוכות בקרות איזה מהאירועים שהוגדרו על ידי המפקח כיוצרים נסיבות משעות.

זכויות המחזיקים בשטרי ההון הנדחים האמורים תהיינה נדחות ביחס לכל נושי הבנק, למעט בעלי המניות הרגילות ולמעט משקיעים בהון המהווה הון ברובד הראשוני של הבנק.

בהתאם להסכם שנחתם ביום 16 באוגוסט 2009, בין בנק אגוד לפועלים שירותי נאמנות בע"מ (להלן: "הנאמן"), התחייב הבנק כלפי הנאמן לכשינפיק את שטרי ההון הנדחים לקיים את תנאיהם של שטרי ההון הנדחים שיוחזקו על ידי הציבור, הכול בהתאם לתנאי שטר הנאמנות על נספחיו (להלן: "שטר הנאמנות"). כמו כן, זכאי הנאמן לשיפוי מהבנק בגין הוצאות סבירות שהוציא בקשר לפעולות שביצע מכח חובתו על פי שטר הנאמנות ובכפוף לאמור בו.

ב. באוגוסט 2009 פרסמה אגוד הנפקות בע"מ, חברת בת בבעלות מלאה של הבנק (להלן- "החברה") תשקיף מדף להנפקה של הסדרות הבאות:

- עד 12 סדרות של אגרות חוב (סדרות ה' עד טז') בדרגת פירעון רגילה, אשר תהיה שווה לדרגת הפירעון של כלל הפיקדונות המופקדים בבנק מעת לעת, ועד 12 סדרות של כתבי התחייבות נדחים (סדרות יז' עד כח'), אשר יעמדו בדרגת פירעון נדחית לאחר כל יתר התחייבויותיו האחרות של הבנק ושל החברה, אשר לא נקבעה להן דרגת פירעון שווה ו/או נחותה מזו של כתבי ההתחייבות מאותה סדרה.

כל אחת מסדרות תעודות ההתחייבות תהיה בערך נקוב של עד 500,000,000 ש"ח. תעודות ההתחייבות מכל אחת מהסדרות שיונפקו כאמור תהיינה רשומות על שם, תעמודנה לפירעון במספר תשלומים שווים כפי שייקבע בדוח ההצעה הראשונה, אך לא יותר מתשלום אחד ברבעון. בסיס ההצמדה וסוג הריבית אותם תשא קרן תעודות ההתחייבות מכל אחת מהסדרות שיונפקו, יקבעו בדוח ההצעה על פיו תוצע לראשונה כל אחת מהסדרות. שיעור הריבית אותו תשא קרן תעודות ההתחייבות מכל אחת מהסדרות שיונפקו בהתאם

באור 14 – תשקיפי מדף (המשך)

לתשקיפי המדף, או המרווח, מעל או מתחת לריבית הבסיס, לפי העניין, אותו תישא קרן תעודות ההתחייבות, יקבעו במכרז אשר על פיו תיערך הצעתן לראשונה של תעודות ההתחייבות שייקבעו בדוח מאותה סדרה או הצעת המדף הראשון של תעודות ההתחייבות מאותה סדרה. תשלומי הריבית ישולמו בתדירות ובמועדים כפי שייקבע על ידי החברה ערב הצעתן לראשונה של תעודות ההתחייבות מהסדרה הרלוונטית וכפי שיפורט בדוח ההצעה שתפרסם החברה.

- עד 500,000,000 ש"ח ערך נקוב כתבי התחייבות נדחים (סדרה ב'-ג') רשומים על שם, שיוצעו בדרך של הרחבת סדרה סחירה, שהונפקה לראשונה באמצעות דוח הצעת מדף מיום 17 בינואר 2007 שפורסם בהתאם לתשקיפי מדף של החברה מיום 7 בינואר 2007. כתבי ההתחייבות הנדחים עומדים לפירעון בשלושה תשלומים שנתיים שווים ביום 21 בינואר של כל אחת מהשנים 2005 עד 2017.

- עד 500,000,000 ש"ח ערך נקוב אגרות חוב (סדרה ד') רשומות על שם, שיוצעו בדרך של הרחבת סדרה סחירה, שהונפקה לראשונה באמצעות דוח הצעת מדף מיום 8 במרס 2007 שפורסם בהתאם לתשקיפי מדף של החברה מיום 7 בינואר 2007. אגרות החוב (סדרה ד') עומדות לפירעון בשלושה תשלומים שנתיים שווים ביום 13 במרס של כל אחת מהשנים 2013 עד 2015 (כולל).

- עד 500,000,000 ש"ח ערך נקוב שטרי הון נדחים (סדרה 1 עד 5) מכל סדרה, רשומים על שם, העומדים לפירעון בתשלום אחד במועד שיקבע בדוח הצעת המדף הראשון של אותה סדרה שיהיה לפחות 49 שנים מיום הנפקתם לראשונה, אך יהיו ניתנים לפדיון מוקדם על ידי החברה בהתאם להוראה שתקבל לעניין זה מהבנק, ובכפוף להתקיימות תנאים מוקדמים מסוימים, וזאת החל מתום תקופה אשר תיקבע בדוח הצעת המדף ואשר בכל מקרה לא תפחת מ- 5 שנים. תנאי ההצמדה של שטרי ההון הנדחים יפורטו בדוח הצעת המדף. שטרי ההון הנדחים ישאו, עד לתום 10 שנים לפחות ממועד הנפקתם לראשונה (להלן: "התקופה הראשונית") ריבית בשיעור שיקבע במכרז או כפי שיקבע בדוח ההצעה הראשונה. לאחר תום התקופה הראשונית, ואם לא יפדו בפדיון מוקדם טרם מועד זה, עשויים שטרי ההון הנדחים לשאת, בתקופה שתחילתה בתום התקופה הראשונית, ריבית בשיעור משתנה שיקבע מראש בגין תקופות שיקבעו בדוח הצעת המדף, ואשר יהיה מבוסס על תשואת אגרות חוב ממשלתיות בעלות תנאי הצמדה זהים נסחרות, בתוספת שיעור ריבית כפי שייקבע בדוח הצעת המדף. הריבית תשולם בימים כפי שייקבע בדוח הצעת המדף בעד התקופה שתחילתה במועד הקודם של תשלום הריבית וסיומה יום לפני המועד האמור.

הבנק נתן לנאמנים למחזיקי תעודות ההתחייבות הכלולות בתשקיפי המדף הסכמה עקרונית לקיים את כל תנאיהם של תעודות ההתחייבות שיוצעו בהתאם לתשקיפי המדף, אשר יוחזקו בידי הציבור, וזאת בכפוף למתן התחייבות נפרדת וספציפית של הבנק, מראש, ביחס לכל הנפקה והנפקה של תעודות התחייבות מהסדרות המונפקות, אשר על פיה יתחייב הבנק לקיים את תנאיהם של תעודות ההתחייבות מאותה סדרה. במסגרת כל דוח הצעה, תכלול החברה את התחייבותו הספציפית של הבנק כאמור לגבי תעודות ההתחייבות שיופקו על פי דוח ההצעה. ככל שהתחייבותו האמורה של הבנק תחול על כתבי ההתחייבות נדחים, היא בעלת מעמד נדחה לעומת שער התחייבויותיו של הבנק, אשר לא נקבעה להן דרגת פירעון שווה או נחותה ותהיה עדיפה על זכויותיהם של המחזיקים בשטרי ההון הנדחים וככל שהתחייבותו האמורה של הבנק תחול על שטרי ההון הנדחים היא תהיה בעלת מעמד נדחה לכל התחייבויותיו האחרות של הבנק לנושים מכל סוג שהוא, למעט זכויותיהם של משקיעים בהון רוברד 1 של הבנק או בהון הראשוני של הבנק.

באור 14 – תשקיפי מדף (המשך)

בהתאם לשטרי הנאמנות, תעודות ההתחייבות שיוצעו בהתאם לדוח ההצעה אינן מובטחות בביטחונות כלשהם. התמורה מהנפקת תעודות ההתחייבויות המוצעות על פי תשקיף מדף זה תופקד על ידי החברה בפקדונות בבנק אשר יהיו בתנאי פירעון והצמדה דומים לתנאי תעודות ההתחייבות המוצעות, ובתנאי ריבית אשר יהיו תנאים זהים או עדיפים מהם, אשר יאפשרו פרעון מלא של תעודות התחייבות במועדן, ובתוספת מרווח בשיעור של 0.12%. החברה תהיה רשאית להנפיק סדרות נוספות של תעודות התחייבות מסוגים שונים, שיועמדו בדרגת בטחון עדיפה, זהה או נחותה לעומת תעודות ההתחייבות המוצעות על פי תשקיף המדף. לעניין גיוס על פי תשקיף מדף זה ראה באור 10(ב).

באור 15 - מגזרי פעילות

האבחנה בין המגזרים משמשת את הנהלת הבנק לצורך קבלת החלטות על המדיניות העסקית ולניתוח התוצאות העסקיות של הבנק. אפיון המגזרים מתבסס בעיקר על פי סוגי הלקוחות ותחומי פעילות הכלולים בכל מגזר ומגזר.

פעילות הבנק מתמקדת במגזרי פעילות כמפורט להלן:

מגזר לקוחות פרטיים – מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית וללקוחות בעלי עושר פיננסי. כמו כן מספק המגזר שירות ללקוחות עסקיים בעלי אובליגו עד 400,000 ש"ח.

מגזר לקוחות עסקיים – המגזר מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים ללקוחות עסקיים אשר קבלת אשראי מהווה את תחום פעילותם העיקרי, מחברות גדולות במשק ועד לקוחות עסקיים בעלי אובליגו מעל 400,000 ש"ח.

מגזר יהלומים – המגזר כולל לקוחות פעילים בענף היהלומים אשר רובם חברים בבורסת היהלומים ברמת גן.

מגזר ניהול פיננסי - כולל את פעילות הבנק על חשבון עצמו בתחום ניירות הערך, ניהול נכסים והתחייבויות, ניהול סיכוני השוק והנזילות, פעילות חדרי עסקות של הבנק ופעילות החברה המאוחדת אגוד השקעות וייזום (א.ש.י) המהווה את זרוע ההשקעות הריאליות של הבנק.

אחרים והתאמות - כולל פעילויות אשר לא ניתן לשייכם באופן ספציפי למגזרים.

להלן הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

רווח מפעילות מימון – במגזרים בהם הפעילות מתמקדת בלקוחות נכלל בסעיף זה מרווח פיננסי על ההלוואות/פקדונות של הלקוחות. המרווח מחושב ככלל מעל מחיר מעבר המייצג את עלות המקורות בהתאם למשך חיים ממוצע ובהתייחס לאפיק ההצמדה הרלוונטי. כן כלולה בסעיף זה ריבית חסרת סיכון על ההון המשוקלל המחושב לצורך תשואה על ההון העצמי המיוחס למגזר. ההון העצמי מיוחס על בסיס נכסי הסיכון המשויכים לכל מגזר.

הכנסות תפעוליות ואחרות – מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח.

הפרשה לחובות מסופקים – ההפרשה לחובות מסופקים נזקפת למגזר אליו משתייך הלקוח אשר כנגד חבותו נרשמה ההפרשה.

הוצאות תפעוליות ואחרות – ההוצאות הישירות מיוחסות למגזר הספציפי, יתרת ההוצאות מיוחסות על סמך פרמטרים המבוססים על אומדנים שונים.

באור 15 - מגזרי פעילות (המשך)

מיסים על ההכנסה - ההפרשה למס על התוצאות העסקיות של כל מגזר פעילות חושבה על פי שיעור המס האפקטיבי, למעט במקרים מסוימים בהם ניתן לבצע ייחוס ספציפי.

יש לציין כי מודל הנתונים המשמש לצורכי הדיווח על תוצאות מגזרי פעילות של הבנק הינו בתהליך מתמשך של טיוב הנתונים, ובהתאם חל מעת לעת סיווג מחדש של התוצאות במידת האפשר. בסוף שנת 2008 השלים הבנק את יישום מערכת מגזרי פעילות. המערכת מאפשרת קליטת נתונים אוטומטית ממערכות המידע ומנתוני החשבות, תוך בקרת תהליכים וניתוח נתונים. תוצאות תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 מבוססות על המערכת. מערכת זו תתמוך בהמשך טיוב הנתונים בעתיד. במקביל הבנק החל להיערך לקליטת מערכת בח"ן (בנקאי, חשבונאי, ניהולי) – מערכת של בנק לאומי לישראל בע"מ הכוללת, בין השאר, את התאמת נתוני מערכות המידע לנתוני הספרים החל מרמת העסקה.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009 (לא מבוקר)					
מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר
לקוחות פרטיים	עסקי	יהלומים	ניהול פיננסי	שלא הוקצו והתאמות	הכל
במיליוני ש"ח					
50	74	8	23	-	155
-	2	-	(2)	-	-
37	41	3	11	-	92
-	(1)	-	1	-	-
87	116	11	33	-	247
2	22	2	-	-	26
3	10	3	7	(1)	22
-	-	-	-	(2)	(2)
3	10	3	7	(3)	20

רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים
רווח נקי (הפסד) מפעולות רגילות
הפסד מפעולות בלתי רגילות,
לאחר מס

רווח נקי (הפסד)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008 (לא מבוקר) *					
מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר
לקוחות פרטיים	עסקי	יהלומים	ניהול פיננסי	שלא הוקצו והתאמות	הכל
במיליוני ש"ח					
52	76	13	1	-	142
-	8	-	(8)	-	-
31	28	3	(1)	-	61
-	(1)	-	1	-	-
83	111	16	(7)	-	203
-	14	8	-	-	22
5	17	1	(9)	-	14

רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים
רווח נקי (הפסד)

* סווג מחדש.

באור 15 - מגזרי פעילות (המשך)

סכומים מדווחים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009 (לא מבוקר)					
מגזר לקוחות פרטיים	מגזר עסקי	מגזר יהלומים	מגזר ניהול פיננסי	סכומים שלא הוקצו והתאמות	סך הכל
143	221	28	80	-	472
-	7	-	(7)	-	-
106	96	10	23	-	235
-	(3)	-	3	-	-
249	321	38	99	-	707
9	51	24	-	-	84
13	41	(2)	34	(1)	85
-	-	-	-	(2)	(2)
13	41	(2)	34	(3)	83

רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות
הפרשה לחובות מסופקים
רווח נקי (הפסד) מפעולות רגילות
הפסד מפעולות בלתי רגילות,
לאחר מס
רווח נקי (הפסד)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008 (לא מבוקר) *					
מגזר לקוחות פרטיים	מגזר עסקי	מגזר יהלומים	מגזר ניהול פיננסי	סכומים שלא הוקצו והתאמות	סך הכל
153	209	36	51	-	449
-	16	-	(16)	-	-
88	87	11	5	-	191
-	(1)	-	1	-	-
241	311	47	41	-	640
5	23	21	-	-	49
13	52	3	8	(1)	75

רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות
הפרשה לחובות מסופקים
רווח נקי (הפסד)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר) *					
מגזר לקוחות פרטיים	מגזר עסקי	מגזר יהלומים	מגזר ניהול פיננסי	סכומים שלא הוקצו והתאמות	סך הכל
205	293	49	33	-	580
-	18	-	(18)	-	-
121	119	15	(4)	-	251
-	(2)	-	2	-	-
326	428	64	13	-	831
9	61	24	-	-	94
4	54	8	(11)	(1)	54

רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות
הפרשה לחובות מסופקים
רווח נקי (הפסד)

* סווג מחדש.

באור 16 – אירוע לאחר תאריך המאזן

על פי הוראות המפקח על הבנקים, כולל הבנק במסגרת סעיף ניירות ערך, אשראי אשר ניתן ללקוח למימון רכישת מניות בזק אשר ניתן על יד קונסורציום של בנקים, אשראי זה אמור להיפרע ממימוש מניות סחירות בבורסה על ידי כונס נכסים.

בחודשים אוקטובר ונובמבר 2009 מכר כונס הנכסים את יתרת מניות בזק שהיו מוחזקות על ידו לטובת הבנק תמורת המכירה עומדת על סך של 79.7 מיליון ש"ח (בניכוי שכר טרחה והוצאות כונס), בעקבות המכירה הרווח שצפוי הבנק לרשום ברבעון הרביעי של שנת 2009 מוערך ב- 19.5 מיליון ש"ח לפני השפעת המס.